

PUOLUEKOKOUS-
ALOITTEET JA
PUOLUEHALLITUKSEN
VASTAUKSET 2024

Sisällysluettelo

19. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Veronmaksajille oikeus siirtää mahdollinen veronpalautus haluamalleen ajankohdalle.....	4
24. Kokoomuksen Naisten Liitto: Lahjoittamisen verovähennysoikeuden laajentaminen liikunnalle ja urheilulle	5
30. Kokoomuksen Naisten Liitto: Puhdas sisäilma kuuluu turvalliseen oppimisympäristöön.....	6
31. Kluuvin kokoomuksen naiset: Vahvistetaan luonnon monimuotoisuutta jättämällä teiden reunat ja joutomaat niittämättä.....	8
43. Pohjanmaan kokoomusnaiset: Iän mukanaan tulevat haasteet digitalisaation käytössä ja hyödyntämisessä.....	9
48. Kokoomuksen Naisten Liitto: Kansalaisjärjestöjen byrokratian karsinta ja valtionohjauksen vähentäminen	11
53. Vaasan kokoomusnaiset: Tietosuojaa on madallettava niin, että tieto kulkee koulun ja oppilaan muun verkoston kesken	13
56. Sastamalan Kokoomusnaiset: Triplamandaatit kiellettävä	14
59. Kyrösjärven Kokoomusnaiset: Ennakkoäänestysautot nostamaan äänestysaktiivisuutta.....	16
65. Kokoomuksen Naisten Liitto: Eläintenpitokiellon valvontaa tehostettava....	17
68. Kokoomuksen Naisten Liitto: Raiskausrikoksen vähimmäisrangaistusta on korotettava	18
69. Kokoomuksen Naisten Liitto: Joukkokanteen mahdollistaminen rikoslainsäädännössä.....	20
70. Kokoomuksen Naisten Liitto: Maalittaminen tulee kriminalisoida	21
77. Hämeen Kokoomusnaiset: Alaikäisinä seksuaalirikosten uhreiksi joutuneiden syyteoikeuden vanhenemispäivämäärää jatkettava 35 ikävuoteen....	22
81. Kokoomuksen Naisten Liitto: Yli 50-vuotiaiden työikäisten työllistymisen esteistä madallettava	23
82. Kokoomuksen Naisten Liitto: Työllistyminen ja työelämän pelisääntöjen tasa-arvoisuuden edistäminen työurien alkupäässä	25
83. Vaasan Kokoomusnaiset: Ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden integrointi Suomeen.....	26
84. Kokoomuksen Naisten Liitto: Maahanmuuttajanaisten kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseen valtakunnallinen toimintamalli	28
104. Kokoomuksen Naisten Liitto: Vanhempien raskauden aikaisen ja synnytyksen jälkeisen masennuksen hoitoa tehostettava	30
105. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Kouluterveydenhuolto saatava kuntoon.....	31
107. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Lastensuojelua on kehitettävä viipymättä.....	33

109. Kokoomuksen Naisten Liitto: Imetyksen edellytysten edistämistä pohjoismaisen mallin mukaisesti selvitettävä Suomessa.....	34
117. Kokoomuksen Naisten Liitto: Ennaltaehkäisevän hoidon järjestäminen ja kehittäminen	36
120. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Sterilisaatiolainsäädäntö päivitettävä nykyvuosituhannelle	38
123. Kluuvin kokoomuksen naiset: Hedelmöityshoitojen saatavuutta parannettava	39
128. Sastamalan Kokoomusnaiset: Kotihoidontuki on lakkautettava	41
130. Kokoomuksen Naisten Liitto: Opintovelvoitettaan suorittavan opiskelijan säännölliset ja maltilliset tulot eivät saa vaikuttaa nykyisessä määrin perheen saamiin tukiin.....	43
133. Vaasan Kokoomusnaiset: DNR - Elvytyskiellon eettiset arvot huomioitava tarkemmin.....	44
134. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Mielenterveyspalveluita nuorille matalalla kynnyksellä ja nopeasti	45
135. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Hyvinvointi- ja terveystarkastukset kaikkien omaishoitajien saataville aina tarvittaessa	47
136. Kaakkois-Suomen Kokoomusnaiset: Opiskelijahallintojärjestelmän käyttö sallittava kaikilla lapsen kanssa työskentelevillä organisaatiosta riippumatta	48
139. Kokoomuksen Naisten Liitto: Tarpeettomasta lääkärinlausunnosta on luovuttava ikäihmisen muuttaessa hoivakotiin	50
140. Kokoomuksen Naisten Liitto: Vanhemmuuden tukeminen aloitettava vahvemmin jo äitiysneuvolassa	51
141. Kokoomuksen Naisten Liitto: Omaishoitajien jaksamisesta huolehdittava ..	53
142. Kokoomuksen Naisten Liitto: Päihdehuollon kehittämiseen ja päihdehoitotakuuseen pitää panostaa	55
143. Turun Kokoomusnaiset: Lainsäädännön selkiyttäminen lasten ja nuorten sähköstupakoinnin kitkemiseksi	56
144. Savo-Karjalan Kokoomusnaiset: Tupakkalakia on muutettava lapsia, nuoria ja aikuisia suojelevaksi.....	58
148. Keski-Suomen Kokoomusnaiset: Perusterveydenhuolto turvattava koko Suomessa	60
150. Kokoomuksen Naisten Liitto: Suruloma lapsensa menettäneille vanhemmille	63
151. Kluuvin Kokoomuksen naiset: Uusi liputuspäivä evakoiden ja luovutettujen alueiden muistoksi	65
162. Pirkkalan Kokoomusnaiset: Turvallisuuskoulutettujen vapaaehtoisten rekisterin perustaminen	66

163. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Valmiuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä siviilipalvelusjärjestelmä on kytkettävä osaksi kokonaisturvallisuuden toimintamallia ja varautumista	67
164. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Kansallisen valmiusrekisterin valmistelu aloitettava kiireellisesti ja sen kehittämiseksi on osoitettava rahoitus valtion budjetista.....	68
165. Pirkan Kokoomusnaiset: Kohti kestävämpää maanpuolustusvelvollisuutta.	69
166. Sastamalan Kokoomusnaiset: Luonnonvaraisia eläimiä hoitavien vapaaehtoistoimijoiden maksuvelvoite poistettava.....	71
170. Kokoomuksen Naisten Liitto: Turkistarhaus historiaan	73
171. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Turkistarhoilla siitokseen käytettyjen eläinten elinolojen parannus sekä häkkikoon suurentaminen.....	74
179. Kokoomuksen Naisten Liitto: Veneily- ja vesistöturvallisuuden opetuksen varmistaminen opetussuunnitelman mukaisesti.....	76
180. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite korkeakoulutuksen tutkintonimikkeistön tasavertaistamiseksi.....	77
181. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite korkeakoulutusjärjestelmän opetus- ja tutkintonimikkeiden harmonisoinnista	77
182. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite ammatillisista tohtoritutkinnoista ..	78
186. Vaasan kokoomusnaiset: Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.....	80
191. Savo-Karjalan kokoomusnaiset ja Joensuun kokoomusnaiset: Kulttuurin puolesta	81
192. Joensuun Kokoomusnaiset ja Savo-Karjalan kokoomusnaiset: Liikkumattomuus: Piilevä uhka yhteiskunnallemme.....	82
196. Kokoomuksen Naisten Liitto: Tasavertaista liikuntapaikkarakentamista	84
197. Kokoomuksen Naisten Liitto: Tunnetaidoilla hyvinvointia lapsille ja nuorille	85
208. Hämeen Kokoomusnaiset: Yhteinen ja tasavertaisesti yleissivistävä uskonto-opetus jokaiselle perusopetuksen oppilaalle.....	86
211. Turun Kokoomusnaiset: Valtakunnalliset toimintaohjeet oppivelvollisuuskouluihin kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja kiusaamistilanteissa toimimiseen.....	86
212. Keski-Suomen Kokoomusnaiset: Oppilaitosten pelastussuunnitelmien ja – määräysten ajantasaistaminen.....	88

19. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Veronmaksajille oikeus siirtää mahdollinen veronpalautus haluamalleen ajankohdalle

Valtaosalle veronmaksajista maksetaan mahdolliset veronpalautukset elo- tai syyskuussa. Kun veronmaksajan verotus on selvä, saa hän verovirastosta verotuspäätöksen, josta selviää myös palautusten maksamisen päivämäärä. Monen veronmaksajan kohdalla, tämä yksipuolinen sanelu verottajan toimesta kuitenkin häiritsee veronmaksajan oman talouden suunnittelua. Päätäntävaltaa, taikka mahdollisuutta siirtää veronpalautusten maksatuspäivää sopivampaan ajankohtaan ei veronmaksalla ole.

Ennen vuoden 2019 kansallisen rekisterin käyttöönoton, oli monelle, erityisesti pienituloiselle, joulukuun veronpalautuspäivä ollut todella tärkeä perheen joulunvieton onnistumisen kannalta. Mahdollisuus vaikuttaa omien rahojen palautumiseen verottajalta tulevien ohjeistusten ja maksupäivä -vaihtoehtojen mukaisesti on, varsinkin pienituloisille, myös yksi tapa suunnitella omaa talouttaan. Tällä hetkellä veronpalautus saatetaan maksaa jo elokuun alussa, jolloin varsinkin heillä, joilla käyttövarallisuus on hyvin tiukalla, ei enää joulukuussa ole säästössä perhejoulun vaatimaa summaa taikka talven lämmityskuluihin kaavailtua varallisuutta.

Ihmisille pitää antaa mahdollisuus vaikuttaa talouteensa myös omalla harkinnanvaraisella verosuunnittelulla. Veronpalautusten osuttaminen toivottuun ajankohtaan on näistä lukuisista verosuunnittelun keinoista yksi.

Edellä sanotun perusteella Hämeenlinnan Kokoomusnaiset ry esittää, että tämän aloitteen

hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmiä toimimaan siten, että Kokoomus puolueena jokaiselle veronmaksajalle mahdollisuuden suunnitella veronpalautuksensa oman taloutensa kannalta optimaalisella tavalla.

Puoluehallitus:

Hämeenlinnan Kokoomusnaiset esittävät aloitteessaan jokaiselle veronmaksajalle mahdollisuutta siirtää mahdollinen veronpalautus haluamalleen ajankohdalle.

Veronpalautusten maksuaika, kuten aloitteessakin on sanottu, ei ole veronmaksajan päätettävissä vaan perustuu verottajan aikatauluun. Veronpalautusten maksuaika on aikaistunut erityisesti johtuen verohallinnon prosessien tehostumisesta ja digitalisaation hyödyntämisestä. Tällä hetkellä veronpalautusten maksatus on porrastettu sen mukaan, miten nopeasti henkilön verotus valmistuu. Ensimmäiset veronpalautukset maksetaan jo elokuussa niille veronmaksajille, joilla ei esimerkiksi ole ollut erityisiä vähennyksiä.

Puoluehallitus ei näe tarkoituksenmukaisena muuttaa veronpalautusten maksatusaikataulua, sillä kyse on verottajan toiminnallisista tarpeista lähtevästä aikataulusta. Lisäksi puoluehallitus muistuttaa, että verottaja maksaa veronpalautuksille korkoa, mikä tarkoittaisi kasvavia korkomenoja, mikäli maksupäivä siirtyisi myöhemmäksi. Veronpalautuksen saaja voi myös itse tehdä pankkiin määräaikaistalletuksen, jolloin palautus olisi käytettävissä vasta jouluna varsinaisen veronpalautuksen maksupäivän sijaan.

Puoluehallitus kehottaa aloitteiden tekijöitä yleisesti kiinnittämään huomiota etenkin aloitteen toimenpideoosan muotoiluun. "Kokoomus puolueena" ei ole toimija, jota aloitteen toimenpideoosassa voidaan velvoittaa suoranaisesti toteuttamaan aloitteessa tarkoitettuja asioita, ja lisäksi kehotuksia voidaan esittää vain omalle eduskuntaryhmälle.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hylkäisi aloitteen.

24. Kokoomuksen Naisten Liitto: Lahjoittamisen verovähennysoikeuden laajentaminen liikunnalle ja urheilulle

Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää lahjoittamisen verovähennysoikeuden laajentamista liikuntaan ja urheiluun. Tämä edistäisi urheilun varainhankintaa ja vahvistaisi yksityistä rahoitusta.

Hallitusohjelmaan on kirjattu vuosi vuodelta kiristyviä leikkauksia Suomen opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksista ja arvonnäköveron nostaminen todennäköisesti vuoden 2025 alusta alkaen. Nämä osuvat kipeästi urheiluseuroihin ja liikuntajärjestöihin sekä uhkaavat nostaa harrastamisen hintaa samalla, kun korkea inflaatio nostaa muutenkin kustannuksia. Tässä talousnäkymässä päättäjiltä tarvitaan toimia, joilla vahvistetaan kansalaisyhteiskunnan rahoitus pohjaa. Siksi veroselvitykset tulisi toteuttaa mahdollisimman pian

Suomen nykyinen lahjoitusten verovähennysmalli on yksi Euroopan suppeimmista. Suomalaisten suosimat lahjoituskohteet kuten liikunta ja urheilu, luonnonsuojelu sekä moninainen humanitaarinen apu jäävät vähennysoikeuden ulkopuolelle. Lisäksi verovähennysoikeus on suunnattu lähinnä yrityksille, sillä yksityishenkilöiden verovähennysoikeus koskee vain lahjoituksia yliopistoille.

Lahjoitusvähennys lisäisi kansalaisten lahjoitusintoa, kun lahjoitettavat varat menisivät täysimääräisesti lahjoittajan haluamaan tarkoitukseen. Verovähennyskäytännön uudistus olisi tärkeä viesti suomalaisille: se konkretisoisi päättäjien arvostuksen järjestötyölle ja kannustaisi kansalaisia tukemaan yhteiskunnallemme merkityksellistä työtä. Suomalaisen lahjoittamiskulttuurin edistämisestä hyötyy koko yhteiskunta monin tavoin.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään lahjoitusvähennysten laajentamista sekä henkilöverotuksessa (luonnolliset henkilöt ja kuolinpesät) että yhteisöverotuksessa (yritykset).

Puoluehallitus:

Kokoomuksen naisten liitto kiinnittää huomiota tärkeään aiheeseen. Aktiivinen kansalaisjärjestötoiminta on toimivan demokraattisen yhteiskunnan tärkeä osa. Järjestöt tuottavat myös ihmisille tärkeitä palveluita ja toisaalta tarjoavat ihmisille yhteisön sosiaaliseen vuorovaikutukseen sekä osallistumisen kanavan yhteiskunnan rakentamiseen.

Toimivassa demokratiassa kansalaisjärjestötoiminta on mahdollisimman vähän riippuvaista valtiosta. Suomessa julkisen sektorin rahoitus on erittäin laajaa. Valtionavustuksia voittoa tavoittelemattomille yhteisöille jaettiin valtion budjettitaloudesta noin miljardi euroa vuoden 2024 tasolla. Nykyisellään lukusten järjestöjen toiminnan rahoitus nojaa lähes kokonaan valtioon. Kroonisesti alijäämäisellä julkisella taloudella ei ole edellytyksiä ylläpitää näin laajaa avustusten tasoa voittoa tavoittelemattomille yhteistöille.

Osana välttämättömiä sopeutustoimia valtionavustuksia voittoa tavoittelemattomille yhteisöille päätettiin vähentää sekä hallitusohjelmaneuvoittelussa, että osana kevään 2024 kehysriihen lisäsopeutustoimia. Kehysriihessä päätettiin lisäksi käynnistää valtionavustusten toimintatapojen uudistustyö, jonka osana pyritään muun muassa kohdentamaan avustuksia hankeavustusten sijaan hallinnollisesti kevyempiin yleisavustuksiin, vähentämään avustusten monikanavaisuutta ja lisäämään valtionavustustoiminnan läpinäkyvyyttä.

Kehysriihessä 2024 pääministeri Orpon hallitus päätti myös lahjoitusvähennyksen laajentamisesta. Tällä hetkellä yksityishenkilö tai kuolinpesä voi tuloverolain 98 a §:ssä säädetyn mukaisesti vähentää 850 – 500 000 euron suuruisen lahjoituksen EU/ETA –mailla sijaitsevalle julkista rahoitusta saavalle korkeakoululle. Yhteisöt voivat puolestaan lahjoituksen TVL 57,1 §:n 2. kohdan mukaisesti vähentää 500 – 250 000 euron lahjoituksen korkeakoululle. Lisäksi yhteisö voi vähentää verotuksessa 500 – 50 000 euron suuruisen lahjoituksen Verohallinnon nimeämälle saajalle tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen.

Kehysriihen päätösten mukaisesti lahjoitusvähennystä laajennetaan lahjoituksiin nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, urheilu- ja tietyt ehdot täyttävälle lapsijärjestöille vuodesta 2026 alkaen. Vähennyksen laajennuksen fiskaalinen vaikutus on rajattu. Se voi heikentää julkista taloutta korkeintaan 15 miljoonalla eurolla.

Puoluehallitus katsoo, että edellä mainitun perusteella aloitteen sisältö on yhdenmukainen hallituksen kehysriihen päätösten kanssa sekä edistää puolueen tavoitteita.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

30. Kokoomuksen Naisten Liitto: Puhdas sisäilma kuuluu turvalliseen oppimisympäristöön

Rakennuksissa, kuten kouluissa, päiväkodeissa ja vastaavissa kiinteistöissä sisäilmaa hallitaan koneellisella ilmanvaihdolla. Ilmanvaihtolaitoksen tavoitteena on saada kohdetiloihin ohjeiden ja asetusten mukainen terveellinen puhdas ja riittävä sisäilma. Mikäli ilmanvaihtojärjestelmä ei toimi tarkoitettulla tavalla, syntyy kohteina olevissa sisätiloissa epäpuhtauksia, mikrobien kasvua, yli/alipaineisuutta ja kosteuden tiivistymisiä rakenteisiin. Näin muodostuu sisäilmaongelmainen rakennus.

Suomessa ilmanvaihtolaitteistojen suunnittelu on korkealla tasolla. Kuitenkin kouluissa ja päiväkodeissa tulee yhä enemmän esille sisäilmaongelmia. Niiden keskeiseksi syyksi on osoittautunut ilmanvaihtolaitosten puutteellinen toiminta.

Syksyllä 2022 ilmestyi ympäristöministeriön tilaamana Ilmanvaihdon katsastusopas, Hallittua sisäilmaa (Rauno Holopainen + työryhmä). Oppaan pohjana on sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu (2018): Terveet tilat 2028; hallituksen 10-vuotinen toimintaohjelma, jonka tavoitteena on tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta.

Ilmanvaihdon katsastusoppaan tavoitteena on saada yleinen ohjeistus koulujen ja päiväkotien ilmanvaihdon käytännön katsastusmenettelystä. Oppaassa esitetään selkeästi ilmastointilaitoksien katsastusmenettely.

Uudessa hallitusohjelmassa todetaan, että ”Hallitus kehittää toimintatapoja turvallisten, esteettömien työympäristöjen varmistamiseksi myös sisäilman osalta.” Suomessa ilmanvaihtojärjestelmään ei kuitenkaan vielä ole katsastusvelvollisuutta, jolla varmistettaisiin ilmanvaihtolaitoksen suunnitellun mukainen toimivuus. Siten Ilmanvaihtolaitteiston toimivuuden parantaminen edellyttää katsastuslakia. Suomessa on jo voimassa vastaava laki auto- ja hissikatsastuksesta.

Rakennuksen sisäilmaongelmien perussyynä voidaan siis pitää ilmanvaihtojärjestelmänpuutteellista kunnossapitoa ja huoltoa. Lisäksi ilmanvaihtojärjestelmän huollon osaajia ei ole riittävästi koulutettu.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, että koulujen ja päiväkotien ilmanvaihtolaitoksen katsastuslaki saadaan voimaan, ja että ilmanvaihtojärjestelmän huollon osaajien koulutus järjestetään tarvittavalla laajuudella.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liiton aloitteessa käsitellään tärkeää sisäilmateemaa.

Kuten aloitteessa todetaan, valtioneuvoston Terveet tilat -ohjelmassa on tuotettu ilmanvaihdon katsastusopas, jonka tavoitteena on yhtenäistää ilmanvaihtojärjestelmien katsastustoimintaa, katsastajan osaamisvaatimuksia ja tilaajalle tehtävää raportointia. Oppaassa on esitetty ilmanvaihtojärjestelmän katsastuksen sisältö, katsastukseen tarvittavat mittauslaitteet, kunnan arviointi, katsastusvälit, katsastajan osaamisvaatimukset ja laadunvarmistusmenettely. Vapaaehtoinen katsastusmalli on otettu hyvin vastaan ja jotkut kunnat ovat ottaneet katsastukset mukaan normaaliin kiinteistöjen ylläpitotoimintaan.

Ilmanvaihtojärjestelmien tarkastukset on mainittu uudistetussa rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä. Direktiivissä edellytetään lämmitysjärjestelmien, ilmanvaihtojärjestelmien ja ilmastointijärjestelmien tarkastuksia. Direktiivi kuitenkin mahdollistaa vaihtoehtoisten toimenpiteiden käytön: jäsenvaltiot voivat päättää toteuttaa vaihtoehtoisia toimenpiteitä, kuten rahoitustuki tai neuvonta kehittämiensä vaihtamisessa, muissa järjestelmän muutoksissa ja vaihtoehtoisissa ratkaisuisissa kyseisten järjestelmien suorituskyvyn, tehokkuuden ja mitoituksen arvioimiseksi.

Nykyisin Suomessa on käytössä rakennusten energiatehokkuusdirektiivin mukaisten lämmitys-, ilmanvaihto- ja ilmastointijärjestelmien tarkastusten osalta vaihtoehtoinen menettely, jossa edistetään lämmitys-, ilmanvaihto- ja ilmastointijärjestelmien

energiatehokkuuden parantamista viestinnällisin keinoin sen sijaan, että käytössä olisivat pakolliset tarkastukset. Viestinnän ja neuvonnan on tarkoitus saavuttaa vähintään samat energiatehokkuusvaikutukset kuin pakollisilla järjestelmätarkastuksilla saavutettaisiin.

Uuden EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivin toimeenpano on käynnistetty ympäristöministeriössä. Direktiivin toimeenpanon yhteydessä on syytä tarkastella, ovatko viestintä ja neuvonta toimineet riittävän hyvin vai olisiko syytä edellyttää pakollisia ilmanvaihtojärjestelmien katsastuksia esimerkiksi päiväkodeissa ja kouluissa. Tarkastelussa on huomioitava hallitusohjelman sisäilmatavoitteet, katsastusten hyödyt ja kustannusvaikutukset ja se, että hallitusohjelman mukaisesti rakentamisen ja rakennusten sääntelyä pyritään keventämään.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

31. Kluuvin kokoomuksen naiset: Vahvistetaan luonnon monimuotoisuutta jättämällä teiden reunat ja joutomaat niittämättä

Suomalaisen luonnon hyvinvointi on paitsi suomalaisten terveyden, myös kestäväen talouden edellytys. Luontopaneelin mukaan monet luontotyypit ovat heikentyneet 2000-luvun aikana.

On välttämätöntä, että luonnon monimuotoisuutta lisätään monin toimin. Esimerkiksi kaupunkiluontoa lisäämällä voidaan torjua ilmastonmuutoksen aiheuttamia tulvavahinkoja tai kuivuuden ja kuumuuden aiheuttamia haittoja lisäämällä kaupunkivihreää, kuten puiden määrää tai viherkattoja.

Luonnon monimuotoisuutta pitääkin lisätä nopein toimin kaikkialla. Aina se ei vaadi edes suuria kustannuksia. Pölyttäjien tilannetta helpottaisi suuresti, jos teiden reunat jätettäisiin niittämättä ja joutomaita kaupungeissa muutettaisiin kedoiksi ja niityiksi paikoissa.

Kluuvin kokoomusnaiset esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää ryhtymään toimiin, joilla luonnon monimuotoisuutta tuetaan jättämällä moottoriliikenneteiden ja moottoriteiden varret niittämättä.

Puoluehallitus:

Kluuvin kokoomuksen naiset ehdottaa aloitteessaan toteuttamiskelpoista keinoa luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. Teiden varsien niittämättä jättäminen tai niittäminen vain kerran kesässä nykyisin tyypillisesti tehtävän kahden kerran sijaan sekä vahvistaisi luonnon monimuotoisuutta, että tuottaisi kustannussäästöjä. Suomen ympäristökeskuksen mukaan luonnonsuojelu ei aina merkitse suojelualueiden perustamista, vaan hyvin monenlaisilla toimilla, kuten esimerkiksi tienvarsien niittoon vaikuttamisella, voidaan parantaa luontomme tilaa.

Hyönteisten väheneminen on maailmanlaajuinen ongelma, joka näkyy myös Suomessa. Tärkeimmistä pölyttäjähönteisistämme kimalaisista, perhosista ja mehiläisistä viidesosa on uhanalaisia. Eräs syy hyönteisten häviämiseen on elinympäristöjen häviäminen ja pirstoutuminen, kun hyönteisille ei ole tarjolla niille tyypillisiä elinympäristöjä. Yhtenä ratkaisuna teiden pientareiden merkitys elinympäristöinä niittykasveille ja pölyttäjille tulisi tunnistaa nykyistä paremmin. Valitettavasti maanteiden varret niitetään usein niin usein, että pölyttäjille arvokkaat kasvit eivät ehdi kukkia ennen alkukesän niittoa.

Luonnon monimuotoisuutta on mahdollisuus huomioida teiden pientareilla liikenneturvallisuutta vaarantamatta. Suomen ympäristökeskus on esittänyt, että mahdollinen alkukesän niitto voitaisiin rajoittaa vain pientareen tienpuoleiseen osaan. Tämä voisi riittää liikenneturvallisuuden näkökulmasta jättäen kuitenkin tilaa myös arvokkaille kasvi- ja hyönteislajeille. Potentiaalinen ratkaisu on myös nk. vuoroniitto, jolloin alue niitetään vain joka toinen vuosi. Puoluehallitus kiinnittää lopuksi huomiota siihen, että muutos on toteutettava liikenneturvallisuudesta tinkimättä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen johdosta seuraavan lausuman:

Puoluekokous toteaa, että luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen erilaisilla tavoilla on erittäin tärkeä päämäärä, jota kokoomus kannattaa lämpimästi. Teiden varsien ja joutomaiden potentiaalia kannattaa hyödyntää tässä tarkoituksessa. Niin voidaan tehdä esimerkiksi muuttamalla asutuskeskusten joutomaita kedoiksi ja niityiksi. Tienvarsien osalta on välttämätöntä ottaa huomioon liikenneturvallisuuden asettamat reunaehdot. Näkemäalueet ja tienpientareet on pidettävä liikenneturvallisuuden vuoksi riittävän matalina. Tehtävät toimet on yhdistettävä haitallisten vieraslajien torjuntaan, ja varmistettava, että tilaa vapautuu nimenomaan kotoperäisille kukkiville kasveille.

43. Pohjanmaan kokoomusnaiset: Iän mukanaan tulevat haasteet digitalisaation käytössä ja hyödyntämisessä

Digitalisaatio tarjoaa ikäihmisille sekä uusia mahdollisuuksia että haasteita. Esimerkiksi verkkopankkipalveluiden ja erilaisten mobiilisovellusten avulla ikäihmiset voivat hoitaa päivittäisiä asioitaan, kuten laskujen maksamista tai ostosten tekemistä, kotonaan ilman, että heidän tarvitsee lähteä ulos. Tämä on erityisen tärkeää niille, joiden liikkuvuus on rajoittunutta. Lisäksi digitaaliset palvelut, kuten videopuhelut, mahdollistavat yhteydenpidon perheenjäsenten ja ystävien kanssa, mikä on keskeistä yksinäisyyden ja eristäytymisen tunteiden vähentämisessä.

Vaikka digitalisaatio tarjoaa monia mahdollisuuksia, se asettaa ikäihmiset myös uudenlaisien haasteiden eteen. Yksi merkittävä haaste on digitaalinen kuilu, eli ero niiden välillä, jotka kykenevät hyödyntämään digitaalisia palveluita, ja niiden, jotka jäävät näiden mahdollisuuksien ulkopuolelle. Tämä kuilu voi johtua useista syistä, kuten taidoista, asenteista, taloudellisista resursseista tai fyysisistä rajoitteista. Lisäksi tietoturva on suuri huolenaihe, sillä ikäihmiset saattavat olla erityisen haavoittuvia huijauksille ja tietoturvariskeille verkossa.

Ikäihmisten tukeminen digitaalisten palveluiden käytössä on keskeistä, jotta voimme varmistaa, että digitalisaation hyödyt ovat kaikkien saavutettavissa. Meiltä unohtuu pääosin se, että miten valmis esim. 88-vuotias on ottamaan vastaan näin ison askeleen uuteen maailmaan, kun pohjatietoa ei ole, minkä päälle rakentaa uutta ja kaikki tärkeä opittava on outoa ja hyvin erilaista.

Digitaalinen syrjäytyminen on merkittävä haaste. Ikäihmisten kohdalla tämä voi johtua taloudellisista rajoitteista, kuten eläkkeen suuruudesta, joka ei mahdollista uusimpien laitteiden hankkimista, tai fyysisistä rajoitteista, jotka tekevät laitteiden käytöstä haastavaa.

Monet digitaaliset palvelut ja laitteet eivät myöskään ole suunniteltu ottaen huomioon ikäihmisten erityistarpeita, kuten heikentynyttä näköä, kuuloa tai motoriikkaa. Käyttöliittymien monimutkaisuus ja pieni tekstikoko voivat tehdä palveluiden käytöstä vaikeaa tai jopa mahdotonta.

Nykyisellään tietotekniikan kotona tai vapaa-ajanasunnolla tehtävä opastustyö kuuluu kotitalousvähennyksen piiriin. Kuitenkaan esim. ATK-kurssi tai vastaava kotona ei kuulu, sillä opetustyö ei kuulu kotitalousvähennyksen piiriin. Tulkintavastuu kotitalousvähennyksen piiriin kuulumisesta on verohallinnolla eli tulkinta on verohallinnon toimivallassa oleva asia.

Verohallinnon ohjeita ja esimerkkejä on mahdollista tarkentaa. Lisäksi on mahdollista muuttaa tuloverolakia, jossa kotitalousvähennykset määritellään. Esim. 1.1.2024 alkaen laillistetun fysioterapeutin antamasta fysioterapiasta ja laillistetun toimintaterapeutin antamasta toimintaterapiasta verovelvollisen kotona tai vapaa-ajan asunnolla voi saada kotitalousvähennyksen samalla tavoin kuin tavanomaisesta hoiva- ja hoitotyöstä saa kotitalousvähennyksen.

Me Pohjanmaan Kokoomusnaiset vaadimme, että sähköisten palvelujen käytön ohjaus tulee kuulua kotitalousvähennyksen piiriin. Edellä mainitun perusteella Pohjanmaan Kokoomusnaiset esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää selvittämään sähköisten palvelujen käytön ohjauksista tulevaa kuluu kuuluvaksi kotitalousvähennyksen piiriin.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Pohjanmaan Kokoomusnaisia aloitteesta. Kotona asumisen mahdollistaminen digitaalisten palvelujen saavutettavuutta parantamalla on tärkeä teema, johon tulee panostaa useilla eri sektoreilla. Suurimmat mahdollisuudet on nähtävissä asiointipalveluiden kehittämisessä saavutettavammiksi ja esimerkiksi puheella asiointi tekoälyjärjestelmien kanssa tulee arkipäiväistymään lähivuosina merkittävänä palveluasioinnin kanavana.

Aloitteessa esitetty kotitalousvähennyksen laajennus sähköisten palveluiden käytön ohjaukseen on kiinnostava, mutta samalla vaikeasti rajattava. Sähköisten palvelujen käytön ohjaus on usein tehokkainta toteuttaa etänä. Jos kotitalousvähennys annettaisiin etänä toteutetuista palveluista, se muuttaisi kotitalousvähennyksen toimintalogiikkaa merkittävästi. Lisäksi puoluehallitus kiinnittää huomiota siihen

sinänsä valitettavaan seikkaan, että fiskaalisista syistä on kotitalousvähennykseen juuri päätetty tehdä rajauksia.

Puoluehallitus kuitenkin näkee, että aloitteessa esitetty tavoite ikäihmisten digitaalisen asiointin kyvykkyyden kasvattamiseen on erittäin kannatettava. Samanaikaisesti puoluehallitus näkee, että palveluiden saavutettavuuteen on syytä panostaa ja sitä kautta palvelut saadaan palvelemaan entistä paremmin laajempaa ihmisjoukkoa.

Näillä perusteilla – ja muistuttaen, että eduskuntaryhmää ei aloitteella voida velvoittaa vaan ainoastaan kehottaa - puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

48. Kokoomuksen Naisten Liitto: Kansalaisjärjestöjen byrokratian karsinta ja valtionohjauksen vähentäminen

Järjestöjen elinvoiman lisäämiseksi ja demokratian vahvistamiseksi tarvitaan byrokratianpurkutalkoot.

Lyhytkestoisista hankkeista kohti useampivuotisia yleisavustuksia

Siirrytään järjestöjen yleisavustuksissa useampivuotisiin avustuspäätöksiin pitkäjänteisyyden lisäämiseksi ja byrokratian karsimiseksi.

Toimintaryhmien mahdollistaminen

Kansalaistoiminnan hallinnollisen taakan keventämiseksi ja toiminnan aloituskynnyksen madaltamiseksi tulee lainsäädännössä mahdollistaa toimintaryhmät tai vastaavat yhteenliittymät. Edellisellä hallituskaudella valmisteltiin hallituksen esitys toimintaryhmälainsäädännön valmisteluun. Jo valmis hallituksen esitys tulee viedä eduskuntaan ja PRH:lle on taattava resurssit uudistuksen toteuttamiseksi.

Kansalaisjärjestöjen osallistaminen mukaan valmisteluun

Järjestöt tulee varhaisessa vaiheessa osallistaa lainsäädäntöhankkeisiin siten, että niillä on aito mahdollisuus vaikuttaa esitysten sisältöön mm. sääntelyn näkökulmasta. Virkahenkilöiden ja päättäjien ymmärrystä järjestöistä ja niiden merkityksestä yhteiskunnalle tulee lisätä sekä antaa heille työkaluja järjestöjen kuulemiseen ja niiden kanssa toimimiseen. Jokainen virkahenkilö tulisi velvoittaa käymään ""Kansalaisyhteiskunta – mitä julkisen hallinnon tulisi siitä tietää?""-koulutus.

Vapaaehtoistyön helpottaminen

Vapaaehtoistoiminta on valtava voimavara, joka mahdollistaa yhdistystoiminnan toimivuuden päivittäin. Tällä hetkellä vapaaehtoiselle voi korvata verovapaasti päivärahaa 20 päivältä ja matkakustannuksia 3000 euroa kalenterivuodessa, mitkä tulevat nopeasti täyteen aktiivisessa yhdistystoiminnassa. Esitämme näiden maksimimäärien korottamista vapaaehtoistyön edistämiseksi.

Järjestyksenvalvojien sääntely

Sisäministeriön alainen työryhmä on esittänyt, että laista poistettaisiin mahdollisuus asettaa tilaisuuksiin kouluttamattomia järjestyksenvalvoja. Tämä lisäisi merkittävästi esimerkiksi urheilutapahtumien järjestämisen hallinnollista taakkaa.

Kuluttajaturvallisuuslain uudistaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on muun muassa valmistella ehdotus kuluttajapalvelujen turvallisuutta koskevaksi yleiseksi laiksi. Valmistelussa on esitetty, että yhdistysten jäsenpalvelut lisättäisiin lain velvoitteiden piiriin. Ehdotus lisäisi liikuntajärjestöjen hallinnollista ja taloudellista taakkaa. Erityisesti tämä haastaisi urheiluseuroja, jotka toimivat vapaaehtoisvoimin.

Saavutettavuusdirektiivin tulkinta

Saavutettavuusdirektiivin kansallisen implementoinnin lopputuloksena lainsäädännön noudattaminen on käytännössä mahdotonta monille järjestöille. Esimerkiksi videoiden tekstittämisen sijaan monet järjestöt jättävät julkaisematta videoita, mikä heikentää tiedonsaantia ja osaamisen kehittämistä.

Arvonlisäverokantojen selkiyttäminen alempaan verokantaan

Tällä hetkellä liikunta-alalla on käytössä useampia alv-kantoja, mikä lisää hallinnollista taakkaa. Liikunnan harjoittamiseen sovelletaan alennettua verokantaa, mutta opetusta ja ohjausta sisältävät liikuntapalvelut ovat yleisessä alv-kannassa. Liikunnan alv tulisi yhtenäistää alempaan verokantaan.

Tavara-arpajaisten sääntelyn keventäminen

Rahapelijärjestelmän uudistuksen yhteydessä tulisi kehittää arpajaislain vanhentunutta tavara-arpajaisosiota keventämällä yleishyödyllisten yhdistysten tavara-arpajaisten sääntelyä, jotta esimerkiksi yhdistyksille olisi entistä parempi mahdollisuus tehdä varainhankintaa, esimerkiksi pidentämällä lupien enimmäispituuksia ja kasvattamalla pienarpajaisten yhteenlaskettua myyntihintaa.

Pankkipalvelut järjestöille

Pankkipalvelujen monimuotoisuus ja maantieteellinen kattavuus tulee taata, jotta pankkitili kohtuullisilla kustannuksilla, käteisellä maksaminen ja käteisen tallentaminen on mahdollista. Asiakkaan tunnistautumisen ja taustatietojen selvittämisen osalta kansalaisjärjestöihin tulisi soveltaa lievempiä vaatimuksia kuin yrityksiin, koska kansalaisjärjestöt eivät ole riskialteimpia yhteisöjä terrorismin rahoituksen ja rahanpesun näkökulmasta.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään kansalaisjärjestöjen byrokratian karsintaa ja valtionohjauksen vähentämistä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää aloitteessaan lukuisia seikkoja järjestöjen toimintaedellytyksien parantamiseksi.

Järjestö- ja kansalaistoiminta on paitsi niiden toimintaan osallistuvien yksilöiden, myös yhteiskunnan näkökulmasta erittäin tärkeää. Suomi on tunnettu elävästä järjestökentästään ja näin on oltava jatkossakin.

Kansalaisjärjestötoiminta on huomioitu kattavasti Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa. Hallitusohjelman mukaan hallitus valmistelee kansalaisjärjestöstrategian ja sen toimeenpanosuunnitelman. Strategian puitteissa kevennetään järjestö- ja vapaaehtoistoimintaa koskevaa ylimääräistä säätelyä, selvitetään mahdollisuuksia kehittää kansalaisjärjestöjen omaa varainhankintaa ja parannetaan hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusta. Erityisesti väkivallan ja rikollisuuden ennaltaehkäisytyötä tekevien kansalaisjärjestöjen EU-rahoitusmahdollisuuksia laajennetaan. Lisäksi pankit ja rahoitusalan edunvalvojat kutsuttiin lisäksi jo hallitusohjelmaneuvoitteluihin, missä niiden huomiota kiinnitettiin tarpeeseen yhdistysten pankkipalveluiden yksinkertaistamisesta ja sitä kautta niiden kustannusten alentamisesta.

Aloitteentekijät kiinnittävät osuvasti kriittisen huomion järjestöjä koskevaan byrokraatiaan. Puoluehallitus toteaa yleisellä tasolla, että voimassa olevaa tai uutta säätelyä on aina punnittava sen valossa, aiheuttaako säätely ja byrokraatia tosiasiaassa enemmän haittaa kuin hyötyä. Puoluehallitus katsoo, että järjestöjen toimintaedellytysten parantaminen turhaan byrokraatiaan puuttumalla on kannatettavaa. Aloitteen sisältämät ehdotukset ovat jo sinänsä hyvin pitkälti kokoomuksen voimassa olevien kantojen ja linjausten mukaisia. Turhien normien purku ja byrokraatian vähentäminen ovat olleet kokoomuslaisen politiikan ytimessä jo toistakymmentä vuotta. On kuitenkin puoluekokousaloitteen sellaisenaan hyväksymisen kannalta haastavaa, jos aloite sisältää lukuisia eri lainsäädäntöalueille ulottuvia ja hyvin pieniinkin yksityiskohtiin meneviä konkreettisia ehdotuksia. Ongelma tällaisissa tapauksissa voi olla esimerkiksi se, että osaa aloitteen ehdotuksista jotkut ovat selvästi puolollettavia mutta kaikki syystä tai toisesta eivät sitä ole.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen johdosta seuraavan lausuman: Kokoomuksen linja yleisellä tasolla on, että yhdistysten ja järjestöjen kohtaamaa, kustannuksia ja ylimääräistä työtä aiheuttavaa hallinnollista taakkaa sekä niiden toimintaa tarpeettomasti hankaloittavaa säätelyä ja normeja on syytä keventää.

53. Vaasan kokoomusnaiset: Tietosuojaa on madallettava niin, että tieto kulkee koulun ja oppilaan muun verkoston kesken

Tiedonsiirto koulun ja oppilasta hoitavien tahojen sekä viranomaisten kesken ei tällä hetkellä toimi. Koulu ja opettaja ovat täysin pimennossa oppilasta koskevien tietojen saamisen kanssa, jollei huoltaja niistä erikseen koulua tiedota. Puutteellisen tiedonsiirron takia oppilaan pahoinvointi syvenee. Tämä voi johtaa uhkaaviin ja jopa väkivaltaisiin tekoihin itseä tai muita kohtaan.

Tämänhetkinen tietosuoja ei palvele oppilasta, eikä koulua ja siihen on saatava muutos. Tietosuojaa on madallettava niin, että tieto kulkee koulun ja oppilaan muun verkoston kesken. Tiedon kulkua helpottamalla taataan lapselle ja nuorelle mahdollisuus nopeaan avunsaantiin ja luodaan turvallinen kasvuympäristö.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin, jotka mahdollistavat tiedonsiirron oppilaan eri verkostojen kesken.

Puoluehallitus:

Vaasan kokoomusnaiset esittää aloitteessa tietosuojan alentamista siten, että tieto kulkee koulun ja oppilaan muun verkoston kesken.

Yhteiskunnan digitalisoituessa tietosuojasta huolehtiminen on yhä tärkeämpää. Puoluehallitus kuitenkin yhtyy aloitteentekijöiden näkemykseen siitä, ettei tietosuojasta saa muodostua toisten, vähintään yhtä arvokkaiden seikkojen, kuten koulun ja kodin välisen yhteydenpidon, estäjää. Aloitteen toimenpideosan muotoilu on puoluehallituksen mielestä sen verran täsmentymätön, että sellaisenaan tätä muuten hyvää tarkoitusta edistävää aloitetta ei voida hyväksyä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen seuraavasti tarkennetulla toimenpideosalla: Puoluekokous pitää tärkeänä tarkastella tietosuojasäännöksiä lapsen elämän kokonaisuuden näkökulmasta siten, että lapsen edun toteutumista koskevat tärkeät tiedot ovat niiden toimijoiden saatavilla, joiden tehtävien kannalta tiedoilla on merkitystä. Samalla on kuitenkin tarkkaan huolehdittava, että lapsen yksityisyys ja tietosuoja eivät vaarannu ja että tietoja käsitellään vain virkatehtäviin liittyvissä tarkoituksissa.

56. Sastamalan Kokoomusnaiset: Triplamandaatit kiellettävä

Kansanedustajien ja muiden vaaleilla valittujen edustajien osallistuminen useisiin luottamustoimiin eri hallinnon tasoilla on herättänyt laajaa keskustelua ja huolta vallanjaon vääristymisestä sekä paikallistason edustuksen heikkenemisestä. Samanaikainen toimiminen useassa luottamustoimessa voi johtaa resurssien ja ajankäytön tehottomaan jakautumiseen sekä heikentää demokraattista osallistumista ja paikallisen päätöksenteon laatua.

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen on syntynyt tilanteita, joissa sama henkilö edustaa puoluetta kolmella eri hallinnon tasolla: eduskunnassa, hyvinvointialueilla sekä kunnallisessa päätöksenteossa. Lisäksi huomioon tulee ottaa esimerkiksi Euroopan parlamentti. Jotta valta ei keskittyisi liiaksi samoille henkilöille ja päätöksenteon valmisteluun olisi jokaisella päätöksentekijällä riittävät ajalliset resurssit, tulee luottamustehtäviä rajata maksimissaan kahdelle päätöksenteon tasolle. Tämä tukee myös demokratian edustavuutta ja osallistavuutta, ja kullakin päätöksenteon tasolla kuuluu paikallinen ääni.

Kokoomus on sitoutunut edistämään tehokasta hallintoa ja vahvaa demokraattista järjestelmää, joka heijastaa laajasti yhteiskunnan eri ääniä. Rajoittamalla luottamustoimien määrää varmistetaan, että politiikan tekeminen on keskittyneempää ja tehokkaampaa, ja että mahdollisimman monella on mahdollisuus osallistua päätöksentekoon. Tämä uudistus auttaisi myös vahvistamaan Kokoomuksen kuvaa uudistushaluisena ja kaikkia kansalaisia osallistavana puolueena.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puolueen eduskuntaryhmää selvittämään triplamandaattien kieltämistä ja siihen liittyviä vaikutuksia demokratian kannalta eduskunnassa sekä puoluehallitusta tunnustelemaan yhteistä sopimusta muiden puolueiden kanssa ehdokasasettelusta triplamandaattien näkökulmasta.

Puoluehallitus:

Sastamalan kokoomusnaiset on tarttunut tärkeään ja ajankohtaiseen asiaan. Vaativien poliittisten luottamustehtävien kasaantuminen samoille henkilöille on herättänyt runsaasti huomiota viimeisten vuosien aikana. On myös esitetty perusteltuja kysymyksiä mahdollisesta jääviydestä päätöksenteossa, esimerkiksi päättäessä hyvinvointialueiden rahoituksesta. Lisäksi moni poliitikko toivoo, sekä taloudellisesta että aikaresurssin näkökulmasta, ettei tarvitsisi asettua ehdolle kolmissa vaaleissa.

Yhdeksi ratkaisuvaihtoehdoksi on esitetty puolueiden välistä sopimista. Tämä on osoittautunut hankalaksi tavaksi edetä, sillä eri puolueilla ja puolueiden ehdokkailla on asiassa erilaisia intressejä. Esimerkiksi jotkin puolueet joillakin alueilla saattavat haluta asettaa eniten ääniä saaneet ehdolle kaikissa vaaleissa. Monilla puolueilla on vaikeuksia saada listoja täyteen, joten vapaaehtoisen rajaamisen toteutuminen olisi lopulta hyvin epävarmaa. Lisäksi on ehdokkaita, jotka itse toivoisivat voivansa olla ehdolla kaikissa vaalissa.

On myös vaikea yksiselitteisesti määrittää, mihin poliitikkojen aika riittää tai ei riitä. Esimerkiksi monella poliitikolla aika saattaisi riittää valtuutetun tehtävän hoitamiseen, mutta enemmän aikaa vaativiin johtaviin luottamustehtäviin voi olla vaikea saada aikaa riittämään. Moni poliitikko hoitaa myös vaativia muita luottamustehtäviä esimerkiksi erilaisissa yhdistyksissä.

Yksi ratkaisu on edetä lainsäädännöllistä tietä. Tämä edellyttää kuitenkin voimasta perusoikeuksiin liittyvää punnintaa, sillä oikeus asettua vaaleihin ehdolle on erittäin merkittävä oikeus. Yksi vaihtoehto on rajata paikkojen vastaanottamista. Silloin rajaamisen pitäisi pohjautua tosiasialliseen ja todennettuun ongelmaan päätöksenteossa, esimerkiksi hyvinvointialueen ja eduskunnan päätöksenteon välillä.

Huolimatta haasteista, joita tämän kysymyksen ratkaisemiseen liittyy, on sitä kuitenkin päätetty tällä hallituskaudella selvittää. Orpon hallitusohjelmassa todetaan seuraavaa: "Hallitus käynnistää laajan selvitystyön liittyen eri tasoilla tehtävän päätöksenteon mahdolliseen päällekkäisyyteen ja jääviyskysymyksiin sekä kunnan ja hyvinvointialueen työntekijöiden osallistumiseen kunta- ja aluehallitusten ja niiden alaisten lautakuntien työhön. Selvitys valmistuu keväällä 2025.". Selvityksen valmistuttua on aika arvioida, mitä tälle kysymykselle konkreettisesti pystyttäisiin tekemään.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

59. Kyrösjärven Kokoomusnaiset: Ennakkoäänestysautot nostamaan äänestysaktiivisuutta

Tällä aloitteella ehdotetaan parannuksia äänestämisen helpottamiseksi ja äänestysaktiivisuuden lisäämiseksi koko Suomen alueella, kunnissa ja maakunnissa kiertävillä ennakkoäänestysautoilla. Kiertävää ennakkoäänestysautoa on kokeiltu useassa Suomen kunnassa ja kokemukset ”vaalibussista” tai ”vaaliautosta” ovat olleet positiivisia. Äänestysaktiivisuus on vaaliauton käyttöönoton jälkeen noussut esimerkiksi Inarin kylissä. Ehdotuksena aloitteessa on, että äänestysauto kiertää ennakkoäänestyspäivinä paikallisesti suunniteltuja, päätettyjä ja aikataulutettuja reittejä pitkin harvemmin asutuilla alueilla. Aloitteessa myös ehdotetaan, että kunnat voivat tehdä näistä asioista päättäessään yhteistyötä. Äänestysauto virkailijoihin vastaa varustukseltaan normaalia ennakkoäänestyspaikkaa. Autossa äänestäminen tulisi olla esteetöntä, jotta toiminta palvelisi kaikkia äänestäjiä. Esteettömyys on mahdollista järjestää esimerkiksi vaaliauton ulkopuolelle, esimerkkejä on jo olemassa useita eri puolilta Suomea. Aloitteessa ehdotetaan myös, että ne kunnat, jotka ottavat äänestysauton käyttöön alueellaan tai yhteistyössä muiden tai toisen kunnan kanssa, on mahdollista saada kustannuksiin kompensatiota valtiolta, vaalien järjestelyihin liittyvien korvausten lisäksi.

Vaikka viimeaikaisissa vaaleissa ennakkoäänestys on ollut mahdollista useassa paikassa ympäri Suomen. Kyrösjärven kokoomusnaiset ry kantaa huolta erityisesti syrjäseutujen ja kylien asukkaiden äänestysmahdollisuuksia. Kiertävä äänestysauto voisi osaltaan madaltaa myös nuorten äänestyskynnystä, jos vaaliauton reitti suunnitellaan palvelemaan äänestysikäisiä opiskelijoita. Äänestysauto huomio kaikki asukkaat, kun reitti suunnitellaan huolella ja aikaa äänestämiseen varataan riittävästi. Äänestäminen on osallistumisen perustavanlaatuinen muoto ja kulmakivi.

Kyrösjärven kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, jolla ennakkoäänestysautojen käyttöä edistetään kunnissa ja maakunnissa sekä varmistaa että ennakkoäänestysauton käytöstä kunnat saavat myös kustannuksiin rahoitusta valtiolta.

Puoluehallitus:

Kyrösjärven kokoomusnaiset on ottanut aloitteessaan kantaa tärkeään asiaan, demokratian ja äänestysaktiivisuuden edistämiseen. On aivan totta, että pitkät äänestysmatkat saattavat nostaa äänestämisen kynnyksestä tarpeettomasti. Viime vuosina on saatu hyviä tuloksia laajentamalla äänestysmahdollisuuksia esimerkiksi varuskuntiin. Onkin kannatettavaa kokeilla ja käyttöönottaa erilaisia uusia äänestyspaikkoja.

Valtion heikko taloudellinen tilanne asettaa tiukentuvia raameja sille, miten valtio pystyy kuntia tukemaan erilaisissa hankkeissa. Koska äänestämisen järjestäminen on keskeisiä kunnan perustehtäviä, olisi tarkoituksenmukaista, että kunta varautuu omaa väestöään parhaiten palveleviin äänestyspaikkoihin. Mikäli äänestysautot sopivat kunnan olosuhteisiin, on erittäin kannatettavaa, että niitä kokeillaan ja käyttöönotetaan.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

65. Kokoomuksen Naisten Liitto: Eläintenpitokiellon valvontaa tehostettava

Kun henkilö tuomitaan eläintenpitokieltoon, ei valvontaa kiellon noudattamisesta ole mahdollista nykylainsäädännön mukaan suorittaa. Viranomaisilla on oikeus tehdä tarkastus eläintenpitokiellon saaneen henkilön kotirauhan suojaamaan talouteen vasta, kun aihetta epäillä, että hyvinvointisäädöksiä on olennaisella tai vakavalla tavalla rikottu.

Kynnys eläinsuojeluilmoituksen tekoon saattaa olla lähipiirille korkea. Aina eläintenpitokiellon saaneella henkilöllä ei edes ole sellaisia läheisiä, jotka eläinsuojelullisen tarpeen pystyisivät todentamaan. Eläintenpitokiellon saaneet voivat hankkia useita uusia eläimiä hyvinkin nopealla aikataululla heti edellisten eläinten huostaanoton jälkeen.

Eläinsuojelurikoksiin syyllistyneiden teot tuottavat eläimille suurta ja usein pitkäkestoista tuskaa. Eläinsuojelulainsäädäntöä röyhkeästi rikkovat ihmiset ovat usein myös samoja, alueen viranomaisten ja eläinsuojeluyhdistysten vapaaehtoisten jo aikaisemmin tuntemia henkilöitä. Valvontaviranomaisilla ei ole oikeutta valvoa eläintenpitokiellon noudattamista edes silloin, kun eläintenpitokiellon saaneen henkilön ilmoitetaan hankkineen uusia eläimiä. Vasta kun henkilöstä tehdään uusi eläinsuojeluilmoitus ja on syytä epäillä rikoksen merkkien täyttyneen, voidaan pakkokeinolain nojalla suorittaa kotietsintä. Tällöin eläimet löydetään pääsääntöisesti jo huonokuntoisina. Huostaanotetut, yleensä nuorehkot eläimet, vaativat aikaa vievää ja kallista hoitoa. Tämä sitouttaa yhteiskunnan resursseja ja käy huomattavasti kalliimmaksi kuin tilanteet, joissa eläinten oloihin päästään puuttumaan ajoissa. Eläintenpidon laiminlyönnin ollessa kyseessä kasvaa myös tartuntariskien ja zoonoosien vaara paljon.

Tämänhetkisen lainsäädännön mukaan saa suorittaa kotietsinnän, kun kyseessä on rikosepäily, josta rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta (Pakkokeinolaki 8 luku 2 §). Kotirauha suojaa rikokseen syyllistyneitä tehokkaasti.

Eläinpitokiellon valvonnan helpottamiseksi olisi tehtävä seuraavat tarvittavat lainmuutokset; nostaa lievän eläinsuojelurikoksen maksimirangaistus kuudeksi kuukaudeksi vankeutta sekä säätää eläinpitokiellon rikkomisen rikoslaissa automaattisesti lieväksi eläinsuojelurikokseksi.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Naisten liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää sitoutumaan eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi ja toimimaan sen eteen, että tarvittavat lakimuutokset tehdään pikaisesti eläintenpitokiellon saaneiden henkilöiden ja heidän asuttamien talouksien valvonnan helpottamiseksi.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten liitto esittää aloitteessaan lainsäädännön muuttamista siten, että eläintenpitokiellon valvonta helpottuu.

Kokoomuksen periaateohjelman mukaan sivistykseen kuuluu myös ympäristöstä huolehtiminen ja eläinten hyvä kohtelu. Eläimillä ja luonnolla on periaateohjelman mukaan ihmisen tarpeista riippumaton arvo itsessään. Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta, sekä edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua.

Eläintenpitokielto voi jäädä merkitykseltään käytännössä tyhjäksi, jos sen noudattamista ei voida tehokkaasti valvoa. Eläintenpitokiellon noudattamista todennäköisesti vahvistaisi se, että edes teoreettinen mahdollisuus kiellon valvonnasta on olemassa. Vastavuoroisesti lähes varmuutta lähestyvä tieto siitä, ettei kieltoa tehokkaasti valvota, madaltaa kynnystä kiellon rikkomiseen.

Ihmiset ovat eläneet käytännössä koko historiansa ajan koti- ja lemmikkieläinten kanssa rinnakkain. Eläimiä paitsi hoidetaan rakkaina lemmikkeinä, niitä myös hyödynnetään välttämättömänä osana ravinnontuotantoa. Jotta rinnakkainelo on yhteensovittavissa ja perusteltavissa periaateohjelmassa mainitun eläinten itseisarvon kanssa, on yhteiskunnan myös tarvittaessa tehokkaasti puolustettava eläimiä niiden väärinkäytöltä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

68. Kokoomuksen Naisten Liitto: Raiskausrikoksen vähimmäisrangaistusta on korotettava

Vapauden ydintä on seksuaalinen itsemääräämisoikeus ja henkilökohtaisen koskemattomuuden suoja. Siksi seksuaalirikokset ovat eräitä vakavimmista rikostyypeistä. Ne loukkaavat intiimeintä osaa ihmisen koskemattomuudesta ja itsemääräämisoikeudesta tavalla, joka voi jättää uhriin koko elämän mittaisen jäljen.

Eryteisesti naisten ja lasten suojelemiseksi sekä Suomea sitovien kansainvälisoikeudellisten ihmisoikeusvelvoitteiden täyttämiseksi on tärkeää, että seksuaalirikoksista säädetyt rangaistukset ovat riittävän ankaria. Rangaistusten ankaruuden tulee myös olla oikeudenmukainen uhrin asemaan nähden.

Vaikka seksuaalirikosten rangaistuksia viime vaalikaudella joiltain osin kovennettiin, ovat seksuaalirikoksista annettavat tuomiot Suomessa edelleen kansainvälisesti vertaillen lieviä.

Raiskauksesta annettavat tuomiot ovat Suomessa useimmiten ehdollisia ja lievempiä kuin muissa Pohjoismaissa.

Huomioiden raiskausrikoksen vakavuus ja tuomittavuus ja se, että valtaosa raiskausrikoksista tuomitaan käyttäen rangaistusasteikon alapäätä, sekä se, että ilman poikkeuksellisia perusteita alle kahden vuoden vankeusrangaistukset tuomitaan Suomessa ehdollisina, katsomme, ettei ehdotettu vähimmäisrangaistus ole riittävä.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään, että raiskauksen vähimmäisrangaistus korotetaan yhdestä vuodesta kahteen vuoteen vankeutta ja törkeän raiskauksen vähimmäisrangaistus korotetaan kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen vankeutta.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liitto kiinnittää aloitteessaan huomiota erittäin tärkeään asiaan. Seksuaalirikokset kuuluvat rikostyypeistä vakavimpiin ja on tärkeää, että niistä säädetyt rangaistukset ovat riittävän ankaria.

Raiskausta koskevasta kriminalisoinnista säädetään rikoslain 20 luvun 1 §:ssä. Sen mukaan raiskaukseen syyllistynyt tuomitaan vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi. Törkeästä raiskauksesta säädetään saman luvun 2 §:ssä. Sen osalta rangaistusasteikko on kahdesta kymmeneen vuotta vankeutta.

Oikeuskäytännössä rangaistuslinja on vakiintunut aloitteessa kuvatuksi, eli raiskauksesta tuomittavat vankeusrangaistukset ovat Suomessa useimmiten alle kahden vuoden pituisia, ehdollisia vankeusrangaistuksia. Puoluehallitus katsoo, ettei nykytilaa voida pitää tyydyttävänä huomioiden kriminalisoinnin piiriin lukeutuvien tekojen vakavuus ja tuomittavuus.

Kokoomus ilmaisi kannakseen Marinin hallituksen seksuaalirikoslainsäädäntöä koskevan uudistuksen (HE 13/2022 vp) eduskuntakäsittelyn yhteydessä, etteivät voimassa olevan lain mukaiset raiskauksen ja törkeän raiskauksen vähimmäisrangaistukset ole riittäviä. Kokoomus esitti tuolloin, että raiskauksen vähimmäisrangaistus korotetaan yhdestä vuodesta kahteen vuoteen vankeutta. Muutos olisi varmistanut raiskausrikoksesta tuomittavien vankeusrangaistusten pääsääntöisen ehdottomuuden. Samassa yhteydessä kokoomus esitti törkeän raiskauksen vähimmäisrangaistus korottamista kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen vankeutta. Esitykset eivät kuitenkaan saaneet enemmistön kannatusta.

Puoluehallitus kannattaa aloitteen ehdotusta raiskauksen ja törkeän raiskauksen vähimmäisrangaistusten korottamisesta. Samalla kun sanottuja vähimmäisrangaistuksia korotetaan, on varmistuttava siitä, ettei korotus siirrä nyt RL 20:2 §:n mukaisia törkeän raiskauksen piiriin katsottavia tekoja RL 20:1 §:n mukaisen raiskauksen piiriin, mikä voisi vähentää sanotun muutoksen korottavaa vaikutusta rangaistuskäytäntöön.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

69. Kokoomuksen Naisten Liitto: Joukkokanteen mahdollistaminen rikoslainsäädännössä

Vastaamon tietomurto on paljastanut oleellisen puutteen Suomen rikoslainsäädännössä. Asianomaisten oikeudet eivät pääse toteutumaan suuren mittaluokan oikeudenkäynneissä, jossa rikoksen uhreiksi on joutunut lukuisia ihmisiä. Vastaamo-tapauksessa uhreja on yli 33 000. Ei ole mitään syytä olettaa, että tämänkaltainen rikostapaus jää viimeiseksi.

Voimassa oleva ryhmäkannelaki koskee ainoastaan kuluttajien ja yritysten välisiä riitoja. Näissä kanteen nostaa kuluttaja-asiamies.

On aika päivittää joukkokanne mahdollisuus rikoslainsäädäntöön. Tätä toivoo myös Suomen asianajajaliitto, joka katsoo, että nyt on aika kehittää rikosasioiden joukkokannemekanismin asianomaisten ja uhrien oikeuksien turvaamiseksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää sitoutumaan rikoslain uudistamisen edestä ja toimimaan sen eteen, että joukkokannelainsäädäntö astuu voimaan tällä hallituskaudella.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus yhtyy aloitteen tekijöiden huoleen Vastaamon tietomurron kaltaisten suureen henkilökokoon kohdistuvien rikosten uhrien oikeussuojan tosiasiallisesta toteutumisesta. Tällaisten rikosten uhrien asemaa on pyrittävä parantamaan eri keinoin, myös käytettävissä olevien oikeussuojakeinojen palettia tarkastelemalla.

Suomessa on käytössä ryhmäkannelain mukainen ryhmäkanteen, josta säädetään vuonna 2007 voimaan tullessa ryhmäkannelaissa. Ryhmäkanteen voidaan nostaa kuluttajan ja elinkeinon harjoittajan välisessä riita-asiassa. Kuluttaja-asiamies voi ajaa kanteen ryhmän puolesta siten, että tuomio tulee ryhmän jäseniä sitovaksi.

EU:n edustajakannedirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä lakia muutettiin siten, että kanteen kuluttajaryhmän puolesta voi nostaa kuluttaja-asiamiehen lisäksi oikeutetuksi yksiköksi nimetty kuluttajien yhteisiä etuja edistävä rekisteröity yhdistys. Tuolloin ryhmäkannelain soveltamisalaa laajennettiin direktiivin soveltamisalan mukaisesti siten, että perinteisten kuluttajansuojasäädösten rikkomistilanteiden lisäksi ryhmäkanteen voi nostaa esimerkiksi tietosuojaa, rahoituspalveluja taikka liikennettä tai sähköistä viestintää koskevissa asioissa, joissa kyse on kuluttajien yhteisten etujen suojaamisesta. Lainmuutokset tulivat voimaan kesäkuussa 2023.

Suomessa ei ole kuitenkaan käytössä joukkokannemekanismin, jolla uhrien oikeuksia voitaisiin ajaa kollektiivisesti. Puoluehallitus suhtautuu myönteisesti joukkokannemekanismin käyttöönoton selvittämiseen. Oikein toteutettuna joukkokanteella on suureen henkilökokoon kohdistuvien rikosten kohdalla potentiaalia olla käsittelyä tehostava ja uhrien mahdollisuutta vaatia ja saada korvausta vahingoista vahvistava vaikutus. Osana selvitystä on käytävä läpi käyttöönottoon liittyvät avoimet kysymykset. Aloitteessa viitattavassa Asianajajaliiton tekemässä esityksessä jää esimerkiksi avoimeksi kysymys siitä, edellyttäisikö rikosasioiden joukkokanteen valtion osallistumista joukkokanteen nostamisesta tai oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

70. Kokoomuksen Naisten Liitto: Maalittaminen tulee kriminalisoida

Jokaisen suomalaisen tulee voida tehdä työtään rauhassa ilman uhkia. Viime vuosina eri ammattiryhmät ovat kohdanneet uudenlaisen uhkan työnsä tekemiselle, ns. maalittamisen. Maalittaminen kohdistuu oikeusministeriön arviomuistion mukaan, henkilöön tämän työtehtävien tai yhteiskunnallisten tehtävien vuoksi. Maalittamistoimenpiteiden kohteeksi ovat joutuneet muun muassa tuomarit, poliisit, syyttäjät, poliitikot, opettajat ja toimittajat.

Maalittamisessa pyritään vaikuttamaan työtään tekevään virkamieheen tietyn tämän tekemän päätöksen tai käsittelemien asioiden vuoksi. Maalittamisessa ei ole kyse yksittäisistä sosiaalisen median kannanotoista tai annetusta kovasanaisesta asiakaspalautteesta, vaan laajemmasta systemaattisesta toiminnasta, jolla pyritään vaikeuttamaan työtehtävien hoitamista.

Kysymys ei ole ainoastaan yksittäisistä virkamiehistä, vaan oikeusvaltion puolustamisesta, kun suojaamme esimerkiksi tuomareiden ja muiden oikeudenhoidon ammattilaisten riippumattomuutta. Maalittamisella on vaikutusta myös demokratiaan, jos ihmiset eivät maalittamisen pelossa halua lähteä mukaan päättämään yhteisistä asioista tai uskalla puhua asioista.

Turvallisuussektorin eri viranomaiset ovatkin useamman kerran nostaneet asian esille ja esittäneet, että maalittamiseen tulisi puuttua muiden toimenpiteiden lisäksi rikosoikeudellisin keinoin.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan sen eteen, että rikoslakiin tehdään tarvittavat muutokset maalittamisen kriminalisoimiseksi ja uhrien aseman parantamiseksi.

Puoluehallitus:

Luottamus yhteiskunnan perusinstituutioihin on länsimaisen, avoimen yhteiskunnan selkäranka. Jos se horjuu, horjuu koko yhteiskunta. Siksi sellaiseen järjestelmälliseen häirintään ja maalittamiseen, jonka tavoitteena on yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisiä organisaatioita tai instituutioita kohtaan tunnetun luottamuksen rapauttaminen, on suhtauduttava erittäin vakavasti.

Maalittamiselle ei ole lainsäädännöllistä tai muutenkaan yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Monet maalittamiseksi luokiteltavat teot ovat jo voimassa olevan rikoslain mukaisten rangaistussäännösten nojalla rangaistavia. Tällaisia kriminalisointeja ovat muun muassa rikoslain 17 luvun 1 §:n mukainen julkinen kehottaminen rikokseen, 24 luvun 1 a §:n mukainen viestintärauhan rikkominen, 8 §:n mukainen yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen ja 9 §:n mukainen kunnianloukkaus sekä 25 luvun 7 §:n mukainen laiton uhkaus.

Osa järjestelmälliseksi häirinnäksi ja maalittamiseksi katsottavista teoista jää kuitenkin nykyisten rangaistussäännösten ulkopuolelle. Puoluehallitus katsoo, että maalittamisen torjumiseksi tarvitaan myös uusia rikosoikeudellisia keinoja. Puoluehallitus kannattaa aloitteen tekijöiden ehdotusta siitä, että rikoslakiin tehdään tarvittavat muutokset maalittamisen kriminalisoimiseksi ja uhrien aseman parantamiseksi.

Samaan aikaan puoluehallitus toteaa, että viranomaisten toimintaa pitää sananvapauden periaatteiden mukaisesti jatkossakin voida arvostella ja kritisoida kovinkin sanankääntein. Kriminalisoitavan maalittamisen määritelmä tulisi rajata tarkasti vain sellaiseen toimintaan, jonka kriminalisoiminen on yhteiskunnan perusinstituutioita kohtaan tunnetun luottamuksen suojaamisen kannalta välttämätöntä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen aloitevastauksesta ilmenevin reunaehdoin.

77. Hämeen Kokoomusnaiset: Alaikäisinä seksuaalirikosten uhreiksi joutuneiden syyteoikeuden vanhenemispäivämäärää jatkettava 35 ikävuoteen

Seksuaalirikosten syyteoikeuden vanhenemisestä säädetään rikoslain 8 luvussa sekä uusimmassa Laki rikoslain muutoksesta 723/2022. Tällä hetkellä törkeä raiskaus ja törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö vanhenevat 20 vuodessa ja aikaisintaan kun asianomistaja täyttää kaksikymmentäkahdeksan vuotta.

Alle 18 -vuotiaan raiskaus, pakottaminen seksuaaliseen tekoon sekä jopa lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, vanhenevat 10 vuodessa, aikaisintaan 23-vuotiaana. Viidessä vuodessa vanhenee puolestaan seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta sekä sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan lasta koskevan esityksen seuraaminen. Lapsen houkutteleminen seksuaalisiin tarkoituksiin vanhenee jopa kahdessa vuodessa.

Maksimissaan 20 vuoden syyteoikeus on liian lyhyt erityisesti nuorella iällä rikosten uhreiksi joutuneiden kohdalla. Alaikärajat 28- ja 23-vuotta pakottavat uhrit hyvin nuorella iällä hakemaan oikeutta itselleen. Moni nuori (28-vuotias) aikuinen saattaa olla, lain suomen syyteoikeuden vanhenemisajan sisällä, vielä kykenemätön nostamaan rikossyytettä omaa hyväksikäyttäjäänsä kohtaan. Mitä enemmän perusturvallisuutta horjuttaneen ja törkeämmän rikoksen uhriksi ihminen on lapsena/nuorena joutunut, sitä kauemmin saattaa asianomistajalla kestää tarvittavan rohkeuden kerääminen oikeustoimiin ryhtymiseksi.

Tästä syystä pitää syyteoikeuden vanhenemispäivää korottaa selkeästi aikuisikään, vähintään 35-vuoteen. Tuohon ikään mennessä ovat useimmat asianomistajat ehtineet kokea nuorella aikuisiällä tapahtuvat suuret muutokset, kuten ammattiin valmistautumisen, perheen perustamisen ja parisuhteen luomisen. Kaikki edellä mainitut ovat muutoksia, jotka saattavat nostaa uudelleen tietoisuuteen vanhat traumat ja aiheuttaa suurtakin henkistä kärsimystä. 35-vuoden ikään myös mahdolliset rikoksen tekohetkellä aikaansaadut fyysiset, elämänlaatuun vaikuttavat vammat ovat pääsääntöisesti löytyneet.

Näillä perusteilla Hämeen Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sitoutumaan nuorella iällä seksuaalirikosten uhrien oikeuksien parantamiseksi ja toimimaan sen eteen, että alaikäisenä seksuaalirikoksen uhriksi joutuneen syyteoikeus jatkuu aikuisikään asti.

Puoluehallitus:

Hämeen Kokoomusnaiset esittävät aloitteessaan seksuaalirikosten uhreiksi joutuneiden syyteoikeuden vanhenemispäivämäärän nostamista 35 ikävuoteen. Aloitteentekijät kiinnittävät huomion tärkeään kysymykseen. Lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset ovat äärimmäisen vakavia tekoja, nuoret uhrit ovat haavoittuvassa asemassa ja hyvin puolustuskyvyttömiä. Tekojen selvittäminen ja tekijöiden saattaminen vastuuseen on monesti haastavaa, koska uhri voi kyetä kertomaan teoista vasta vuosien kuluttua tekojen tapahtumisesta.

Vuoden 2006 alusta saakka lapsiin kohdistuvat vakavien seksuaalirikosten vanheneminen on sidottu aloitteessakin kuvatulla tavalla uhrin ikään. Syyteoikeus on voimassa vielä tämän jälkeenkin, jos rikoksen vanhentumisaikaa on jäljellä enimmäisrangaistukseen perustuvien yleisten vanhentumissäännösten perusteella. Seksuaalirikoksille on ylipäänsä tyypillistä riski rikosten myöhäisestä ilmitulosta.

Aloitteentekijät esittävät hyvät perustelut sille, miksi nykyisiä uhrin ikärajoja voidaan pitää melko matalina. Erilaiset elämänmurrokset, jotka yleisesti kuuluvat alle 30-vuotiaiden elämään, saattavat aloitteessa kuvatulla tavalla estää lapsuudessa koettujen traumaattisten asioiden käsittelyn. Puoluehallitus yhtyy aloitteentekijöiden perusteluihin.

Kokoomuksen puoluekokous on vuonna 2018 käsitellyt aloitetta lapseen kohdistuvan seksuaalisen hyväksikäytön syyteoikeuden muuttamisesta vanhentumattomaksi. Tuolloin puoluekokouksen hyväksymässä aloitevastauksessa puoluehallitus on todennut vanhentumattomuuden sijaan tehokkaammaksi keinoksi nostaa rikoslaissa olevaa ikärajaa nykyisestä 28 ikävuoden rajasta esimerkiksi 40 vuoteen. Puoluekokous on tuolloin todennut vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta. Nyt käsiteltävänä oleva aloite edustaa tuolloin puoluekokouksen hyväksymää linjaa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

81. Kokoomuksen Naisten Liitto: Yli 50-vuotiaiden työikäisten työllistymisen esteistä madallettava

Yli 50-vuotiaat ovat työmarkkinoiden voimavara. Ikääntyneiden työikäisten keskuudessa on hyvä työn imu ja ruuhkavuosien ohittaminen mahdollistaa keskittymisen työhön. Tähän ikäryhmään kuuluvat työntekijät ovat usein kartuttaneet merkittävää osaamista ja kokemusta työuransa aikana. Työterveyslaitos on tutkinut, että yli 55-vuotiaat myös voivat työssään hyvin.

Muokkaamalla työyhteisöjen asenteita, työrooleja ja -tehtäviä sekä huomioimalla palautuminen työaikasuunnittelussa edistetään työntekijöiden pysymistä työelämässä mahdollisimman pitkään. Kielteiset ikäasenteet haittaavat kuitenkin työurien jatkumista.

Yli 50-vuotiaalle työllistyminen työttömyyden jälkeen on tutkimusten mukaan hankalampaa kuin nuoremmille. Työllistymisen esteiksi koetaan erityisesti negatiiviset asenteet ikää kohtaan ja joustamattomuus työelämässä. IkäsyRJintää ehkäisevää rekrytointia on siksi tarpeellista edistää.

Suomella ei ole varaa menettää osaavien ihmisten työpanosta. Yhteiskunnalle on kestävämpää kuin kalliita, mikäli työikäinen putoaa ikäsyRJinnän vuoksi työelämän ulkopuolelle ja hänen työvuosien aikana kartuttama tietotaito valuu hukkaan. IkäsyRJinnän ehkäisy on koko yhteiskunnan etu.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin ikääntyneiden työnhakijoiden ja työntekijöiden aseman parantamiseksi työmarkkinoilla, jotta jokaisella olisi oikeus ja mahdollisuus jatkaa työelämää haluamaansa ikään saakka.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 80 ja 81):

Puoluehallitus kiittää Etelä-Helsingin Kokoomusta ja Kokoomuksen Naisten Liittoa tärkeistä aloitteista, joissa ilmaistaan tahtotila edistää yli 50-vuotiaiden työllistymistä.

Iäkkäämpien henkilöiden työllistymisen edistäminen on Kokoomukselle tärkeä tavoite, joka näkyy Orpon hallituksen ohjelmassa. Hallitus on sitoutunut torjumaan ikäsyRJintää ja poistamaan iäkkäämpien henkilöiden työllistymisen ja työllistämisen esteitä.

Orpon hallitus valmistele viimeistään 1.1.2025 voimaan astuvan verouudistuksen, joka kannustaa eläkkeellä olevia yli 65-vuotiaita tekemään nykyistä enemmän työtä. Hallitus tarkastelee yli 55-vuotiaiden työsuhdeturvaan liittyviä veloitteita turvatakseen yli 50-vuotiaiden työuran jatkumisen. Iäkkäämpien työllistämiseen liittyvät taloudelliset veloitteet kevenevät mm. siten, että yli 55-vuotiaina aidosti uusina työntekijöinä palkatuista henkilöistä yrityksille syntyvä työnantajien työeläkemaksun maksuluokkavaikutus poistuu. Hallitus toteuttaa myös kokeilun Singaporen siltatyömallista.

Orpon hallitus on huhtikuussa 2024 nimittänyt selvityshenkilön, jonka toimeksiantona on tehdä ehdotukset toimenpiteiksi, joilla yli 55-vuotiaiden työllisyysastetta voidaan nostaa työvoimapolitiittisin keinoin. Määräaika tälle työlle on 30.10.2024. Lisäksi vuoden 2025 helmikuun loppuun mennessä selvityshenkilö tekee esityksen kokeiluksi, joka tukee alimman eläkeiän saavuttaneiden tai sitä lähestyvien työntekijöiden työurien jatkumista (Singaporen siltatyömalli).

Orpon hallitus myös toteuttaa useita Kokoomuksen pitkään kannattamia työläinsäädännön uudistuksia, joilla puretaan erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten työllistämisen esteitä. Tarkoituksena on madaltaa työllistämiseen liittyvää riskiä ja mahdollistaa siten nykyistä helpommin uusien työntekijöiden palkkaaminen. Nämä uudistukset hyödyttävät myös iäkkäämpiä työntekijöitä.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 80 ja 81 johdosta.

82. Kokoomuksen Naisten Liitto: Työllistyminen ja työelämän pelisääntöjen tasa-arvoisuuden edistäminen työurien alkupäässä

Suomalainen työelämä nähdään mielellään hyvin tasa-arvoisena, mutta tasa-arvokyselyiden mukaan tilanne ei ole edelleenkään tasapainossa. Epätasa-arvoista kohtelua ja syrjintää kokevat naisten lisäksi myös miehet. Tasa-arvossa on siis edelleenkin tehtävää.

Naisten euro on Suomessa yhä 84 senttiä. Palkkaeroja on usein perusteltu vedoten siihen, että naiset hakeutuvat aloille, joissa palkkataso on matalampi ja perhevapaat keskittyvät enemmän naisille. Ero palkkatasossa on tutkitusti kuitenkin löydettävissä myös samanikäisien, samasta koulutustaustasta tulevien ja samoilla toimialoilla ja tehtävissä työskentelevien naisten ja miesten palkkojen välillä. Vuonna 2021 palkkaero oli 5,9 prosenttia. Osana samapalkkaisuusohjelmaa 2020–2023 todettiin, että naiset sijoittuivat jo työuran alussa miehiä alemmille hierarkia-tasolle ja palkkaryhmiin.

Samanarvoisesta, eli yhtä vaativasta työstä tulisi maksaa kaikille sama palkka mm. EU-oikeuden ja kansainvälisen ILO-sopimuksen mukaan. Myös nollatuntisopimukset ja määräaikaisuudet kuten myös hoivavastuu kasautuvat naisille. Miehet pitävät edelleen vain 10 prosenttia perhevapaista.

Naisen työuralla etenemisen esteitä olisi poistettava tehokkaammin. Tähän voisi vaikuttaa jo koulussa tehtävän ohjauksen ja asenteiden tietoisella päivittämisellä sekä poistamalla rekrytointi-, raskaus- ja muuta työelämäsyryntää. Esimerkiksi perhevapaiden jakaminen tasa-arvoisemmin vähentäisi naisten urakatkoja. Toisaalta se myös tasaisi eroja eläkekertymissä.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten liitto esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään työurien tasa-arvoa koulutuksella, kehittämään tasa-arvoisia pelisääntöjä sekä tarkastelemaan sukupuolten välisten palkkaerojen kehitystä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa aloitteesta, jonka tavoitteena on työelämän tasa-arvon edistäminen.

Suomessa koulutus- ja ammattialat ovat varsin voimakkaasti eriytyneet sukupuolen mukaan. Useat julkisen sektorin alat ovat naisvaltaisia ja yksityisen sektorin alat miesvaltaisia. Tämän vuoksi sukupuolten välisiä palkkaeroja esiintyy etenkin eri alojen välisesti tarkasteltuna. Orpon hallitus on ohjelmassaan tunnistanut tämän ongelman ja sitoutunut selvittämään toimenpiteitä, joilla voidaan vähentää koulutus- ja ammattialojen sukupuolen mukaista eriytymistä.

Kokoomuksen pitkäaikainen tavoite on myös ollut aidosti tasa-arvoinen perhevapaaudistus. Marinin hallitus toteutti edellisellä hallituskaudella perhevapaaudistuksen, jonka vaikutusten seurantaan ja järjestelmän kehittämiseen edelleen Orpon hallitus on sitoutunut siten, että se huomio lapsen edun, parantaa vanhemmuuden ja työelämän tasa-arvoa, lisää perheiden valinnanvapautta ja joustoja sekä mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatukseen. Tavoitteena on, että kasvatusta ja hoitovastuu jakautuisi vanhempien välillä nykyistä tasaisemmin ja perheiden erilaiset tarpeet voitaisiin huomioida aiempaa paremmin. Hallitus haluaa edistää työn ja perheen sujuvampaa yhteensovittamista sekä vanhemmuuden kustannusten tasaisempaa jakautumista molempien vanhempien työnantajien kesken.

Edellä mainittujen lisäksi Orpon hallitus on Kokoomuksen tavoitteiden mukaisesti sitoutunut edistämään työelämän tasa-arvoa mm. seuraavin keinoin:

Hallitus poistaa työelämässä esiintyviä syrjiviä käytäntöjä ja rakenteita edistämällä syrjintää koskevan lainsäädännön noudattamista tehokkaammalla informoinnilla, hyvien käytäntöjen levittämällä ja mm. alustatalouden tehokkaammalla valvonnalla. Erityisesti raskaus- ja perhevapaaaseen perustuvan syrjinnän ehkäisyyn kohdistetaan tehokkaampia keinoja.

Hallitus edistää samapalkkaisuuden periaatetta. Anonyymien rekrytoinnin kokeilujen tuottamaa tietoa hyödynnetään ja tasa-arvolain veloitteiden noudattamisen valvontaa tehostetaan työelämän tasa-arvon edistämiseksi. Kolmikantaista samapalkkaisuusohjelmaa jatketaan valtion ja työmarkkinajärjestöjen kesken.

Hallitus teettää taloustieteellisen vaikuttavuusanalyysin, jossa selvitetään samapalkkaisuusohjelmien, lainsäädännön muutosten, taloussuhdanteiden, työmarkkinoiden rakennemuutosten ja työmarkkinatoimenpiteiden vaikutuksia naisten ja miesten keskiansioiden eron muutoksiin.

Lisäksi hallitus edistää palkka-avoimuutta EU-direktiivin minimisääntösten mukaisesti.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

83. Vaasan Kokoomusnaiset: Ulkomaalaistaustaisten opiskelijoiden integrointi Suomeen

Integroidaan ulkomailta Suomeen tulevat opiskelijat nykyistä paremmin suomalaiseen yhteiskuntaan.

Nykytilanteessa Suomi kouluttaa melko paljon ulkomailta tulevia opiskelijoita niin korkeakoulu- kuin muissakin oppilaitoksissa. Kotiuttaminen kuitenkin epäonnistuu, koska suurin osa valmistuvista tutkinnon suorittaneista muuttaa pois eli takaisin kotimaahansa tai muihin työtä ja parempia etuja tarjoaviin maihin, valmistumisen jälkeen.

Suomen työmarkkinoiden tulevaisuus kytkeytyy paljon siihen, miten onnistumme houkuttelemaan ulkomailta kansainvälisiä opiskelijoita ja osaavaa työvoimaa sekä yrittäjiä ja sijoittajia Suomeen. Kaikki mahdolliset hidasteet (kuten esim. luvitus) ja

esteet tulisi minimoida. Kotouttamisessa on kyse siitä, että teemme Suomesta houkuttelevan paikan tehdä töitä ja elää osana yhteiskuntaamme.

On selvää, että Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa, meillä ei työvoima yksinkertaisesti riitä tulevana vuosina- ja vuosikymmeninä.

Kotouttamisen tarkoitus on tarjota maahanmuuttaja taustaisille opiskelijoille mahdollisimman nopeasti yhdenvertaiset valmiudet aktiiviseen kansalaisuuteen. Tämä tapahtuisi parhaiten osallistamalla yritykset ja julkisen sektorin toimijat harjoittelupaikkojen tarjoamiseen ja siten pohjustamaan tulevia työpaikkoja. Toisaalta voisimme edellyttää täällä koulutettavilta maahanmuuttajataustaisilta opiskelijoilta sitoutumista Suomessa työskentelyyn vähintään koulutusta vastaavan ajanmäärän.

Työ auttaa parhaiten integroitumaan yhteiskuntaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden integroitumisen edistämiseksi ohjaamalla oppilaitoksia, joissa kansainvälisiä opiskelijoita koulutetaan sitouttamaan niin opiskelijat kuin yritykset ja julkisen sektorin työnantajat nykyistä tiiviimpään ja suunnitellumpaan prosessiin.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Vaasan Kokoomusnaisia tärkeästä aloitteesta. Suomen huoltosuhteen heikentyessä tarvitsemme kipeästi työ- ja opiskeluperäistä maahanmuuttoa työmarkkinoiden kysyntään ja osaajapulaan vastaamiseksi. Ilman maahanmuuttoa Suomen väestö pienenesi ja väestöllinen huoltosuhte heikkenisi vielä nopeammin kuin tällä hetkellä. Puoluehallitus pitää aloitteessa esille nostettuja opiskelijoiden nopeampaan työllistymiseen ja sitä myötä integroitumiseen liittyviä toimenpiteitä sinänsä kannatettavina.

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi keväällä 2024 selvityksen maahan muuttaneiden työllistymisestä Suomessa (Pesola, H., Sarvimäki, M. & Virkola, T.: Eri syistä maahan muuttaneiden työllistyminen Suomessa. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2024:9.). Selvityksen mukaan maahan muuttaneiden opiskelijoiden työllisyysaste on suurin piirtein samalla tasolla koko väestön työllisyysasteen kanssa. Yksi selitys saman ikäisiä suomalaisia hiukan heikommalle työllistymiselle on työnantajien korkeat vaatimukset kotimaisten kielten osaamisessa.

Suomalaisissa korkeakouluissa opiskeli vuonna 2023 28 176 ulkomaista tutkinto-opiskelijaa, kun vuonna 2022 vastaava lukema oli 21 402. Haasteemme ei siis ole korkeakoulujen vetovoimassa, vaan Suomen pitovoimassa.

Puoluehallitus yhtyy näkemykseen siitä, että Suomen tulisi olla houkutteleva paikka työskennellä, opiskella, tutkia, yrittää ja elää myös tulevaisuudessa. Orpon hallitus julkaisi syksyllä 2023 työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön koordinoiman uuden Talent Boost - Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton toimenpideohjelman. Ohjelmalla on kolme strategista tavoitetta: parantaa Suomen vetovoimaa ja osaajien saatavuutta, aikaansaada sujuvat ja hallitut lupaprosessit sekä vahvistaa Suomen pitovoimaa. Ohjelman toimeenpano perustuu tiiviiseen verkostoon,

jossa yritykset, kaupungit, korkeakoulut ja oppilaitokset työskentelevät yhdessä valtakunnallisesti sekä alueellisesti.

Lisäksi Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti kuluvan vaalikauden aikana valmistellaan lakimuutos, jonka mukaan ylemmän korkeakoulututkinnon Suomessa suorittaneille riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon omaaville myönnetään hakemuksesta pysyvä oleskelulupa. Muutoksella pyritään kannustamaan opiskelijoita myös suomen ja ruotsin kielten opiskelussa, joka on omiaan auttamaan yhteiskuntaan integroitumisessa.

Puoluehallitus pitää aloitteessa esitetyn mukaisesti välttämättömänä, että korkeakoulut ja elinkeinoelämä kiinnittävät nykyistä paremmin huomiota keskinäiseen yhteistyöhön ja tunnistavat oman merkittävän roolinsa Suomeen muuttaneiden osaajien kotouttamisessa.

Tällä hallituskaudella toteutettavien maahanmuuttoon liittyvien uudistusten vaikutuksia tulisi seurata ja arvioida mahdollisten jatkotoimenpiteiden näkökulmasta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

84. Kokoomuksen Naisten Liitto: Maahanmuuttajanaisten kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseen valtakunnallinen toimintamalli

Tilastokeskuksen (2016, 2023) tietojen mukaan ulkomailla syntyneiden työllisyysaste on perinteisesti ollut matalampi kuin Suomessa syntyneiden, mihin pääosin on ollut syynä ulkomailla syntyneiden naisten heikko työllistyminen. Naiset ovat miehiä useammin tulleet Suomeen perhesyistä, olleet perheenperustamisessa ja jääneet kotiin hoitamaan lapsia.

Hallitusohjelmassa todetaan, että ”Työelämässä aliedustettujen ryhmien, kuten vammaisten, romanien, eri maahanmuuttajaryhmien ja maahanmuuttajanaisten, työelämään osallistumisen lisäämiseksi toteutetaan toimintaohjelma.”

Valtioneuvoston tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä julkaistiin elokuun 2023 lopussa. Tiedonannossa asetetaan 23 konkreettista toimenpidettä yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden parantamiseksi. Kokoomuksen Naisten Liitto on osaltaan vaikuttanut yli 100 muun kansalaisjärjestön kanssa tiedonannon valmisteluun.

Turussa maahanmuuttajanaisten kotoutumista ja työllistymisen edistämistä on pilotoinut ansiokkaasti Daisy Ladies ry jo kolmenkymmenen vuoden ajan. Daisy Ladies ry:n toimitiloissa myös täysin kouluttamattomat naiset saavat laadukasta ja asiantuntevaa suomen kielen opetusta, jota järjestetään yhteistyössä Turun Kristillisen opiston kanssa. Naiset harjoittelevat erilaisia töitä työpajojen kautta. Kielitaidon ollessa riittävällä tasolla naiset ohjataan opintojen pariin ja sitä kautta työelämään.

Daisy Ladies ry on laatinut nykyisen toimintamallin kehittämiseksi alustavan suunnitelman. Se perustuu pitkälti maahanmuuttajanaisten henkilökohtaisista kohtaamisista saatuihin kokemuksiin. Esimerkiksi erittäin tarpeelliseksi on huomattu

se, että toimitiloissa on matalan kynnyksen neuvontapiste väkivaltaa kokeneille tai sen uhan alla eläville naisille.

Daisy Ladies ry:n toimintamalli on helppo siirtää muihin kasvukeskuksiin ja alueille, joissa asuu paljon maahanmuuttajanaisia.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää edistämään maahanmuuttajanaisten kotoutumista ja työllistymistä laatimalla toimenpideohjelman, jossa pyritään hyödyntämään todistettavissa olevaa ulkomailla hankittua koulutustaustaa ja ammatillista osaamista, sekä hyödynnetään jo olemassa olevia hyväksi todettuja käytänteitä.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa tärkeästä aloitteesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi keväällä 2024 selvityksen maahanmuuttaneiden työllistymisestä Suomessa (Pesola, H., Sarvimäki, M. & Virkola, T.: Eri syistä maahanmuuttaneiden työllistyminen Suomessa. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2024:9.). Selvityksen mukaan maahanmuuttajien työmarkkinatilanne on kehittynyt viime vuosina positiivisesti: Vuoden 2023 lopulla ulkomaalaisten työllisyysaste oli 66,3 prosenttia, kun se vuoden 2020 alussa oli 62,3 prosenttia. Työn perusteella muuttaneilla on lähtökohtaisesti valmiina suomalaisilla työmarkkinoilla tarvittavaa osaamista, kun taas esimerkiksi perhesyiden perusteella muuttaneiden kohdalla työmarkkina-asema paranee maassa asutun ajan myötä, kun kielitaito, verkostot ja suomalaisilla työmarkkinoilla vaadittava osaaminen kehittyvät.

Puoluehallitus yhtyy aloitteen näkemykseen kotoutumisen ja työllistymisen merkityksestä erityisesti maahanmuuttajataustaisten naisten yhteiskuntaan integroitumisen näkökulmasta. Puoluehallitus painottaa, että tehokkaimmin Suomeen kotoudutaan työllä: Kielen lisäksi maahanmuuttaja oppii työn kautta yhteiskuntannastamme ja osallistuu sen ylläpitämiseen verojenmaksun kautta. Toimivia ja tehokkaita kotoutumisen toimintamalleja on syytä hyödyntää laajasti eri puolilla Suomea.

Työelämässä aliedustettujen ryhmien toimintaohjelman lisäksi Orpon hallitus uudistaa kuluvalle vaalikaudella kotoutumista useilla uudistuksilla, joiden tavoitteena on tehostaa kotoutumista ja samalla kasvattaa maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisesta. Maahanmuuttajanaisten kotoutumista tuetaan useilla keinoin. Näiden lisäksi hallituskauden aikana valmistellaan maahanmuuttajille erillinen kotoutumistuki, johon sisällytetään kannuste kielen opiskeluun sekä sujuvoitetaan tutkintojen tunnustamista ja ulkomaisten tutkintojen täydentämistä eri keinoin.

Tällä hallituskaudella toteutettavien kotoutumiseen liittyvien uudistusten vaikutuksia tulisi seurata ja arvioida tarkasti.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

104. Kokoomuksen Naisten Liitto: Vanhempien raskauden aikaisen ja synnytyksen jälkeisen masennuksen hoitoa tehostettava

Synnytyksen jälkeistä mielialan laskua ja itkuisuutta pidetään normaalina ja sitä kohtaa suurin osa synnyttäjistä. Synnytyksen jälkeinen masennus on kuitenkin huomattavasti vaikeampi ja pidempikestoinen sairaus, joka koskettaa jopa joka viidennettä synnyttäjää. Synnytyksen jälkeisen masennuksen ennuste on hyvä, mikäli synnyttäjä saa tarvitsemaansa hoitoa. Isistä 8-10 % sairastuu synnytyksen jälkeiseen masennukseen. Vanhempien ja erityisesti äidin masennus vaikuttaa huomattavasti vanhempien ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen ja lapsen tunnesuhteiden kehittymiseen, stressinsietokykyyn ja oppimiseen. Lasten riski sairastua itse masennukseen on suuri, kun äiti sairastaa masennusta, jopa 60 prosenttia masentuneiden äitien lapsista sairastuu masennukseen. Kolmasosa synnytyksen jälkeisistä masennuksista eli 5000 synnyttäjää jää vuosittain hoitamatta.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää sitoutumaan synnytyksen jälkeisen masennuksen hoidon parantamiseen ja toimimaan sen eteen, että synnytyksen jälkeisen masennuksen seulomista, siihen puuttumista ja hoitoa tehostetaan.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa aloitteesta.

Terveyskirjasto Duodecimin mukaan ”Synnytyksen jälkeisellä masennuksella tarkoitetaan masennustilaa, joka alkaa ensimmäisen kuuden viikon aikana synnytyksestä. [...] Jos äiti on masentunut, hän tarvitsee usein käytännön apua vauvan hoidossa. Puolison ja läheisten tuki on tärkeitä. Synnytyksen jälkeisen masennuksen hoitoon käytetään samoja hoitomenetelmiä kuin yleensä masennuksen hoitoon”. Edelleen ”Synnytyksen jälkeinen masennus on tavallisin lapsivuodeaikaan liittyvä terveysongelma. Masennukseen sairastuu noin 10–20 % naisista synnytyksen jälkeen. Myös isät voivat sairastua raskausajan ja synnytyksen jälkeiseen masennukseen. Masennuksen esiintyvyyttä isillä on 8–10 %”.

Synnytyksen jälkeisen masennuksen toteamisessa neuvolat ovat usein avainasemassa. Neuvolassa pyritään aina keskustelemaan vanhempien hyvinvoinnista ja jaksamisesta. Monissa neuvoloissa jopa seulotaan masennusta myös rutiinisti tai epäilyn herätessä pyydetään täyttämään lomake, joka kartoittaa mahdollista synnytyksen jälkeistä masennusta.

Tätä taustaa vasten synnytyksen jälkeisen masennuksen hoidon kehittäminen ei ole erillään muusta mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamisesta. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan mielenterveyspalveluiden saatavuutta parannetaan pikaisesti. Hallitus tulee säätämään lasten ja nuorten terapiatakuun, jolla turvataan lasten ja nuorten yhdenvertainen pääsy perustasolla lyhytpsykoterapiaan tai muihin vaikuttaviin psykososiaalisiin hoitoihin vuodesta 2025 alkaen. Hallitus parantaa psykoterapeuttien saatavuutta kehittämällä mielenterveysalan ammattilaisten koulutusta siten, että se mahdollistaa hoidon painopisteen siirtämisen alkuvaiheen

matalan kynnyksen peruspalveluihin. Lisäksi psykoterapeuttikoulutusta uudistetaan kaksiportaiseksi ja ensimmäisen portaan koulutus säädetään maksuttomaksi.

Hallitusohjelman sekä kevään 2024 kehysriihessä päätetyn mukaisesti lisätään myös matalan kynnyksen palveluiden ja mielenterveysavun saatavuutta yhteistyössä muun muassa järjestöjen ja seurakuntien kanssa, lisäämällä esimerkiksi walk in -palveluiden ja chat-palveluiden saatavuutta. Hallitus myös jatkaa itsemurhien ehkäisyohjelman toimeenpanoa sekä päihde- ja mielenterveyspalveluiden kehittämistä osana hyvinvointialueiden ohjausta sekä henkilöstöpulan ratkaisemista. Ihmisen terveys on kokonaisuus. Tästä syystä mielenterveyspalveluiden lisäksi on tärkeä puuttua masennuksen juurisyihin sekä ennaltaehkäistä mielenterveyden riskitilanteita. Hallitus tekee panostuksia mm. kansansairauksien ennaltaehkäisyyn sekä liikunnalliseen elämäntapaan, peruskouluun ja ylivelkaantumisen ehkäisyyn. Lopuksi puoluehallitus huomauttaa, että aloitteella ei voida "velvoittaa" eduskuntaryhmää vaan ainoastaan kehottaa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

105.Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Kouluterveydenhuolto saatava kuntoon

Lasten ja perheiden pahoinvointi yhteiskunnassamme on lisääntynyt. Samalla on kasvanut tarve matalan kynnyksen terveyspalveluille lähellä perheiden arkea. Oikein resursoitu kouluterveydenhuolto on vastaus tähän tarpeeseen.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tuoreen kouluterveyskyselyn mukaan moni koululainen kokee jääneensä ilman tarvitsemaansa koululääkärin, -terveydenhoitajan, -kuraattorin tai -psykologin aikaa. Palvelujen saatavuudessa on suuria alueellisia eroja. Osalla alueista ei pystytä toteuttamaan edes lakisääteisiä ikäkausitarkastuksia.

THL:n opiskeluhuoltopalvelujen verkostolle keväällä 2023 tehdyn kyselyn mukaan erikoissairaanhoidon ylikuormittuminen on johtanut tilanteeseen, jossa painetta puretaan kouluille. Ennaltaehkäisevän työn lisäksi kouluterveydenhuollon hoidettavaksi on siirretty sairaanhoidollisia tehtäviä, kuten koululaisten ADHD:n lääkehoidon seuranta ja vanhempien ohjaus tai syömishäiriöiden jatko seuranta. Erikoissairaanhoidon hoitokontaktin päättyessä yleinen käytäntö on, että nuori siirretään kouluterveydenhuollon seurantaan esim. mielenterveyden haasteissa. Kouluterveydenhuolto on mahdollottoman työmäärän alla.

Oikean resursoinnin lisäksi kouluterveydenhuollon tehtäviä on priorisoitava. Terveydenhoitajat ovat tuoneet esiin toiveen toteuttaa terveystarkastusohjelmaa joustavammin sen mukaan, mikä on koululaisen tarve. Tämä tavoite on kirjattu myös viralliseen terveystarkastusohjelmaan. Tällä hetkellä koululaisille tehdään lakisääteinen laaja terveystarkastus tiettyinä ikävuosina ja tarkastusten määrällistä toteutumista seurataan. Yksilöllistä joustoa ei ole eikä vuosiluokkaan sidotun terveystarkastuksen ajankohtaa voi muuttaa, vaikka se olisi lapsen edun mukaista. Laajaan terveystarkastukseen ohjataan myös ne lapset, jotka ovat erikoissairaanhoidon säännöllisessä kontrollissa. Joustavuudella ja päällekkäisen työn purkamisella olisi mahdollista vapauttaa kouluterveydenhoitajan työaikaa

huolioppilaille eli priorisoida vähäisiä resursseja sinne, missä kiireellinen tarve on. Ajoissa napakasti ja tehokkaasti puuttamalla voitaisiin ennaltaehkäistä se, että nuoren ongelmat jatkuvat vuodesta toiseen.

Terveydenhuolto on tärkeä osa koulujen moniammatillista oppilashuoltoa. Kouluilla tehdään paljon näkyvää ja näkymätöntä työtä lasten hyvinvoinnin lisäämiseksi. On suuri haaste vastata lisääntyneeseen avun ja tuen tarpeeseen. Mukaan työhön tarvitaan riittävä määrä ammattilaisia, turvallisia aikuisia läsnä koulun arjessa. Tosiasiassa kouluilla on jatkuva pula koululääkäreistä eikä kaikkia virkoja saada täytettyä. Terveydenhoitajille jää suuri vastuu päätöksenteossa ja nuoren tilanteen arvioinnissa sekä hoitoon ohjauksessa, kun käytössä on koululääkärin puuttuessa ainoastaan lääkärin digikonsultaatio. Konsultaation varaan ei pitäisi jäädä nuoren lääkehoidon seuranta tai syömishäiriöisen nuoren toipumisvaiheen hoito. Kouluissa, joissa on erityisiä haasteita koululääkärin fyysinen läsnäolo on ehdottoman tärkeää. Kuraattorin ja koulupsykologin lisäksi tarvitaan psykiatrisen sairaanhoitajan osaamista. Kouluterveydenhuollon tulisi olla eheä kokonaisuus, jonka resursseja mitoitettaessa tulee huomioida oppilasmäärän lisäksi koulun erityistarpeet.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kansallisen Kokoomuksen eduskuntaryhmää, ministeriryhmää ja puoluejohtoa edistämään kouluterveydenhuollon epäkohtien nostamista yleiseen keskusteluun sekä edistämään keinoja poistaa koululaisten terveydenhuollon päällekkäisyyttä, lisätä ikävuositarkastusten joustavuutta, lisätä kouluterveydenhuollon resursseja vastaamaan erikoissairaanhoidosta siirrettyjen tehtävien määrää, lisätä koululääkärin työn houkuttelevuutta sekä varmistaa jokaiselle koululle tarvittava määrä terveydenhuollon ammattilaisia.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Helsingin piiriä ajankohtaisen aloitteen laatimisesta.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen on yhteiskunnan tärkeimpiä tehtäviä. Tässä työssä etulinjassa ovat mm. koulut ja oppilasterveydenhuolto. Oppilashuollon asema sote-uudistuksessa huolestutti uudistuksen valmistelun alusta asti esimerkiksi psykologeja, kuraattoreita ja myös opettajia. Tästä syystä kokoomus vastusti eduskunnassa kuraattori- ja psykologipalveluiden sekä kouluterveydenhoidon siirtoa kunnista hyvinvointialueille sote-uudistuksen yhteydessä. Valitettavasti osa näistä huolista ovat käyneet toteen ja oppilashuollon toimivuudessa on laajaa epätasa-arvoa. Tätä ei voi pitää hyväksyttävänä. Jokaisen lapsen oma lähikoulu pitää olla se maailman paras.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan oppilas- ja opiskelijahuollolla on keskeinen rooli lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Hallitus edellyttää kuntien ja hyvinvointialueiden tekevän tiivistä yhteistyötä opiskeluhuollon toimivuuden turvaamiseksi. Moniammatillisen tuen piiriin on päästävä matalalla kynnyksellä ja viiveettä. Lisäksi henkilöstön toimivaltuuksia auttaa lapsia ja nuoria vahvistetaan. Oppilashuollossa varmistetaan palveluiden saatavuus, jatkuvuus sekä tiedonkulku eri toimijoiden ja viranomaisten välillä tarvittavin lainsäädännöllisin muutoksin. Tässä

työssä on tärkeää olla valmis reagoimaan olosuhteissa ja hyvinvointialueiden toimeenpanokyvyyssä tapahtuviin muutoksiin. Eräs mahdollinen toimi olisi painopisteen siirtäminen terveystarkastuksista muuhun terveystoimintaan aloitteessa esitetyllä tavalla. Tämä edellyttää kuitenkin laajaa harkintaa sekä arviointia yhdessä muiden sote-poliittisten tavoitteiden kanssa. Edelleen hallituksen runsaslukuiset toimet mm. hoitajajoukkojen purkamiseksi, henkilöstöpulan lievittämiseksi sekä lasten ja nuorten terapiatakuun sekä mielenterveyspalveluiden vahvistamiseksi eivät ole erillisiä aloitteen tavoitteisiin nähden.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

107. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Lastensuojelua on kehitettävä viipymättä

Suomessa suurin osa lapsista ja nuorista voi onneksi hyvin. Tuoreet tutkimukset kuitenkin osoittavat huolestuttavasti hyvinvoinnin polarisoituvan yhä enemmän ja eriarvoistumisen lisääntyvän etenkin suurimmissa kasvukeskuksissa.

Vakavin tilanne on kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten kohdalla. Monet heistä ovat lastensuojelun asiakkaita ja useimmiten myös sijoitettuna sijaishuollon yksiköihin. Monet viranomaiset, kuten lastensuojelun ammattilaiset ja poliisi, ovat tuoneet viime aikoina yhä useammin esille lastensuojeluasiakkaisiin liittyviä haasteita ja lainsäädännöllisiä epäkohtia.

Iso huoli ja monenlaiset riskitekijät liittyvät muun muassa lastensuojelulaitoksista karanneisiin lapsiin eli hatkalaisiin. Usein hatkalaiset joutuvat rikosten uhreiksi ja he myös tekevät karkumatkoillaan vakavia väkivaltarikoksia. Hatkalaisten etsimiseen ja kiinniottamiseen tarvitaan sekä lastensuojelua että poliisia koskevan lainsäädännön muutoksia, jotta moniammatillinen yhteistyö tukisi lasten etua.

Keskeisiä lastensuojelun kehittämistarpeita on useita. Esimerkiksi ennaltaehkäisevää perhesosiaalityötä parantamalla lastensuojelutyön tarve vähenee. Tämä helpottaisi oleellisesti lastensuojelun tarvetta ja sosiaalityöntekijöiden työn kuormittavuutta. Lisäksi vastuusosiaalityöntekijän työnkuva tarvitsee selkiyttämistä. Nykyisellään yksittäisen sosiaalityöntekijän vastuu on suuri päätösten tekemisessä. Tiettyjen lainsäädännöllisten päätösten tekeminen sopisi paremmin lakiasiantuntijalle, jolloin sosiaalityöntekijä voisi keskittyä lapsen ja perheen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Nyt haasteena ovat sosiaalityöntekijän tekemät välttämättömät päätökset, kuten rajoitustoimenpiteet, ja ne voivat pahimmillaan katkaista yhteistyön lapsen ja perheen kanssa.

Nykyistä lasten- ja nuortenpsykiatrian sekä lastensuojelun välistä yhteistyötä on uudistettava, sillä yhteistyössä on havaittu laaja-alaisesti ongelmia. Lisäksi alle 15-vuotiaiden lasten tekemät vakavat väkivaltarikokset vahvistavat ajatusta lastensuojelun suljettujen erityisyksiköiden lisääntyneestä tarpeesta. Näissä yksiköissä lapset ovat erityisessä suojelussa ja saavat vahvaa moniammatillista apua.

Lastensuojelun työntekijöiden tulee saada täydennys- ja erikoistumiskoulutusta mm. kiintymyssuhdekoulutuksen osalta. Työnohjausta tarvitaan myös, jotta työntekijät pysyisivät alalla.

Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää edistämään lastensuojelun kehittämistä konkreettisin toimenpitein sekä tarvittavin lainsäädännöllisin muutoksin.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset ry:tä erittäin ajankohtaisesta aloitteesta.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnissa tapahtuva polarisaatio huolestuttaa suomalaisia laajasti. Alkuvuonna koko yhteiskunta seurasi järkyttävää 4-vuotiaan lapsen kuolemasta seurannutta oikeudenkäyntiä. Tämän ja muiden surullisten tapahtumien seurauksesta kokoomuksen eduskuntaryhmä perusti maaliskuussa sisäisen lastensuojeluryhmän edustaja Valtolan johdolla, joka kuuli kevään 2024 aikana kymmeniä asiantuntijoita kymmenen tunnistetun aihion pohjalta. Näissä asiantuntijakuulemisissa nousi esille lukuisia toimia, joiden avulla turvallisen lapsuuden ja nuoruuden edellytyksiä Suomessa voidaan kehittää. Useissa asiantuntijapuheenvuoroissa esitettiin aloitteessakin mainittuja kehittämiskohteita.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on tunnistettu lastensuojelun kehittämistarpeet. Ohjelman mukaan hallitus ”uudistaa lastensuojelulainsäädännön. Uudistuksessa varmistetaan lapsen edun, hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutuminen rajoitustoimien käytön edellytyksiä selkeyttämällä. Lastensuojeluviranomaisilla ja sijaishuoltoyksiköillä on oltava aidot mahdollisuudet ja riittävät toimivaltuudet tehdä työtään. Edistetään varhaista tukea, moniammatillista lapsiperhetyötä ja lastensuojelun avopalveluita painottavaa palvelurakennetta. Selvitetään vakavasti väkivaltaisten nuorten hoito- ja kuntoutusketjun toimivuus. Veloitetaan viranomaiset aktiiviseen yhteistyöhön sekä varmistetaan riittävä toimivalta ja keinovalikoima, jotta sijoitettu tai huostaanotettu kadonnut lapsi löydetään nopeasti ja saadaan palautettua”. Lisäksi ”sosiaali- ja terveysministeriön kanssa koordinoidaan lastensuojelulakiin tarvittavat, lapsia turvaavat lainsäädäntömuutokset, joilla alle rikosvastuun olevien lasten rikoskierre saadaan katkaistua. Selvitetään muiltakin osin tarve lisätoimille nuorten vakavan rikospolun katkaisemiseksi ja törkeän rikollisuuden torjumiseksi”.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

109. Kokoomuksen Naisten Liitto: Imetyksen edellytysten edistämistä pohjoismaisen mallin mukaisesti selvitettävä Suomessa

Imetystä suositellaan lapsen ensisijaiseksi ravinnonlähteeksi syntymästä kiinteiden aloittamiseen asti. Tällä hetkellä suositellaan, että äidit imettäisivät pelkällä

rintamaidolla lasta puoli vuotta ja osittain vuoden ajan. Vuonna 2011 vain prosentti suomalaisäideistä täysimetti vauvaansa puolen vuoden ajan. Esimerkiksi Ruotsissa luku oli tuolloin 15 prosenttia ja Tanskassakin 20–25 prosenttia.

Työelämän imetystä tukevista käytännöistä säädetään lailla jo esimerkiksi Norjassa ja Virossa. Palkalliset imetys- tai pumppaustauot tai oikeus palkalliseen työajan lyhentämiseen imetysaikana ovat osa kansainvälisen työjärjestö ILO:n äitiyssuojelusopimusta, jota ei vielä ole ratifioitu Suomessa. Perhevapaauudistuksen myötä tilanne on muuttunut. Jotta äitien joustavaa ja omaan valintaan perustuvaa töihinpaluuta voidaan tukea myös niiden äitien arjessa, joille varhainen työhön paluu on mieluinen vaihtoehto, tulee lainsäädäntöä päivittää viipymättä.

Nykylainsäädännössä ainoastaan työturvallisuuslaki huomioi imettävän työntekijän oikeuden ylimääräisiin lepotaukoihin. Imetysmyönteisyys on tulevaisuuden työelämän veto- ja pitovoimatekijä. Työpaikan imetysmyönteisyys, johon kuuluu viihtyisän pumppaustilan tarjoaminen, luo tutkimuksen mukaan positiivisia mielikuvia työnantajasta ja on yhteydessä työntekijöiden viihtyvyyteen. Samalla edistetään lapsen ravitsemussuosituksen toteutumista ja vähennetään äitien stressiä työn ja perheen yhteensovittamiseen liittyen. Tämä auttaa sekä pidentämään naisten työuria että laskevat kynnystä toivoa lapsia työuran alkuvuosina, kun työn ja perhe-elämän yhteensovittamista tuetaan yhteiskunnan normeja päivittämällä.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, edistääkseen sitä, että Suomessa selvitetään millä toimenpiteillä saamme nostettua imetyksen edellytykset naapurimaita vastaavalle tasolle.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa tärkeästä aloitteesta. Kokoomus haluaa edistää tasa-arvoa, lapsen etua ja perheiden parempaa arkea. Elokuussa 2022 voimaan tullut perhevapaauudistus näkyy työpaikoilla mm. äitien aikaisempina töihin paluuna. Vaikka uudistus ei ollut yhtä kunnianhimoinen kuin kokoomuksen esittämä perhevapaamalli, oli se askel oikeaan suuntaan.

THL suosittaa, että vauva söisi pelkästään rintamaitoa 4–6 kuukauden ikään saakka ja rintamaito olisi tärkein ravinnonlähde yksivuotiaaksi saakka. Vuoden ikää lähestyvistä vauvoista noin 60 prosenttia imetetään. Imetyksellä on todettu olevan lukuisia myönteisiä terveysvaikutuksia äidille ja lapselle. Siksi THL on jo vuosia kampanjoinut imettämisen lisäämisen puolesta Suomessa. Monet vanhemmat pitävät imetystä tärkeänä, jolloin äidin töihin paluuta harkitaan suhteessa imetyksen mahdollisuuksiin.

Suomi kärsii kroonistuvasta työvoimapulasta sekä syntyvyyden laskusta. Puoluehallituksen mukaan on tärkeää edistää perhemyönteistä yhteiskuntaa sekä työelämää, joka tukee perheellistymistä. Sujuva työn ja perheen yhteensovittaminen on yhä useammalle työntekijälle myös tärkeä kriteeri, kun hakee töitä.

Monet äidin varhaisen töihin paluun mahdollistavat toimet ovat sellaisia, jotka ovat jo käytössä tai helposti käyttöön otettavissa. Kullakin työpaikalla on tärkeää kehittää sopivat toimintatavat omista lähtökohdista käsin. Yksi helpoimmista toimista lienee

joustavat etätyömahdollisuudet, jotka ovatkin tulleet jäädäkseen. Monilla työpaikoilla etätyön tekeminen ei kuitenkaan ole mahdollista, jolloin muut rakenteelliset ratkaisut voivat tulla kyseeseen. Kannatamme tässäkin joustavaa lähestymistapaa, koska perheet ja elämäntilanteet ovat erilaisia.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

117. Kokoomuksen Naisten Liitto: Ennaltaehkäisevän hoidon järjestäminen ja kehittäminen

Suomen historiassa on saavutettu huomattavia tuloksia ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa. Nykyisin liikkumattomuuden kaltaiset uudet uhat haastavat kansanterveytemme. Tehokkaamman ennaltaehkäisyn varmistamiseksi on välttämätöntä hyödyntää yksilöllistä dataa ja tekoälyä tarkemmin, erityisesti seulonnassa ja henkilökohtaisen hoidon suunnittelussa.

Vaikkakin ennaltaehkäisyn vaikuttavuuden mittaaminen voi olla vaikeaa, on olemassa laaja tutkimusnäyttö, joka osoittaa sen taloudellisen ja terveydellisen arvon. OECD:n tutkimukset vahvistavat ennaltaehkäisyn merkityksen terveydenhuoltokustannusten hallinnassa ja väestön terveyden parantamisessa.

DigiFinlandin tekoälyraportti esittää tekoälyn mahdollisuudet hoitotyön tehostamisessa, erityisesti päätöksentekoa tukevien sovellusten ja chatbottien avulla. Tekoäly mahdollistaa tehokkaamman resurssien käytön ennaltaehkäisyyn, kun rutiinitoimet automatisoidaan.

Lainsäädännön päivitys on tarpeen, jotta tekoälyä voidaan hyödyntää ennaltaehkäisyn tehostamisessa. Tämä kattaa erityisesti tietojen keruun ja hyödyntämisen henkilökohtaisen hoidon suunnittelussa.

Hyvinvointialueiden rahoitusmallin tulisi kannustaa ennaltaehkäiseviin toimiin. Malliin lisättävä komponentti ohjaisi varoja ennaltaehkäisevään hoitoon perustuen terveyden edistämisen indikaattoreihin, kuten rokotekattavuuteen ja elintapojen parantamiseen.

Rahoitusmallin kehittäminen tulosohjaiseksi kannustaisi hyvinvointialueita kokeilemaan uusia ennaltaehkäisevän hoidon malleja. Tämä lisäisi joustavuutta ja edistäisi innovatiivisten ratkaisujen käyttöönottoa terveydenhuollossa. Rahoituksen tarkistaminen ja sopeuttaminen säännöllisesti varmistaisi, että ennaltaehkäisevän hoidon tulokset heijastuvat väestön terveyteen ja terveydenhuoltokustannusten hallintaan pitkällä tähtäimellä.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten liitto esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään yksilöllisen datankäyttöä ennaltaehkäisevän hoidon järjestämisessä ja kehittämisessä.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen ehdotukset sosiaali- ja terveystalouden korjaussarjaksi julkaistiin keväällä 2023. Asiakirjassa todetaan, että kokoomus haluaa turvata

hyvinvointiyhteiskunnan palvelut. Haluamme, että ihmiset pääsevät pois jonoista – hoitoon sekä palveluihin. Tavoitteen saavuttamiseksi sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden on toimittava saumattomasti yhteen. Erityisesti on panostettava ennaltaehkäiseviin palveluihin, jotta avun saa ennen kuin ongelmat pahenevat. Pitkällä aikavälillä kustannusten nousua saadaan merkittävästi hillittyä erityisesti ennaltaehkäisevällä työllä ja palveluiden painopisteen siirtämisellä korjaavista palveluista kohti varhaisemman vaiheen palveluita. Se on myös inhimillisesti tarkasteltuna tärkeää.

Kokoomuksen soten korjaussarjassa on myös vahvasti tunnistettu aloitteessakin esiin nostettu tekoälyn datan käytön potentiaali. Tiedon, teknologian, palveluiden digitalisaation ja tekoälyn saralla on vielä valtavasti hyödyntämättömiä mahdollisuuksia parempien sosiaali- ja terveystalouden rakentamiseksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Tiedon, teknologian ja digitaalisten ratkaisuiden hyödyntäminen on merkittävä kysymys myös sotepalveluiden kustannusten kehittymisen näkökulmasta.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan on vahvasti kirjoitettu sisään tavoitteet palveluiden painopisteen siirrosta, tiedon ja teknologian hyödyntämisestä sekä rahoitusjärjestelmän kannustavuuden parantamisesta. Hallituskauden aikana toteutetaan poikkihallinnollisesti ja yhdessä järjestöjen kanssa kansallinen terveys- ja hyvinvointiohjelma, jolla vahvistetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikuttavuutta ottamalla käyttöön vaikuttaviksi arvioituja käytäntöjä sekä kehitetään uusia ratkaisuja perustuen kokonaistaloudelliseen hyötyyn ja kustannusvaikuttavuuteen. Ohjelman toteuttamiseen on varattu yhdeksän miljoonan euron kertaluontoinen määräraha.

Hallitusohjelman mukaisesti henkilötietojen käsittelyyn liittyvää sääntelyä kehitetään, jotta sosiaali- ja terveystaloudesta kerätyt tiedot ovat sujuvammin käytettävissä eri toimijoiden välillä. Palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien toimivuuden edistämiseksi tiedon kulkua sujuvoitetaan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon välillä sekä kuntien ja viranomaisten tarpeisiin. Käytetään tietoa asiakkaiden palvelutarpeen ennakointiin ja varhaiseen puuttumiseen.

Myös tekoälyn käyttö mahdollistetaan sosiaali- ja terveydenhuollossa esimerkiksi työvuorosunnittelussa, ennaltaehkäisyssä, oma- ja itsehoidossa sekä palvelu- ja hoitotoiminnassa. Tämä tehdään perusoikeudet turvaten. Selvitetään todennäköisimmin automatisoitavissa olevat sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät sekä niihin liittyvät mahdollisuudet ja riskit.

Hyvinvointialueiden rahoitusmallin on niin ikään toimittava siten, että se kannustaa oikealla tavalla. Malliin sisältyy jo nykyisellään joitakin kannustavuutta lisääviä elementtejä, mutta hallitusohjelmassa haettiin ratkaisuja, joilla kannustavuutta lisätään. Rahoitusmallin kannustavuutta parannetaan huomioimalla hyvinvointialueiden toteutuneiden kustannusten perusteella tehtävässä rahoituksen jälkikäteistarkistuksessa niin kutsuttu hyvinvointialueiden omavastuuosuus. Lisäksi rahoitusmallin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) –kertoimen painoarvoa kasvatetaan nykyisestä. Näin kannustetaan hyvinvointialueita painostamaan asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden kannalta keskeisiin ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

Hyvinvointialueiden rahoitusmalli on ollut toiminnassa vain vuoden, joten on vielä ennen aikaista tehdä johtopäätöksiä mallin toimivuudesta tai kannustavuudesta. Lisäksi hallitusohjelmassa on määritetty edellä mainittuja kannustimia lisääviä elementtejä, joiden vaikutukset näkyvät lainsäädäntömuutosten myötä hallituskauden edetessä. Pidemmällä aikavälillä järjestelmään voidaan tuoda uusia näkökohtia, mutta tämä edellyttää huolellista nykyisen rahoitusmallin toimivuuden analysointia ja eri vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuuden arviointia.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

120. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Sterilisaatiolainsäädäntö päivitettävä nykyvuosituhannelle

Suomessa on viime vuosina kehitetty ansiokkaasti lainsäädäntöä kehollisen itsemääräämisoikeuden saralla. Suomen vanhanaikainen aborttilainsäädäntö päivitettiin, translainsäädäntö uudistettiin ja raiskauksen liittyvä lainsäädäntö muutettiin suostumusperusteiseksi. Näistä edistysaskelista huolimatta Suomessa on edelleen voimassa kehollisen itsemääräämisoikeuden kannalta kivikautinen laki, mitä tulee sterilisaatioon liittyvään lainsäädäntöön.

Nykyinen laki on ollut voimassa 1970-luvulta lähtien eikä se ole esimerkiksi enää linjassa muiden Pohjoismaiden tai edes monien EU-maiden vastaavien lainsäädäntöjen kanssa. Lainsäädännön suurin ongelma on tällä hetkellä, se että sterilisaation haluava henkilö joutuu kysymään puolisonsa mielipiteen toimenpiteeseen. Nykyinen lainkirjaus on johtanut kirjaviin käytäntöihin eri paikkakunnilla tai jopa saman paikkakunnan sisällä. Puolisoa ollaan saatettu vaatia paikanpäälle mukaan, kun toimenpiteen edellytyksiä on selvitetty. Vastaavasti osa lääkäreistä on tulkinnut kirjausta varsin lievästi, esimerkiksi pelkästään esittämällä vastaanotolla kysymyksen, että onko toimenpiteestä keskusteltu puolison kanssa ilman sen kummempaa vaadetta todistaa, että näin on oikeasti menetelty. Tulkinnanvaraisuus asettaa kansalaiset Suomen sisällä ja jopa samalla paikkakunnalla eri arvoiseen asemaan, koska lääkärien tulkinnat puolison kuulemisesta toimenpiteeseen liittyen vaihtelevat suuresti.

Nykyinen lainsäädäntö asettaa toimenpiteen vaatimukseksi myös verrattain korkean 30 vuoden iän, tai vaihtoehtoisesti määrätyn lapsiluvun, jotta toimenpide voidaan suorittaa. Kokoomuslaisiin perusarvoihin kuuluvat yksilön vapaus ja vastuu, joita vastaan nykyinen hyvin holhoava lainsäädäntö sotii. Kansallisen Kokoomuksen puoluekokouksessa on vuonna 2018 hyväksytty aloite, jossa sterilisaatiolainsäädännön uudistamista on vaadittu, mutta hyväksytty aloite ei ole johtanut lainsäädäntötasolla toimenpiteisiin.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri esittää, että

hyväksymällä aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kansallisen Kokoomuksen eduskuntaryhmää ja ministeriryhmää konkreettisiin toimiin sterilisaatiolainsäädännön uudistuksen toimeenpanemiseksi siten, että luovutaan kokonaan vaatimuksesta avio- tai avopuolison mielipiteen kuulemiselle, sekä lievennetään toimenpiteen muita reunaehtoja siten, että ammattitaitoisen

lääkärin konsultaatio eri vaihtoehtoista ja sterilisaatiota hakevan henkilön oma tahto ja harkinta ovat ensisijainen edellytys toimenpiteen saamiselle.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus yhtyy aloitteessa esitettyihin näkemyksiin. Jokaisella tulee olla oikeus päättää omasta kehostaan ja lisääntymisestään – kyse on perustavanlaatuisesta itsemääräämisoikeudesta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tilastojen mukaan sterilisaatioita tehtiin vuonna 2022 noin 2900. Näistä 70 % tehtiin miehille. Sterilisaatioissa olleiden naisten keski-ikä vuonna 2021 oli 36,3 vuotta ja miesten 40,5 vuotta.

On lisäksi ongelmallista ja tasa-arvon vastaista, että avioliitossa olevan yksilön puolisolle on varattava mahdollisuuksien mukaan tilaisuus saapua kuultavaksi puolisonsa kehoon liittyvistä asioista. Ei ole valtion tehtävä vartioida avioliitossa pariskuntien vuorovaikutusta ja keskinäistä tiedonvaihtoa. Myöskään synnytysten tai lasten lukumäärän ei pitäisi olla kynnyskysymys steriloinnissa, vaan ihmisen oikeutta oman kehonsa ja lisääntymisensä hallintaan tulee lisätä tässäkin asiassa – perhetaustasta riippumatta.

Vaikka Suomessa kannetaan paraikaa syvää huolta syntyvyyden laskusta, ei siihen ole toimiva keino vapaaehtoisesti lapsettomaksi jäävien tai lapsia lisää haluamattomien ruumiillisen itsemääräämisoikeuden rajoittaminen, vaan kokonaisvaltainen ja tasa-arvoon tähtäävä perhevapaiden ja työelämän uudistaminen. Jokaisella täytyy olla oikeus päättää omasta kehostaan.

Kuten aloitteessakin todetaan, on puoluekokous hyväksynyt vuonna 2018 aloitteen, jossa kehoitetaan toimiin sen edistämiseksi, että sterilisaation saa halutessaan jo 25-vuotiaana, ja laista poistetaan vaatimus puolison kuulemisesta sekä synnytysten että lasten lukumäärästä. Puoluehallitus toteaa, että tämän aloitteen edistäminen on edelleen tahtotila.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

123. Kluuvin kokoomuksen naiset: Hedelmöityshoitojen saatavuutta parannettava

Suomalaisten syntyvyys on ennätysmatalalla. Tilastokeskuksen mukaan Suomessa syntyi 2023 kaikkiaan 43 320 lasta, mikä on 1631 vähemmän kuin vuonna 2022. Myös kokonaishedelmällisyysluku laski ollen 1,26 vuonna 2023, kun se vuonna 2022 oli 1,32.

Petteri Orpon hallitus on päättänyt palauttaa hedelmöityshoitojen Kela-korvauksen korotettuna, mikä auttaa osittain yhä useampaa toteuttamaan haaveen perheellistymisestä. Korvausten palauttaminen ja nostaminen myös todennäköisesti helpottavat julkisten klinikoiden ruuhkia.

Julkiset klinikat ovat aloittaneet vuonna 2020 lahjasoluhoidot myös naispareille ja itsellisille naisille, mikä on ollut erittäin tervetullut ja pitkään odotettu muutos. Kaikilla

halukkailla pitäisi olla mahdollisuus perheellistyä. Kela ei kuitenkaan seuraa tältä osin korvauskäytännöissään julkisia klinikoita, eikä siis korvaa inseminaatiohoitoja, sillä Kelan mielestä näissä ei ole kyse sairaudenhoidosta.

Julkisilla klinikoilla tehtävistä lahjasoluhoidoista suurin osa tehdään itsellisille naisille ja naispareille. Jos Kela-korvaukset palautetaan naispareja ja itsellisiä naisia syrjivinä, korvausten palauttaminen ei auta julkisten klinikoiden painetta.

Kela-korvausten palauttamisen ja korottamisen lisäksi olisi syytä tarkastella hedelmöityshoitojen piiriin pääsemisen kriteereitä. Tiukat ikä- ja BMI-rajat eivät ole enää lääketieteen ja hoitojen kehittyessä tätä päivää, vaan hoidonpääsyn kriteereitä on syytä lieventää. Hedelmöityshoitoihin ei hakeuduta hetken päähänpistosta, vaan taustalla on usein pitkä ja kipeä prosessi. Julkisten ja yksityisten hoitojen piiriin pääsyn helpottaminen palvelee meitä kaikkia ja ennen kaikkea tulevaisuuden suomalaisia.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa ministeri- ja eduskuntaryhmää toimimaan siten, että hedelmöityshoitojen piiriin pääsyn kriteereitä väljennetään ja että hedelmöityshoitojen Kela-korvaukset kattavat myös inseminaatiohoidot.

Puoluehallitus:

Kluuvin kokoomuksen naiset ottavat aloitteessaan kantaa hedelmöityshoitojen piiriin pääsemisen nykykriteereihin ja Kelan korvauskäytäntöihin. Aloitteen aihe on yhteiskunnallisesti tärkeä ja erittäin ajankohtainen.

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus myös laatii väestöpoliittisen toimenpidekokonaisuuden, jossa tarkastellaan muun muassa tahattomasti lapsettomien tilannetta. Tarkoitus on löytää toimenpiteitä, jotka vaikuttaisivat positiivisesti syntyvyyteen. Mahdollisimman monen lapsettomuudesta kärsivän tulisi päästä oikea-aikaisesti hoidon ja avun piiriin ja siksi hallitus palauttaa ja korottaa hedelmöityshoitojen kela-korvaukset ensi vuoden alusta lähtien.

Luovutetuilla sukusoluilla tehtyjen hoitojen määrä on noussut vuosina 2021–2022 ja tällä hetkellä tilanne esimerkiksi julkisella sektorilla on paikoin se, että lahjasukusoluja tarvitsevia on enemmän kuin luovuttajia. Tämäkin näkökulma huomioiden, olisi perusteltua arvioida myös Kelan korvauskäytäntöjen kriteerejä, jotta jatkossa inseminaatiohoitoja korvattaisiin myös muutoin, kuin sairausperusteella. Tämä helpottaisi julkisen sektorin taakkaa ja olisi inhimillisellä tasolla vaikuttava teko.

Lapsettomuutta hoidetaan Suomessa julkisessa ja yksityisessä terveydenhuollossa. Pääsyä julkisten hedelmöityshoitojen piiriin säätelevät yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteet, jotka on päivitetty viimeksi vuonna 2019. Myös yksityiset klinikat Suomessa noudattavat pääasiassa samoja perusteita. Julkisella sektorilla esimerkiksi yläikärajat ovat kuitenkin yksityistä sektoria matalammat. Hedelmöityshoitolakiin ei ole kirjattu ikärajoja, joiden jälkeen hoitoja ei saisi antaa.

Suomessa syntyvyys on ollut naapurimaita rajummassa laskussa 2010-luvulta lähtien. Kaikki politiikan keinot, joilla syntyvyyttä voidaan edistää ja parantaa, tulisi laajasti hyödyntää. Myös kokoomuksen tavoiteohjelmassa todetaan varmistettavan,

että hedelmöityshoidot ovat kaikille saatavilla. Yksi ratkaisu olisi Kelan käytäntöjen uudelleentarkastelu sekä julkisen sektorin hoitopäätösten kriteerien tarkistaminen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

128. Sastamalan Kokoomusnaiset: Kotihoidontuki on lakkautettava

Kela maksaa kotihoidontukea alle kolmevuotiaasta lapsesta, joka ei osallistu varhaiskasvatukseen. Vuonna 2022 kotihoidontuen saajista 91,5 % oli naisia. Kotihoidontuesta on todettu olevan haittaa sekä lapsille että äideille. Tuen lakkauttaminen toisi taloudellisia säästöjä, parantaisi sukupuolten välistä tasa-arvoa ja edistäisi lasten hyvinvointia ja oppimista.

Varhaiskasvatuksen merkitys lapsen kehitykselle on kiistaton. Opetushallituksen mukaan varhaiskasvatuksen on todettu tuottavan merkittäviä hyötyjä lasten kielen ja kognitiivisten taitojen kehitykselle. Osallistumisen on havaittu parantavan kouluvalmiutta ja myöhempää menestystä koulupolulla. Laadukas varhaiskasvatus onnistuessaan myös ehkäisee syrjäytymistä ja edesauttaa yhteiskunnallista yhtenäisyyttä.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT:n mukaan kotihoidontuella on useita eri haittavaikutuksia äideille ja lapsille. VATT:n tutkimuksen mukaan kotona hoidettujen lasten koulutustaso jää matalammaksi ja äitien tulot ja työllistyminen heikommaksi.

THL:n raportin (2017) mukaan Suomeen on syntynyt pitkään kotihoidon tukea käyttävien, heikon työmarkkina-aseman ja vähän koulutettujen naisten ryhmä. Kotihoidontuen ongelmallisuus koskee erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia naisia vaikeuttaen heidän etenemistä työelämään, taloudelliseen itsenäisyyteen sekä yhteiskuntaan integroitumiseen.

Työ- ja Elinkeinoministeriön Työllisyyden tutkijaryhmän raportissa (2021) on todettu kotihoidon tuen lakkauttamisen edistävän naisten työllisyyttä. Raportissa on arvioitu tuen lakkauttamisen kasvattavan työvoiman tarjontaa jopa 9000 henkilöllä. Suurin vaikutus olisi erityisesti pienituloisten ja maahanmuuttajanaisten kohdalla, sillä he käyttävät tukea aktiivisesti. Nykyinen järjestelmä ei tue työllistymistä.

Myös OECD on kritisoinut Suomen kotihoidontukea sen maahanmuuttajanaisia passivoivasta vaikutuksesta Suomessa. Kotihoidontukea saavat maahanmuuttajaäidit pysyvät kotonaan, minkä takia lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on matalammalla tasolla, ja näin esimerkiksi kielen oppiminen viivästyy. Lapsen edun mukaista olisi, että lapsi osallistuisi varhaiskasvatukseen, mikä tukee kotoutumista ja kielten oppimista. Tuen lakkauttaminen kannustaisi äitejä palaamaan työmarkkinoille ja tämä edesauttais naisten taloudellista itsenäisyyttä ja tasa-arvoa työelämässä.

TEM:n vuonna 2022 julkaistun raportin mukaan kotihoidon tuki voi olla merkittävä syy sille, että maahanmuuttajanaiset eivät työllisty Suomessa yhtä nopeasti kuin muissa Pohjoismaissa. Muissa Pohjoismaissa ei ole käytössä yhtä laajamittaista kotihoidon

tukea, kuin Suomessa. Ruotsissa kotihoidontuki on lakkautettu kokonaan vuonna 2016.

Kotihoidontuen roolia ja tarpeellisuutta on tarkasteltava kriittisesti. Tuen säilyttäminen rajoittaa naisten mahdollisuuksia työelämässä ja heikentää vanhempien välistä tasa-arvoa. Naisten mahdollisuuksien lisääminen työelämässä ja tasa-arvon edistäminen yhteiskunnassa ovat olennaisia tavoitteita, joita on edesautettava. Kotihoidontuen tarpeellisuuden uudelleenarviointi ja sen lakkauttaminen ovat askelia kohti tätä tavoitetta, ja niiden avulla voimme rakentaa yhdenvertaisempaa yhteiskuntaa.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää edistämään kotihoidontuen maksamisen lopettamista.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 129 jälkeen)

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 128 ja 129): Puoluehallitus kiittää Sastamalan Kokoomusnaisia ja Helsingin Edistyskokoomusta aloitteista, joiden tavoitteena on mm. työelämän tasa-arvon edistäminen.

Marinin hallitus toteutti edellisellä hallituskaudella perhevapaa uudistuksen. Uudistuksessa kotihoidontukeen ei kuitenkaan koskettu, vaikka aloitteissakin todetulla tavalla tutkimukset osoittavat, että tuella on negatiivisia vaikutuksia mm. naisten työllisyys- ja ansiokehitykseen.

Kokoomuksen pitkäaikainen tavoite on ollut aidosti tasa-arvoinen perhevapaa uudistus. Kokoomuksen vuonna 2017 julkaisemaa perhevapaa malliin sisältyi kotihoidontuen sijasta vanhempainrahakauden jälkeen maksettava hoitoraha. Kokoomuksen mallissa tukien tasoa puolittamalla saadaan aikaan kannustin. Mallissa tuet riittävät täysimääräisinä siihen asti, kunnes lapsi on 1,5-vuotias ja puolitetuina pidempään. Näin mallissa on kannustin siirtyä takaisin työelämään jo aikaisemmassa vaiheessa.

Puoluehallitus katsoo, että viime kaudella toteutettuun perhevapaa uudistukseen sisältyy riski siitä, että kotihoidontuen jatkuminen nykymuotoisena vesittää uudistuksen tasa-arvotavoitteita. Perhevapaa järjestelmää onkin edelleen kehitettävä siten, että tavoitteet tasa-arvoa ja naisten työllisyyttä parantavasta uudistuksesta aidosti toteutuvat.

Orpon hallitus on ohjelmassaan sitoutunut seuraamaan perhevapaa uudistuksen vaikutuksia ja kehittämään järjestelmää edelleen niin, että se huomioi lapsen edun, parantaa vanhemmuuden ja työelämän tasa-arvoa, lisää perheiden valinnanvapautta ja joustoja sekä mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatukseen. Tavoitteena on kasvatusta- ja hoitovastuun jakautuminen vanhempien välillä nykyistä tasaisemmin sekä perheiden erilaisten tarpeiden huomioiminen nykyistä paremmin. Hallitus haluaa mahdollistaa työn ja perheen yhteensovittamisen aiempaa helpommin sekä edistää vanhemmuuden kustannusten tasaisempaa jakautumista molempien vanhempien työnantajien kesken.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 128 ja 129 johdosta

130. Kokoomuksen Naisten Liitto: Opintovelvoitetaan suorittavan opiskelijan säännölliset ja maltilliset tulot eivät saa vaikuttaa nykyisessä määrin perheen saamiin tukiin

Mikäli lapsen (10–17 v) säännölliset tulot ylittävät 50 €/kk, vaikuttavat ne perheelle myönnettyyn toimeentulotukeen.

Lapsilisä lakkaa lapsen täytettyä 17 vuotta. Kotonaan asuva alle 17-vuotias saattaa olla vanhempien tulojen mukaisesti oikeutettu opintorahan opintomateriaalisään 52,24 €/kk. Kotona asuvan oppivelvollisen opintotuen määrään vaikuttaa vanhempien tulot. 18 vuotta täyttäneen tulot vaikuttavat jo kaikkiin perheen mahdollisesti saamiin tukiin, vaikka lapsi ei ole elatusvelvollisuuden piirissä vanhemmilleen.

Oppivelvollisuus päättyy, kun opiskelija täyttää 18 vuotta tai kun hän tätä ennen suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto). Ylioppilaaksi valmistutaan pääsääntöisesti 19-vuotiaana.

Harvoin kokopäiväisesti opiskeleva nuori pystyy mittavasti osallistumaan perheen yhteisiin kuluihin. Kelan toimintaohjeistusta säätelevä, toistaiseksi voimassa oleva lainsäädäntö, ruokkii ylisukupolven periytyvää köyhyyttä eikä kannusta työntekoon, saati työntöön oppimiseen eikä työkokemuksen kerryttämiseen.

Mikäli nuorten sallittua palkkatulorajaa nostetaan selvästi, ei työntöön määrä voi vielä merkittävästi häiritä koulutuksen suorittamista taikka loppuunsaattamista. Nuoren kohdalla voi tämän kaltaiset tulot osaltaan kuitenkin ehkäistä syrjäytymistä ja lapsiköyhyyttä. Tienaamisen mallilla oppii nuori tarvittavat työntöön taidot ja asenteen myös aikuisuuteen. Poliittisen päätännän pitää ensisijaisesti kannustaa ihmisiä työntekoon, itsenäiseen pärjäämiseen sekä kansalaisten vaurastumiseen.

Näillä perusteilla Kokoomuksen Naisten liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen liittokokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ajamaan nuorten oppivelvollisuusiän, ja aina toisen asteen opintojen päättymiseen asti, tulo rajojen selvää korotusta.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa aloitteesta.

Alle 18-vuotiaiden lasten vähäiset ja satunnaiset tulot eivät vaikuta perustoimeentulotukeen. Esimerkiksi alle 3 kuukautta kestävä kesätyön ansiot tai viikonloppupalkat eivät lähtökohtaisesti vaikuta toimeentulotukeen.

Sen sijaan alle 18-vuotiaiden lasten säännölliset tulot vaikuttavat perustoimeentulotukeen. Tällöin on kuitenkin olennaista huomioida, että lapsen tulot otetaan huomioon enintään hänen perusosansa ja hänen muiden perusmenojensa suuruusina. Alaikäisen säännölliset tulot eivät siis vaikuta koko perheen toimeentulotukeen vaan huomioon otetaan vain se osa, jonka katsotaan kattavan hänen osaltaan toimeentulotuksessa huomioon otettavat menot.

Puoluehallitus toteaa, että alaikäisen kotona asuvan oppivelvollisen pääasiallinen tehtävä on suorittaa oppivelvollisuuteen kuuluvat opinnot. Kannustimien luominen opintojen aikaiseen työntekoon ei heidän kohdallaan korostu samalla tavalla kuin

korkeakouluopiskelijoiden kohdalla. Korkeakouluopiskelijoiden tulorajoja on viime vuosina korotettu varsin merkittävästi Kokoomuksen tavoitteiden mukaisesti. Alaikäisten oppivelvollisten kohdalla on lähtökohtaisesti pidettävä riittävänä sitä, etteivät kesäansiot ja viikonloppupalkat vaikuta toimeentulotukeen.

Täysi-ikäisten kotona asuvien oppivelvollisten kohdalla ansaitut tulot otetaan huomioon myös myönnettäessä muuta tukea kuin toimeentulotukea. Puoluehallitus pitää perusteltuna, että täysi-ikäiselle muodostuu enemmän vastuuta esimerkiksi omista asumiskustannuksistaan kuin alaikäiselle vanhempien elatusvelvollisuuden piirissä olevalle nuorelle.

Puoluehallitus kiinnittää myös huomiota siihen, että Suomessa on maksuton toinen, jonka myötä kotona asuva alle 17-vuotias ei tarvitse opintorahan opintomateriaalisää (52,24 €/kk).

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

133. Vaasan Kokoomusnaiset: DNR - Elvytyskiellon eettiset arvot huomioitava tarkemmin.

Elvytyskielto herättää voimakkaita tunteita potilaassa ja omaisissa. Lääkärin asettama elvytyskielto varsinkin vanhuksille on aiheuttanut lukuisia kirjoituksia ja kannanottoja, joissa perätään eettisiä arvoja.

Epäkohdaksi on osoittautunut lääketieteellisin perustein tehty päätös puhelinsoitoilla ilmoituskampanjan tapaan, lääkäreiden tasot (keikka-, ulkomainen-, harjoittelija-,).

Onko tämmöistä päätöstä edes tehtävä vuosia aikaisemmin kun edes mitään tapahtuu. Hoitotahto on viisas tapa ennakoida oma tahto.

Sitaatti Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta (ETENE)

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ;

"Pahin on tapahtunut aina siellä, missä ihmiset ovat luulleet olevansa ainoastaan hyviä ja tietävänsä toisten puolesta, mikä on näille parhaaksi. Koska syntymä ja kuolema ovat elämän ydinvarjoja ja toistensa käänteiskuvia, ihmisen hybris suhteessa niihin on erityisen kohtalokasta."

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää tarkastelemaan prosesseja sekä ryhtymällä tarvittaviin toimenpiteisiin sekä edistämällä hoitotahdon tietoisuutta.

Puoluehallitus:

Vaasan Kokoomusnaiset on aloitteessaan kiinnittänyt huomiota viime syksynä puhututtaneeseen asiaan, joka koskee viime kädessä jokaisen itsemääräämisoikeuden syvintä ydintä, eli elämää itsessään.

DNR-päätöksessä (do not resuscitate) eli elvytyskiellossa on kyse pidättäytymisestä painelupuhalluselvytyksestä silloin, kun voidaan lääketieteellisesti päätellä, ettei potilas hyödy elvytyksestä, tai jos potilas on tätä hoitotahdossaan pyytänyt. Jopa

sairaalaympäristössä toteutetuissa elvytyksissä potilas selviää alle 20 % tapauksista. Luku on tätäkin alempi, kun tarkastellaan sairaalan ulkopuolella tapahtuvia tai heikkokuntoiselle potilaalle suoritettuja elvytysyrityksiä. Elvytyksestä pidättäytyminen voi olla lääketieteellisesti perusteltua silloin, kun sydämenpysähdys on pitkälle edenneen vaikean perussairauden aiheuttamaa. Terveyskirjaston mukaan tällöin "ei ole kysymys ohimenevästä ja korjattavasta häiriöstä". [...] Tällaisia vaikeita perussairauksia on monia, esimerkiksi pitkälle edennyt syöpäsairaus tai vaikea sydämen vajaatoiminta". Sydämen toimintaa ei tällöin ole elvytystoimilla mahdollista palauttaa, minkä lisäksi riskit komplikaatioille ovat merkittäviä. Tällaisessa tilanteessa elvyttämättä jättäminen ei ole vaikuttavan hoidon epäämistä, vaan kärsimyksen pitkittämisestä pidättäytymistä. Elvytyskielto ei vaikuta potilaan muuhun hoitoon. Joskus elvytyskieltopäätös on osa potilaan hoitosuunnitelmaa, esimerkiksi saattohoidossa. Tässä yhteydessä puoluehallitus viittaa vuonna 2020 hyväksytyyn Meri-Helsingin kokoomuksen aloitteeseen ihmisarvoa kunnioittavasta saattohoidosta.

Tätä taustaa vasten kysymystä elvytyskiellosta on arvioitava kysymyksenä potilaan itsemääräämisoikeuden toteutumisesta sekä häntä hoitavan lääketieteen ammattilaisen ammattiosaamisesta. Avainasemassa ovat potilaan tai lähiomaisten kanssa käydyt keskustelut, potilaan riittävä tuntemus sekä lääkärin ammattiosaaminen herkän aiheen käsittelemisessä.

Aloitteen toimenpideosassa esitetty näkemys hoitotahdon tunnettuuden lisäämisestä puoluehallitus pitää kannatettavana. Hoitotahdon laatiminen sekä lääkärin ja lähiomaisten kanssa tapahtuva reflektointi omasta terveydentilasta on omiaan parantamaan yksilön tyytyväisyyttä hoitoon. Hallitusohjelmaan on myös kirjattu vuoden 2020 puoluekokousaloitteen mukaisesti toimia saattohoidon ja palliatiivisen hoidon kehittämiseksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

134. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Mielenterveyspalveluita nuorille matalalla kynnyksellä ja nopeasti

"Nuorissa on Suomen tulevaisuus. Osa Suomen nuorista voi kuitenkin tällä hetkellä pahoin, mikä on havaittavissa muun muassa jatkuvasti kasvavina rikostilastoina sekä nuorten koulunkäynnin vaikeuksina. Nämä ovat usein seurausta nuorten lisääntyneistä mielenterveyden ongelmista.

Uuteen hallitusohjelmaan on kirjattu nuorten lisääntyneiden mielenterveysongelmien vaativan määrätietoisia toimenpiteitä. Mielenterveyspalveluiden piiriin pääsy on jatkuvan resurssipulan ja sitä myötä pitenevien jonojen takia aivan liian hankalaa. Nuorisopsykiatrian lähetteen saanti voi kestää viikkoja ja alkukeskusteluun pääsy jopa puoli vuotta, jolloin tilanne voi nuorella olla jo kriittinen. Nuoren on päästävä mielenterveyspalveluiden piiriin helpommin ja matalammalla kynnyksellä.

Digitaalisia ratkaisuja ja palveluja kehittämällä päästään lähemmäksi nuoria ja niillä he voivat saavuttaa helpommin mielenterveyden ammattilaiset. Digitaalisia palveluita voivat olla esimerkiksi erilaiset chat- ja videovastaanottopalvelut. Mielenterveyspalveluissa nuorten osalta tulisi käyttää myös palveluseleitä, joilla

saataisiin mukaan kolmannen sektorin toimijoita kuten Pelastakaa Lapset ja Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Hoitoa voidaan suunnitella porrastetusti sen jälkeen, kun digitaalista ratkaisua on käytetty ensin hoidon tarpeen arviointiin.

Kaiken keskipisteenä tulee olla kuitenkin nuori ja hänen hyvinvointinsa. Tämä koskee niin mielenterveyden ongelmien ehkäisyä kuin ongelmiin vastaamista, jotta hoitoon päästään ripeämmin.

Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskuntaryhmää vauhdittamaan nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuutta matalalla kynnyksellä ja nopealla aikataululla.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Varsinais-Suomen kokoomusnaisia tärkeän aiheen esille nostamisesta.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on tunnistettu lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden kehittämisen akuutti tarve. Nuorten hyvinvointi on aiempaa polarisoituneempaa: yhä useampi nuori voi entistä paremmin, mutta pahoinvoivat nuoret voivat aiempaa huonommin. Nuorten syrjäytyminen ja pahoinvoinnin kasvu ovat yhteiskuntamme suurimpia haasteita.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuus on huolestuttanut suomalaisia jo vuosia. Tästä syystä hallitusohjelmassa on sovittu laajasta määrästä toimia, joilla parannetaan sosiaali- ja terveysjärjestelmän kestävyyttä sekä palveluiden saatavuutta. Mielenterveyspalveluiden saatavuutta parannetaan pikaisesti. Hallitus tulee säätämään lasten ja nuorten terapiatakuun, jolla turvataan lasten ja nuorten yhdenvertainen pääsy perustasolla lyhytpsykoterapiaan tai muihin vaikuttaviin psykososiaalisiin hoitoihin vuodesta 2025 alkaen.

Hallitus parantaa myös psykoterapeuttien saatavuutta kehittämällä mielenterveysalan ammattilaisten koulutusta siten, että se mahdollistaa hoidon painopisteen siirtämisen alkuvaiheen matalan kynnyksen peruspalveluihin. Lisäksi psykoterapeuttikoulutusta uudistetaan kaksiportaiseksi ja ensimmäisen portaan koulutus säädetään maksuttomaksi. Hallitusohjelman sekä kevään 2024 kehysriihessä päätetyn mukaisesti lisätään myös matalan kynnyksen palveluiden ja mielenterveysavun saatavuutta yhteistyössä muun muassa järjestöjen ja seurakuntien kanssa, lisäämällä esimerkiksi walk in -palveluiden ja chat-palveluiden saatavuutta. Hallitus myös jatkaa itsemurhien ehkäisyohjelman toimeenpanoa sekä päihde- ja mielenterveyspalveluiden kehittämistä.

Ihmisen terveys on kokonaisuus. Tästä syystä mielenterveyspalveluiden lisäksi on tärkeä puuttua masennuksen juurisyihin sekä ennaltaehkäistä mielenterveyden riskitilanteita. Hallitus tekee panostuksia mm. kansansairauksien ennaltaehkäisyyn sekä liikunnalliseen elämäntapaan, peruskouluun ja ylivelkaantumisen ehkäisyyn. Myös nuorisotyön eri muodot ja erilaiset harrastusmahdollisuudet ovat tärkeässä roolissa nuorten hyvinvoinnin parantamisessa. Hallitus työskentelee määrätietoisesti

yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi yhteiskunnassa. Kaikilla on oikeus tuntea olonsa turvalliseksi ja hyväksi Suomessa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

135. Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset: Hyvinvointi- ja terveystarkastukset kaikkien omaishoitajien saataville aina tarvittaessa

Suomessa on yli 50 000 sopimuksellista omaishoitajaa. Sen lisäksi noin 350 000 suomalaista on päävastuussa läheisensä huolenpidosta ja arviolta yhteensä yli miljoona suomalaista avustaa läheistään arjessa selviytymisessä. Peräti 80 prosenttia kaikesta annettavasta hoivasta Suomessa on läheisten vastuulla.

Omaishoito on yhteiskunnalle selvästi muita hoitomuotoja edullisempi vaihtoehto. Ilman omaishoitoa yksin vanhustenhoito maksaisi vuosittain yli kolme miljardia euroa nykyistä enemmän. Omaishoitajat osallistuvat iäkkäiden hoivan lisäksi myös vammaisten ja sairaiden henkilöiden hoitoon ja huolenpitoon. Omaishoidon merkitys kasvaa huomattavasti väestön ikääntyessä ja huoltosuhteen heiketessä. Hoivajärjestelmämme romahtaa, jos omaishoitajista ei pidetä huolta.

Laki omaishoidon tuesta edellyttää, että hyvinvointialueen on tarvittaessa järjestettävä sopimusomaishoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtäväänsä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja. Hyvinvointi- ja terveystarkastusten tavoitteena on omaishoitajien hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn arviointi, ylläpitäminen ja edistäminen sekä sairauksien ehkäiseminen ja tunnistaminen.

Noin puolella hyvinvointialueista omaishoitajille suunnattujen hyvinvointi- ja terveystarkastusten on arvioitu olevan huonosti saatavilla. Tieto oikeudesta tarkastuksiin ei tavoita kaikkia omaishoitajia. Palvelua myös rajataan esimerkiksi omaishoidon keston, ei todellisen tarpeen mukaan. Ikääntyneempien omaishoitajien tarkastuksiin pääsyn on myös havaittu onnistuvan paremmin kuin työikäisten. Ylipäätään hyvinvointi- ja terveystarkastuksiin pääseminen on liian usein omaishoitajan oman aktiivisuuden varassa.

Omaishoito tutkitusti vaikuttaa kielteisesti hoitajan hyvinvointiin ja terveyteen. Kuitenkin vain hyvinvoiva ja terve omaishoitaja kykenee tekemään laadukasta ja tehokasta hoitotyötä. Omaishoitajan terveyden ja toimintakyvyn tulee lain mukaankin vastata omaishoidon asettamia vaatimuksia. Hyvinvointi- ja terveystarkastusten tulisi siksi olla tosiasiallisesti ja helposti kaikkien omaishoitajien saatavilla.

Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa kokoomuksen eduskuntaryhmää varmistamaan, että kaikilla omaishoitajilla on aina tarvittaessa pääsy hyvinvointi- ja terveystarkastuksiin.

Puoluehallitus:

Varsinais-Suomen Kokoomusnaiset ry:n aloitteessa on tunnistettu omaishoitajien merkitys hyvinvointiyhteiskunnalle. Omaishoitajat ovat voimavara, jota meidän on tuettava. Tämä myös tunnistettiin 5.6.2021 julkaistussa Ikäystävällinen kunta - ohjelmassamme. Monet ohjelman kirjaukset päättyivät myös pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan.

Hallitus tekee puoliväliriiheen mennessä omaishoitolain kokonaisuudistuksen, jossa huomioidaan mm. työ- ja eläkeikäisten omaishoitajien erityistarpeet. Valtion järjestöavustuksia osoitetaan kolmannen sektorin ja muun muassa seurakuntien toimijoille omaishoitajien toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Hallitus myös lisää kuntien terveyden edistämisen määrärahaa omaishoitajien tukemiseen. Tämän lisäksi hallitus jatkaa omaishoidon kriteerien yhtenäistämistä; edistää toimia, joilla hyvinvointialueet ja kunnat voivat lisätä mahdollisuuksia ryhtyä omaishoitajaksi; selvittää, millaiset tilanteet synnyttävät omaishoidon tuen väliinpuotoajia; selvittää omaishoidontuen verotuksen kohtuullistamista; selvittää omaishoidontuen siirtämistä Kelan maksettavaksi; varmistaa omaishoitajille mahdollisuuksia pitää vapaapäiviä palvelusetelin, kotihoitopalvelun, intervallihoidon ja perhehoidon avulla; mahdollistaa pitämättä jääneiden vapaiden siirtämisen seuraavaan kalenterivuoteen sekä edistää työssä käyvien omaishoitajien omaishoidon ja ansiotyön yhteensovittamista.

Terveys- ja hyvinvointitarkastuksen osalta on syytä korostaa, että asia ei ole erillinen muusta hoitojonojen purkuun tähtäävästä työstä. Hallitusohjelman mukaisesti kela-korvausjärjestelmän kehittämisellä sekä henkilöstöpulan lievittämisellä tähtäävillä toimilla parannetaan hoitoonpääsyä kaikille suomalaisille. Myös hyvinvointialueilla on merkittävä valta ja vastuu siinä, että perusterveydenhuolto saadaan toimimaan sujuvasti. Tässä työssä on kuitenkin tärkeää, että hyvinvointialueilla säilyy mahdollisuus ohjata ihmisiä hoitoon nimenomaan terveydellisten syiden ja lääketieteellisen arvion perusteella.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

136. Kaakkois-Suomen Kokoomusnaiset:

Opiskelijahallintojärjestelmän käyttö sallittava kaikilla lapsen kanssa työskentelevillä organisaatiosta riippumatta

1.1.2023 alkaen opiskeluhoitopalvelut siirtyivät hyvinvointialueiden tuotettavaksi. Kuraattorit, psykologit ja kouluterveydenhoitajat siirtyivät aikaisemmista palvelujen järjestämistahoilta hyvinvointialueen palvelukseen, eivätkä he saaneet enää käyttää opiskelijahallintojärjestelmä Wilmaa työtehtäviensä hoitamisessa. Uusi käytäntö on vaikeuttanut huomattavasti oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön sekä opiskelijahallinnon työntekijöiden työskentelyä, sekä lisännyt työmäärää. Merkittävin haaste on opiskelijan tavoittaminen, tuki ja vastaanottoaikojen tiedottaminen sekä opintojen seuraaminen ennaltaehkäisevänä tukitoimena. Esimerkiksi lastensuojeluilmoituksien tekeminen on viivästynyt, kun kuraattori ei olen päässyt näkemään Wilman poissaoloja. Haasteena on opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden ja opetushenkilöstön yhteistyön lisäksi on se, että opiskelijan ja huoltajien on myös haasteellista ottaa opiskeluhoitopalvelujen henkilöstöön yhteyttä.

Me Kaakkois-Suomen Kokoomusnaiset peräänkuulutamme sitä, että lapsen edun tulisi olla aina olla keskiössä, oli organisatorisia muutoksia tai ei. Opettajat haluavat varmasti tehdä työnsä hyvin, mutta opettajalla ei välttämättä ole tarvittavaa sosiaalialan ammatillista kompetenssia ja ymmärrystä siitä, millaista tietoa esim. kuraattori tarvitsee eikä hän näin ollen huomaa sanoa kaikkia asioita eteenpäin.

Kaakkois-Suomen Kokoomusnaiset edellyttää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa puolueen eduskuntaryhmää sekä ministeriryhmää toimimaan siten, että opiskelijahallintojärjestelmän käyttö sallitaan kaikilla lapsen kanssa työskentelevillä organisaatiosta riippumatta. Lapsen edun ensisijaisuus on turvattava.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kaakkois-Suomen Kokoomusnaisia huolestuttavan asian esille nostamisesta. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen on yhteiskunnan tärkeimpiä tehtäviä. Tässä työssä etulinjassa ovat mm. koulut ja oppilasterveydenhuolto. Kouluissa tarjottavat matalan kynnyksen terveystalvet olivat kehittyneet vuosikymmenten saatossa kuntien vastuulla. Valitettavasti hyvinvointialueuudistus muutti totuttuja toimintatapoja, sillä sote-alan ammattilaiset siirtyivät kuntien palkkalistoilta hyvinvointialueiden työntekijöiksi. Oppilashuollon asema sote-uudistuksessa huolestutti uudistuksen valmistelun alusta asti esimerkiksi psykologeja, kuraattoreita ja myös opettajia. Tästä syystä kokoomus vastusti eduskunnassa kuraattori- ja psykologipalveluiden sekä kouluterveydenhoidon siirtoa kunnista hyvinvointialueille sote-uudistuksen yhteydessä.

Aivan kuten aloitteessa nostetaan esille, on osassa alueita haasteeksi muodostunut oppilashuollon henkilöstön pääsy Wilma-järjestelmään, joka on keskeinen tietotyökalu kouluissa ympäri maan. Haasteet liittyvät tietosuojalainsäädäntöön sekä sen soveltamiseen kunnissa. EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) sekä julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) perusteella viranomaisilla on lupa käsitellä vain sellaisia henkilötietoja ja muita tietoja, johon heillä on lain ja asiakkaan antaman suostumuksen mukaan oikeus. Niissä tietojärjestelmissä johon Wilman toiminta perustuu on kuitenkin myös paljon sellaista tallennettua tietoa, johon oppilashuollon ammattilaisella ei lain mukaan ole oikeutta saada pääsyä. Tämä edellyttää Wilma-järjestelmän kehittämistä niin, että sote-ammattilaisille voidaan luoda erillinen käyttöliittymä tai -näkyvä Wilmaan, jossa tietojenkäsittely on rajatumpaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on yhteistyössä mm. sosiaali- ja terveysministeriön kanssa työstänyt uutta tiedonkäsittelyn arkkitehtuuria. Osana työtä tunnustetaan myös mahdolliset lainsäädännön kehittämistarpeet. Työ on vielä vastauksen laatimisen ajankohtana kesken. Puoluehallitus huomauttaa kuitenkin, että jo nykyisellään Wilma-järjestelmä mahdollistaa erilaisten käyttäjäprofiilien laatimisen, mikä mahdollistaisi pääsyn ainakin joihinkin Wilman toimintoihin. Kunta- ja hyvinvointialuekentällä näyttäisi siis esiintyvän paikoitellen hitautta näiden toiminnallisuuksien käyttöönotossa.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan oppilas- ja opiskelijahuollolla on keskeinen rooli lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa. Hallitus edellyttää kuntien ja hyvinvointialueiden tekevän tiivistä yhteistyötä opiskeluhuollon toimivuuden turvaamiseksi. Moniammatillisen tuen piiriin on päästävä matalalla kynnyksellä ja viiveettä. Lisäksi henkilöstön toimivaltuuksia auttaa lapsia ja nuoria vahvistetaan. Oppilashuollossa varmistetaan palveluiden saatavuus, jatkuvuus sekä tiedonkulku eri toimijoiden ja viranomaisten välillä tarvittavin lainsäädännöllisin muutoksin. Tässä työssä on tärkeää olla valmis reagoimaan olosuhteissa ja hyvinvointialueiden toimeenpanokyvyyssä tapahtuviin muutoksiin.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

139. Kokoomuksen Naisten Liitto: Tarpeettomasta lääkärintlausunnosta on luovuttava ikäihmisen muuttaessa hoivakotiin

Kun ikääntynyt ihminen tarvitsee heikentyneen toimintakykynsä vuoksi ympärivuorokautista hoivaa, hän hoitopaikan saatuaan tarvitsee usein taloudellista tukea Kelan myöntämän eläkkeensaajan hoitotuen muodossa. Tukea haettaessa Kela vaatii hakemuksen ja hakijan taloudellista tilaa selvittävien asiakirjojen lisäksi myös lääkärin C-lausunnon, joka Käypä Hoito -suosituksen mukaan on ”ainoa lausunto, mikä on nimenomaan sairauden aiheuttaman toimintakyvyn alenemisen kuvaamista varten suunniteltu.”

Edellytys eläkettä saavan hoitotuelle on, että henkilön toimintakyvyn voidaan arvioida olevan sairauden, vian tai vamman vuoksi yhtäjaksoisesti heikentynyt vähintään vuoden ajan ja että henkilön sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuu avuntarvetta tai ohjauksen ja valvonnan tarvetta (Laki vammaisetuksista 9§). Lopuksi todetaan, että Kansaneläkelaitoksen on tarvittaessa hankittava hyvinvointialueen lausunto hoitotuen myöntämisedellytysten selvittämistä varten. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvueluista määrää 15 §:ssä hyvinvointialueen vastaamaan siitä, ”että iäkkään henkilön sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hänen hyvinvointiaan, terveyttään, toimintakykyään ja itsenäistä suoriutumistaan tukevien palvelujen tarve selvitetään kokonaisvaltaisesti yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen omaisensa, läheisensä tai hänelle määrätyn edunvalvojan kanssa. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaa iäkkään henkilön tarpeiden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2§:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jolla on laaja-alaista asiantuntemusta. Palveluntarpeiden selvittämisestä vastaavan työntekijän on toimittava iäkkään henkilön tarpeita vastaavasti yhteistyössä muiden tämän lain 10 §:ssä tarkoitettujen asiantuntijoiden kanssa.” (8.7.2022/604)

Lisäksi 15 a §:ssä todetaan, että hyvinvointialueen on käytettävä RAI-arviointivälineistöä iäkkään henkilön toimintakyvyn arvioinnissa, jos hän 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuna ammattihenkilön alustavan arvion mukaan tarvitsee säännöllisesti annettavia sosiaalipalveluja hoitonsa ja huolenpitonsa turvaamiseksi.

RAI-arviointivälineistö kuuluu 15 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin luotettaviin toimintakyvyn arviointivälineisiin.

Johtopäätös on, että hyvinvointialueen tekemä myönteinen päätös hoivakotipaikasta ikääntyneelle henkilölle on jo riittävän laaja-alainen, ammattilaisen tekemän selvitystyön tulos. Lääkärinlausunto ei tuo toimintakyvyn selvittämiseen enää mitään lisää.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, että Kela luopuu tarpeettomasta lääkärintausunnosta silloin, kun hyvinvointialue on myöntänyt ikääntyneelle hoivakotipaikan ja hän hakee sitä varten eläkkeensaajan hoitotukea.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Kokoomuksen Naisten Liittoa ajankohtaisesta aloitteesta. Turhan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa haittaavan sääntelyn purkaminen on Orpon hallituksen sote-politiikan yksi painopistealue.

Hyvinvointiyhteiskunnan kannalta tärkeitä sote-palveluita haastaa paheneva henkilöstöpula. Henkilöstöpula on seurausta niin tehottomasta sote-järjestelmästä, väestön ikääntymisestä kuin hoidontarpeen kasvusta. Hallitusohjelman keskeiseksi painopisteeksi onkin valittu henkilöstön saatavuuden ja riittävyyden turvaaminen. Toimet on koottu osaksi kansallisen palvelureformin Hyvän työn ohjelmaa, joka koostuu kuudesta kokonaisuudesta: 1) Soten tietopohja ja ennakointi, 2) Koulutusmäärien lisääminen ja koulutuksen rakenteiden kehittäminen, 3) Tehtävien vähentäminen, 4) Henkilöstön työnjaon selkeyttäminen, 5) Alan veto- ja pitovoiman tukeminen, sekä 6) Rekrytoinnin laajentaminen. Ohjelmassa on tunnistettu, että henkilöstömäärän lisäämisen rinnalla on suunnattava ammattilaisten työaika aiempaa vaikuttavammin. Hallitus edistää ammattihenkilöstön mahdollisuuksia kohdentaa työaika asiakastyöhön, mm. vähentämällä vaadittavan kirjallisen työn, kuten säädösperäisten lausuntojen ja erilaisten todistusten, määrää.

Edellä kuvatussa työssä on tärkeää arvioida kokonaisvaltaisesti eri etuuksien edellyttämää selvitystaakkaa. Tältä osin puoluehallitus yhtyy täysin aloitteen tavoitteisiin. Puoluehallitus kuitenkin korostaa, että sote- ja sotu-kentän norminpurkua on tehtävä järjestelmän tarkoituksenmukaisen toiminnan varmistamiseksi kokonaisvaltaisesti ja eri etuusprosessien kokonaisuus huomioiden. Tästä syystä yksittäisen normipurkukohteen yksilöiminen aloitteessa esitetyllä tavalla voi norminpurun myöhemmässä vaiheessa osoittautua epätarkoituksenmukaiseksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

140. Kokoomuksen Naisten Liitto: Vanhemmuuden tukeminen aloitettava vahvemmin jo äitiysneuvolassa

Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on tasapainoinen tunne-elämä, jotta jokainen yksilö tulisi toimeen niin itsensä kuin

toisten ihmisten kanssa. Tunne-elämän perustan rakentuminen alkaa sikiöllä jo raskausaikana. Siten äitiys- ja lastenneuvolassa vanhemmuutta tulisi tukea vielä nykyistä vahvemmin.

Uudessa hallitusohjelmassa esitetään laaja sosiaali- ja terveystalouden uudistaminen. Hallitusohjelmaan on kirjattu muun muassa matalan kynnyksen perhepalveluiden kehittäminen huomioiden parisuhteiden ja vanhemmuuden tukeminen. Esimerkiksi neuvoloita kehitetään tukemaan perheitä ja vanhemmuutta vahvemmin lapsen etu ja perheiden yksilöllinen tilanne huomioiden.

Esitämme seuraavat kaksi konkreettista keinoa huomioitavaksi hallitusohjelman käytännön toteutuksessa:

Äitiyspakkaukseen tulisi sisällyttää helppolukuista vanhemmuutta tukevaa tietoa siitä, miten vanhemmat voivat vahvistaa aikuisen ja lapsen välistä turvallista kiintymyssuhdetta, miten kohdata lapsen haastavat tunteet sekä vahvistaa lapsen itsetuntoa.

Äitiyspakkaus sisältää tällä hetkellä paljon hyödyllisiä perustarvikkeita lapselle. Mielestämme sinne voisi sisällyttää myös vanhemmuutta tukevaa tietoa. Esimerkiksi tietoa siitä, miten vanhemmat voivat vahvistaa aikuisen ja lapsen välistä turvallista kiintymyssuhdetta. Lisäksi olisi hyvä olla esimerkkejä konkreettisista keinoista lapsen tunne-elämän tukemiseksi, erilaisten tunteiden – myös niiden hankalien ja haastavien - kohtaamisesta sekä lapsen itsetunnon vahvistamisesta.

Lapsiperheen arkea kuormittavat usein monet asiat. Esimerkiksi joissakin perheissä kipuillaan lapsen haastavan käytöksen kanssa. Nykyisin jo ennen kouluikää voidaan tunnistaa lapsuusiän käytöshäiriön riski. Tehokkaimmin myöhempiä ongelmia ennaltaehkäisee varhainen puuttuminen käyttäytymisen ongelmiin vanhempainohjauksen avulla. Turun yliopiston Lastenpsykiatrian tutkimuskeskuksessa on kehitetty vuosien tutkimus- ja kehittämistyön tuloksena yhteistyössä perusterveydenhuollon kanssa Voimaperheet-toimintamalli.

Neuvolaikäisten lasten käytösongelmien hoidossa hyödynnetään digitalisaatiota, puhelimen välityksellä tapahtuvaa vanhempainohjausta ja verkkopohjaista hoito-ohjelmaa. Se on perheiden käytössä ajasta ja paikasta riippumatta. Voimaperheet-toimintamallilla on osoitettu olevan myönteistä vaikuttavuutta. Tällä hetkellä toimintamalli on käytössä vain osassa Suomen neuvoloita. Esitämme, että toimintamalli otetaan käyttöön mahdollisimman nopeasti kaikissa Suomen neuvoloissa.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, että vanhemmuuden tukemiseksi
1. Lisätään äitiyspakkaukseen opasvihko vanhemmille lapsen tunne-elämän tukemisesta, haastavien tunteiden kohtaamisesta ja itsetunnon vahvistamisesta ja
2. Voimaperheet-toimintamalli laajennetaan kaikkiin Suomen neuvoloihin.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liiton aloite käsittelee vanhemmuuden tukemista.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnissa tapahtuva polarisaatio huolestuttaa suomalaisia laajasti. Alkuvuonna koko yhteiskunta seurasi järkyttävää 4-vuotiaan lapsen kuolemasta seurannutta oikeudenkäyntiä. Tämän ja muiden surullisten tapahtumien seurauksesta kokoomuksen eduskuntaryhmä perusti maaliskuussa sisäisen lastensuojeluryhmän, joka kuuli kevään 2024 aikana kymmeniä asiantuntijoita kymmenen tunnistetun aihion pohjalta. Näissä asiantuntijakuulemisissa nousi esille lukuisia toimia, joiden avulla turvallisen lapsuuden ja nuoruuden edellytyksiä Suomessa voidaan kehittää. Useissa asiantuntijapuheenvuoroissa korostui juuri vanhemmuuden tukeminen keskeisenä ennaltaehkäisevänä keinona.

Äitiysavustuslain (477/1993) 7 § mukaan Kansaneläkelaitos päättää äitiyspakkauksen sisällöstä, jonka arvo vahvistetaan valtioneuvoston toimesta. Vuonna 2025 arvo on noin 170 euroa. Kela on 16.4.2024 julkistanut ensi vuoden äitiyspakkauksen sisällön. Ensi vuonna pakkaukseen sisällytetään pieni kirja, jonka halutaan vahvistavan lapsen ja vanhemman vuorovaikutusta. Hallitusohjelman mukainen pallo pyritään lisäämään äitiyspakkaukseen aikaisintaan vuonna 2026.

Voimaperheet on Turun yliopiston Lastenpsykiatrisen tutkimuskeskuksen kehittämä vanhemmuuden tukemisen ohjelma, jolla ehkäistään lasten käytöshäiriöitä. Mallia hyödynnetään erityisesti neuvolaikäisten lasten käytösongelmien varhaiseen tunnistamiseen ja digitaaliseen, ennaltaehkäisevään hoitoon. Malli on vuosien tutkimus- ja kehittämistyön tulos ja sen vaikuttavuus on kattavasti dokumentoitu. Voimaperheet-toimintamalli on tällä hetkellä käytössä Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Kymenlaakson, Lapin, Länsi-Uudenmaan, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Satakunnan, Vantaan ja Keravan ja Varsinais-Suomen hyvinvointialueilla, eli 12 alueella. Mallin käyttöönottoa koko maassa voi tutkimustulosten sekä palveluiden porrasteisuuden näkökulmasta pitää perusteltuna.

Orpon hallituksen tavoitteena on siirtää sote-palveluiden painopistettä korjaavista palveluista ennaltaehkäisyyn ja avopalveluihin. Valta ja vastuu palveluissa hyödynnettävistä toimintamalleista on kuitenkin hyvinvointialueilla, jotka itsehallintonsa nojalla vastaavat palveluiden järjestämisestä. Tältä osin tietyn toimintamallin käytön velvoittamisessa on noudatettava hyvinvointialuelakia ja alueiden ohjauksen periaatteita.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

141.Kokoomuksen Naisten Liitto: Omaishoitajien jaksamisesta huolehdittava

Sopimusomaishoitajia on Suomessa noin 50000, minkä lisäksi noin 350 000 henkilöä on päävastuussa läheisensä huolenpidosta. Omaishoitajat huolehtivat ikääntyneiden, vammaisten ja sairaiden läheistensä hyvinvoinnista ja terveydestä ympäri vuoden, monet ympäri vuorokauden hoitosuhteessa kiinni. Omaishoito on jatkuvaa tai toistuvaa hoivaa tarvitsevien edullisin hoitomuoto, joka säästää merkittävästi hyvinvointialueiden kustannuksia ja henkilöstöresursseja.

Suurin osa omaishoitajista on naisia ja iso osa omaishoitajista on itsekin ikääntyneitä. Toisaalta moni omaishoitaja myös käy töissä, jolloin kuormitus voi olla hyvin suurta. Mikäli täyspäiväinen työskentely ei omaishoidon vuoksi ole mahdollista, on tulonlähteenä omaishoitopalkkio, joka on huomattavasti keskimääräistä palkkatuloa pienempi. Palkkion lisäksi omaishoidontukeen kuuluu omaishoitajan vapaat, joita hyvinvointialueen on lakisääteisesti järjestettävä hoidon sitovuudesta riippuen kaksi tai kolme päivää kuukaudessa tai halutessaan enemmän.

Hyvinvointialueet ovat aloittaneet sopeutustoimet ja YT-neuvottelut taloudellisin perustein.

Useilla hyvinvointialueilla säästöjä haetaan vanhusten ympärivuorokautisesta hoivasta, vaikka palveluntarve on kasvussa väestön ikääntyessä. Tarvitsemme entistä enemmän omaishoitajia ja tukitoimia, jotta he jaksavat ja pystyvät tekemään arvokasta hoivatyötänsä. Lakisääteisten vapaiden tulee toteutua hoidettavalle ja omaishoitajalle tarpeellisimmassa muodossa, joko laitoshoidona tai kotiin tuotavina palveluina. Hyvinvointialueiden on lakisääteisten vapaiden lisäksi huolehdittava omaishoitajien jaksamisesta muutoinkin, esimerkiksi laitoshoidon kriisipaikkojen, vanhusten ja vammaisten päivätoiminnan sekä toimivien kotihoidon palveluiden muodossa.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, joilla se edistää omaishoitajien asemaa.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liiton aloitteessa on tunnistettu omaishoitajien merkitys hyvinvointiyhteiskunnalle. Omaishoitajat ovat yhteiskunnan tärkeä voimavara, jota meidän on tuettava. Tämä on myös tunnistettu pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa.

Hallitus tekee puoliväliriiheen mennessä omaishoitolain kokonaisuudistuksen, jossa huomioidaan mm. työ- ja eläkeikäisten omaishoitajien erityistarpeet. Valtion järjestöavustuksia osoitetaan kolmannen sektorin ja muun muassa seurakuntien toimijoille omaishoitajien toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Hallitus myös lisää kuntien terveyden edistämisen määrärahaa omaishoitajien tukemiseen. Tämän lisäksi hallitus jatkaa omaishoidon kriteerien yhtenäistämistä; edistää toimia, joilla hyvinvointialueet ja kunnat voivat lisätä mahdollisuuksia ryhtyä omaishoitajaksi; selvittää, millaiset tilanteet synnyttävät omaishoidon tuen väliinputoajia; selvittää omaishoidontuen verotuksen kohtuullistamista; selvittää omaishoidontuen siirtämistä Kelan maksettavaksi; varmistaa omaishoitajille mahdollisuuksia pitää vapaapäiviä palvelusetelin, kotihoitopalvelun, intervallihoidon ja perhehoidon avulla; mahdollistaa pitämättä jääneiden vapaiden siirtämisen seuraavaan kalenterivuoteen sekä edistää työssä käyvien omaishoitajien omaishoidon ja ansiotyön yhteensovittamista. Useat näistä toimista ovat olleet Kokoomuksen vaalitavoitteita, mm. 5.6.2021 julkaistusta Ikäystävällinen kunta -ohjelmasta lähtien.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

142. Kokoomuksen Naisten Liitto: Päihdehuollon kehittämiseen ja päihdehoitotakuuseen pitää panostaa

Huumeiden käyttö ja siitä aiheutuvat lieveilmiöt ovat yhteiskunnassamme jatkuvasti kasvava ongelma. Asian vakavuudesta huolimatta huomio kiinnittyy lähinnä vain yksittäisten aineiden sallimiseen tai kieltämiseen, ankariin tuomioihin tai päihteidenkäyttöön liittyvien lieveilmiöiden siivoamiseen pois katukuvasta.

Korona-aika aiheutti valtavan hoitovelan matalan kynnyksen päihdepalveluiden ollessa suljettuina ja monien hoitajaksojen lykkäytyessä. Samaan aikaan jätevesitutkimusten mukaan huumausaineiden käyttö kasvoi monissa kaupungeissa. Koronatilanteen vuoksi asetetuista poikkeustoimista huolimatta poliisi takavarikoi korona-aikana huomattavia määriä huumausaineita, eikä poikkeustoimilla ollut vaikutusta juurikaan huumausaineiden saatavuuteen. Esimerkiksi amfetamiinin käytön kasvu jatkui korona-aikana.

Suurimpaan osaan huumausaineiden aiheuttamista ongelmista ja samalla myös huumeiden käytön lieveilmiöistä on yksi selkeä ratkaisu. Se on riittävä, oikea-aikainen ja laadukas hoito, joka ottaa huomioon potilaan yksilöllisen tilanteen, erilaiset elämänhallinnan ongelmat sekä riittävän tuen hoidosta pääsyn jälkeen.

Tällä hetkellä päihdeongelmainen henkilö saattaa joutua odottamaan hoitopaikkaa kuukausia. Lisäksi hoitopaikkoihin pääsyn kriteerit sekä hoitojonot vaihtelevat paikkakuntien välillä, ja pahimmillaan lähetteen saamiseksi vaaditaan jopa viikon päihdeettömyys. Elämänhallinnan ollessa retuperällä ei hoitopaikkojen etsiminen, lähetteen hankkiminen tai viikon päihdeettömänä olo ilman tukea välttämättä onnistu.

Päihdehoitoon tulisi saada hoitotakuu yhtä lailla kuin muuhun sairaanhoitoon, sillä huumeriippuvuus on kuolemanvaarallinen sairaus. Sosiaali- ja terveystieteiden palveluihin on määriteltävä päihdehuollon moniammatilliset hoitopolut, joiden avulla tarvittavien palveluiden piiriin on mahdollista päästä viipymättä ja ilman kohtuuttomia vaatimuksia päihdeettömyydestä.

Terveydenhoidon piiriin hakeutuvan tulee päästä hoitotarpeen arviointiin viipymättä ja tämän pohjalta hoitoon pääsyn on tapahduttava hoitotakuun mukaisesti myös päihdeongelmien kohdalla. Päihdesairaus ei saa olla myöskään este siihen liittyvien tai jopa siihen altistavien mielenterveysongelmien hoitamiseksi.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, joilla edistetään päihdehuollon kehittämistä, päihdehuoltolainsäädännön uudistamista sekä päihdehoitotakuun toteutumista.

Puoluehallitus:

Kokoomuksen Naisten Liitto nostaa aloitteessaan esiin tärkeän kysymyksen. Päihde- ja muut riippuvuusongelmat aiheuttavat vuosittain valtavia yhteiskunnallisia

kustannuksia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja, ja inhimillisiä tragedioita niin riippuvaisille itselleen kuin heidän läheisilleen.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden koetaan usein olevan hajallaan ja integraatio eri palveluiden välillä ei aina toimi asiakkaan parhaaksi. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistamisen tarve on ollut esillä jo pitkään, ja lainsäädäntö uudistui vihdoin 1.1.2023. Mielenterveyden hoidosta, päihde- ja riippuvuushoidosta sekä sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdetyöstä säädetään nyt ensisijaisesti terveydenhuoltolaissa ja sosiaalihuoltolaissa.

Uudistuksen tavoitteena on parantaa mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelujen saatavuutta. Uudistuksessa selkeytetään sosiaalihuollon ja terveydenhuollon rooleja mielenterveys-, päihde- ja riippuvuustyössä ja -hoidossa sekä siten vahvistetaan niiden yhteensovittamista. Tavoitteena on myös yhdistää palvelut aikaisempaa selkeämmin osaksi muuta sote-kenttää, jotta ihmistä hoidetaan kokonaisvaltaisesti.

Puoluekokous on vuonna 2020 velvoittanut puoluehallitusta ja kehottanut eduskuntaryhmää valmistelemaan Kokoomukselle päihdepoliittiset linjaukset sekä toimimaan päihdehuoltolain uudistuksen edistämiseksi. Kokoomuksen keväällä 2022 hyväksytyssä päihdepoliittisessa linjauksessa todetaan, että Kokoomus haluaa parantaa ehkäisevän ja korjaavan päihdetyön kokonaisuutta, sekä varmistaa palveluiden nivoutumisen sujuvaksi osaksi muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Ehkäisevää päihdetyötä on tehtävä valtakunnallisesti kaikessa lasten ja nuorten toiminnassa. Myös päihdehuollon hoito- ja kuntoutuspalveluita, joita tehdään hyvinvointialueilla niin sosiaali- ja terveydenhuollossa kuin lastensuojelussa, on parannettava.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa kokoomuksen päihdepoliittiset linjaukset näkyvät. Hallitus kehittää perustason mielenterveyspalveluja esimerkiksi Terapiat etulinjaan -toimintamallin kokemuksia hyödyntäen ja ottamalla käyttöön porrasteinen hoitomalli. Hallitus vahvistaa mielenterveyspalveluita, erityisesti matalan kynnyksen sekä lasten ja nuorten palveluita. Hallitus myös kehittää raskaana olevien päihteitä käyttävien naisten hoitoa. Lisätään raittiuteen tähtäävä vaikuttavaa lääkkeitöntä, toipumisorientoituneen mallin käyttöä. Tavoitteena on myös luoda kansalliset laatustandardit koulutukseen ja päihdehoitoihin sekä seurata päihdehoidon vaikuttavuutta. Lisäksi hallitus arvioi erikseen hallituskauden aikana tarvittavat lisätoimet nuorten huumeidenkäytön ehkäisyyn ja nuorten huumekuolemien vähentämiseen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

143. Turun Kokoomusnaiset: Lainsäädännön selkiyttäminen lasten ja nuorten sähkö tupakoinnin kitkemiseksi

Sähkö tupakan käyttö eli vapettaminen on kasvanut peruskouluissa ilmiöksi, joka voimistuu edelleen. Samalla oppilaat tiedostavat heikosti sähkö tupakoinnin haittoja ja monet nuoret mieltävät "vapet" virheellisesti jopa vaarattomiksi. Tämä johtuu osittain siitä, että nämä tupakkatuotteet on suunniteltu houkuttelemaan nimenomaan nuoria. Tarvitaan tehokkaita toimia, jotta nuoret saavat mahdollisimman realistisen kuvan

sähkötupakoinnin haitoista ja että lasten ja nuorten sähkötupakointi pyritään lopettamaan mahdollisimman pian sen alettua. Lapset ja nuoret kuitenkin toivovat, ettei sähkötupakkaa käyttäviä tuomittaisi, vaan autettaisiin.

Sähkötupakassa on samoja aineita kuin tupakassa. Lisäksi siinä on glyserolia, joka höyrystettynä ja hengitettynä vahingoittaa keuhkoja. Nikotiinia ja raskasmetalleja sähkötupakassa on monesti savuketta suurempia annoksia. Myös makunesteissä on selvästi myrkyllisiä aineita, jotka muun muassa tuhoavat maksan. Näitä ovat monet raskasmetallit, joista lyijy on hermomyrky. Se vaikuttaa aivojen kehittymiseen, heikentää niiden kuntoa sekä altistaa aivosairauksille. Vapettamisen vaikutukset tulevat ilmi nuorena ja kehittyvässä kehossa nopeammin kuin aikuisella. Nuorilta on löytynyt suu- ja virtsarakon syöpiä, joita tavataan yleensä iäkkäillä. Elämäntyönsä tupakan haittatutkimuksen parissa tehneen emeritaprofessori Kirsi Vähäkankaan mukaan meillä voi pian olla poikkeuksellisen paljon parikymppisiä syöpäsairaita.

THL:n tuore kouluterveyskysely osoittaa, että sähkötupakoinnin eli vapettamisen notkahdus jäi ohimeneväksi ja vapetus vähintään kerran tai päivittäin on lisääntynyt vuosina 2021–23. Sähkösavuke vaikuttaa kiehtovan erityisesti poikia. Kokeileva käyttö on yleistynyt jo alakoululaisilla. Sähkötupakkaa käytetään ja myydään jo ala- ja yläkouluissa, mikä heijastaa ongelman koskevan lapsia ja nuorisoa laaja-alaisesti. Vanhempien ja opettajien on vaikeampaa havaita lasten ja nuorten sähkötupakointia kuin tavallista tupakointia, koska sähkötupakan haju ei tartu samalla tavalla vaatteisiin.

Me Turun Kokoomusnaiset ry esitämme, että selvitetään sähkötupakointia koskeva lainsäädännön ajantasaisuus ja aloitetaan tarvittaessa lainsäädäntöuudistustyö lasten ja nuorten sähkötupakoinnin kitkemiseksi. Lainsäädäntöuudistuksen myötä peruskouluille, ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin laaditaan selkeät ohjeet, kuinka ryhdytään torjumaan sähkötupakointia tehokkain ja monipuolisin toimin lasten ja nuorten terveyden suojelemiseksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että lainsäädäntöä selkiytetään lasten ja nuorten sähkötupakoinnin kitkemiseksi.

Puoluehallitus:

Aloitteen tekijät kiinnittävät huomiota erittäin ajankohtaiseen ja tärkeään teemaan. Puoluehallitus yhtyy aloitteen tekijöiden huoleen alaikäisten sähkösavukkeiden käytön yleistymisestä. Nämä tuotteet eivät kuulu alaikäisten maailmaan, vaan yleistyminen on pysäytettävä tehokkailla toimilla.

Sähkösavuke eli sähkötupakka on akkukäyttöinen laite, jolla kuumennetaan laitteen säiliössä olevaa nestettä höyryksi, jota hengitetään. Sähkösavukkeissa kuumennettava neste voi olla joko nikotiinipitoista tai nikotiinitonta. Arkikielessä näitä laitteita kutsutaan yleisesti ”vapeiksi”. Nämä sähkösavukkeet ovat tupakkalain mukaisia tupakan vastikkeita. Tupakan vastikkeiden myynti alaikäisille on elinkeinotoiminnassa kielletty, mutta alaikäiset saavat pitää hallussaan nikotiinia sisältämättömiä sähkösavukkeita. Pääsääntöisesti nuoret hankkivat sähkösavukkeista virallisten kanavien ulkopuolelta, muun muassa sosiaalisen median kautta.

Kuten aloitteen tekijät toteavat, nuorten "vapejen" käyttö on viime aikoina yleistynyt. Kouluterveyskyselyn mukaan vuonna 2023 sähkösavukkeita käytti päivittäin perusopetuksen 8. ja 9. luokkien pojista 7 ja tytöistä 6 prosenttia. Vastaavat luvut vuonna 2021 olivat pojilla 3 ja tytöillä 1 prosentti. Vastaavasti lukiossa opiskelevista 1. ja 2. vuoden pojista tuotetta päivittäin käytti 2 ja tytöistä 3 prosenttia ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuosiluokan pojista 6 ja tytöistä 7 prosenttia. Lisäksi perusopetuksen 4.–5.-luokkalaisten "vapejen" kokeilu yleistyi, ja pojista 7 ja tytöistä 3 prosenttia oli kokeillut sähkösavuketta ainakin kerran.

"Vapejen" yleistymistä voivat selittää värikkäät, eri makuja ja tuoksuja sisältävät nikotiinittomat "vapet", joilla tehdyt temput ja sosiaalisen median näkyvyys ovat omiaan houkuttelemaan nuoria käyttäjiä. Lapset eivät itsekään välttämättä tiedä sisältääkö heidän käyttämänsä tuote nikotiinia vai ei. Nikotiinitonkaan sähkösavuke ei ole vaaraton, vaan niidenkin tuottama höyry voi sisältää monia haitta-aineita ja raskasmetalleja. Lisäksi nikotiinittoman sähkösavukkeen käytön opettelu voi madaltaa kynnystä vastaavien nikotiinia sisältävien tuotteiden käyttöön.

Hallitus on antanut tämän vuoden huhtikuussa eduskunnalle esityksen tupakkalain muuttamisesta. Osana tätä esitystä tulotaisiin kieltämään alaikäisiltä myös nikotiinia sisältämättömien "vapejen" hallussapito. Tämä antaa myös oppilaitoksille aloitteen tekijöiden toivoman mahdollisuuden puuttua vapejen käyttöön koulupäivien aikana. Mahdollisuus helpottaa jo nyt kiellettyihin nikotiinipitoisiin vapeihin puuttumista, sillä oppilaitoksilla ei ole välttämättä ollut keinoja selvittää onko oppilaan käyttämässä tuotteessa nikotiinia vai ei. Puoluehallitus katsoo valitut toimenpiteet perustelluiksi ja oikeasuhtaisiksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

144.Savo-Karjalan Kokoomusnaiset: Tupakkalaki on muutettava lapsia, nuoria ja aikuisia suojelevaksi

Houkuttelevia haju- ja makuaineita sisältävät nikotiinipussit ja sähkötupakat on tarkkaan suunniteltu aiheuttamaan nikotiiniriippuvuutta kaikelle kansalle.

Tehtävässä onkin onnistuttu hyvin. Tutkimuksen mukaan etenkin alaikäisten nikotiinipussien ja sähkötupakoiden käyttö on noussut kahden viime vuoden aikana yli 20 prosentilla. Myös nuuskan käyttö on yleistynyt nuorten joukossa.

Kuinka näin on päässyt käymään, kun Suomen pitäisi olla savuton vuoteen 2030 mennessä? Nikotiinipussit ja usein nikotiinia sisältävät sähkötupakat ovat tekemässä toiveet nikotiinittomasta Suomesta turhaksi.

Jo nyt tupakkalaki kieltää koulujen alueella tupakanpolton. Jo nyt uudistettavana oleva uusi tupakkalaki kieltäisi alle 18-vuotiaille suunnatut houkuttelevat haju- ja makuaineet. Kuitenkin lapset ja nuoret ovat jo löytäneet uudet nikotiinipäihteet terveyttään heikentämään. Aikuisillekaan nikotiini ei ole terveystuote.

Nikotiinin vaikutukset aivostoon, syöpien kehittymiseen ja sydän- ja verisuonisairauksiin lienevät yleisesti tiedossa. Nyt on toimittava.

Paras ratkaisu tähän kansanterveydelle ja kansantaloudelle kalliiksi tulevaan nikotiiniongelmahan on savutonta vuotta 2030 odotellessamme suojella väestöä kieltämällä nikotiinipussien ja sähkötupakoiden maahantuonti, hallussapito, myynti, muu luovuttaminen ja välittäminen.

Lieksan Kokoomusnaiset esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että nikotiinipussien ja sähkötupakoiden maahantuonti, hallussapito, myynti, muu luovuttaminen ja välittäminen kielletään. Nuuskan maahantuontikieltoa on jatkettava.

Puoluehallitus:

Tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttötottumukset ovat muuttuneet olennaisesti viime vuosikymmenten aikana. THL:n vuoden 2022 tupakkatilaston mukaan tupakan käyttö väestötasolla on vähentynyt 1990- luvun alusta kolmanneksen. Tämä muutos on seurausta siitä, että yleisön tietoisuus tupakan haitallisuudesta on lisääntynyt samalla kun politiikalla on rajoitettu tupakan saatavuutta sekä nostettu sen hintaa.

Samaan aikaan kuitenkin nuuskan käyttö on lisääntynyt huomattavasti. Nuuskan käyttö on erityisesti nuorissa ikäluokissa jo huomattavasti yleisempää kuin tupakointi, vaikka nuuskan saatavuus Suomessa on ollut huomattavasti tupakointia vähäisempää. Suomessa nuuskan myynti on kiellettyä ja matkustajalla on ollut oikeus tuoda sitä vain vähäisissä määrin mukanaan. Tästä huolimatta käyttö on jatkuvasti yleistynyt

Viime vuonna Suomen markkinoille ovat tulleet tupakkaa sisältämättömät nikotiinipussit. Näiden markkinoiden avautuminen johtui siitä, että lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea arvioi huhtikuussa 2023, että tupakkaa sisältämättömiä nikotiinipusseja ei voida enää luokitella lääkkeiksi. Nikotiinipusseja on tämä jälkeen voinut myydä Suomessa ilman erillistä myyntilupaa. Nikotiinipusseihin on sovellettu kemikaalilainsäädäntöä sekä tupakan vastikkeita koskevia tupakkalain säännöksiä.

Nikotiinipusseilla kuten mullakin nikotiinituotteilla on haittavaikutuksia. Ne aiheuttavat riippuvuutta, supistavat verisuonia ja voivat olla nieltynä jopa myrkyllisiä erityisesti pikkulapsille. Näiden haittavaikutusten vuoksi näitä tuotteita on syytä säännellä. Hallitus on antanut huhtikuussa esityksen tupakkalain uudistamisesta, jossa nikotiinipussit on tuotu kunnolla tupakkalain sääntelyn piiriin. Tässä yhteydessä esitetään rajoitettavaksi nikotiinipussien makuja vain selvästi aikuisille suunnattuihin makuihin ja niiden voimakkuutta. Lisäksi esityksen mukaisesti rajoitettaisiin nikotiinipussien myyntikanavia sekä asetettaisiin tiukat rajoitteet tuotteiden ulkoasulle.

Nikotiinipussien lisäksi myös sähkösavukkeiden käyttö on viime aikoina yleistynyt selvästi. Aikuisväestössä sähkösavukkeiden käyttö on pysynyt vähäisenä. Sähkösavukkeita käytti päivittäin prosentti 20–64-vuotiaista miehistä ja alle prosentti naisista vuonna 2022. Kuitenkin 14-20 vuotiaista nuorista kuusi prosenttia käytti sähkösavukkeita päivittäin vuonna 2023. Tätä huolestuttavaa trendiä hallitus pyrkii hillitsemään kieltämällä nikotiinia sisältämättömien sähkösavukkeiden hallussapidon alaikäisiltä ja rajoittamalla myös näiden myyntikanavia. Puoluehallitus katsoo nämä toimenpiteet perustelluiksi ja oikeasuhtaisiksi.

Kokonaan nikotiinipussien kaltaisten tuotteiden kieltäminen johtaisi siihen, että kotimaan luvanvaraisten vähittäismyyntikanavien sijaan nikotiinipussien sijaan kulutus kohdistuisi ulkomailta maahan tuotuun nuuskaan tai maahan yksityistuontina tuotuihin nikotiinipusseihin. Puoluehallitus katsoo, että on perustellumpaa pitää tuotteet kotimaisen vähittäismyyntin piirissä, jolloin myyntikanavia voidaan säädellä ja kulutuksesta saadaan verotulot Suomeen. Lopuksi puoluehallitus toteaa, että kaksi vuotta sitten puoluekokous hyväksyi aloitteita, joissa ehdotetaan tähän aloitteeseen nähden pikemminkin päinvastaisia toimia nuuskankin sallimiseksi mm. salakuljetuksen vähentämiseksi ja verotuottojen saamiseksi Suomeen.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

148. Keski-Suomen Kokoomusnaiset: Perusterveydenhuolto turvattava koko Suomessa

Merkittävä muutos Suomen terveydenhuollossa tapahtui vuoden 2023 alussa. Terveydenhuolto, sosiaalitoimi ja pelastuspalvelu siirtyivät hyvinvointialueiden hoidettavaksi. Kaivattiin ”leveämpiä hartioita” kustannusten hoitamiseksi. Merkittäväksi asiaksi nähtiin se, että perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon rajapinta uudistuksen myötä muuttuu sujuvaksi/poistuu.

Nyt palveluverkkosuunnitelmien esiin tulon myötä alkaa paljastua totuus: ympäri Suomea ollaan kovalla kädellä karsimassa lähipalveluja. Vannotaan digi- ja etäpalvelujen nimiin. Hurjapäisimmät konsultit vakuuttavat, että 40 - 70 % vaivoista voitaisiin hoitaa diginä. Etälääketiedettä kehittämällä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteistoiminta tehostuu, mutta ensikontaktit vaativat usein fyysistä vastaanottoa statuksen tekemiseksi. Pelkillä oireilla ei voida lähteä hakuammunnan tyyppisesti ottamaan ”kaikkia kokeita” ja saada lähetettä erilaisiin kuvauksiin. Se vasta kalliiksi tulee! Keskittäminen tuo myös merkittävän lisäyksen matkakuluihin. Perusteita palveluverkkosuunnitelmia vastaan voidaan esittää lähes loputtomasti.

Edellä todetun perusteella Keski-Suomen Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa Kansallista Kokoomusta huolehtimaan perusterveydenhuollon aseman säilymisestä kattavana kaikkialla ja sen myötä oikea-aikaisesta hoidosta tasapuolisesti koko maassa.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 147 ja 148):

Kokoomus haluaa turvata hyvinvointiyhteiskunnan palvelut. Haluamme, että ihmiset pääsevät pois jonoista – hoitoon sekä palveluihin. Tavoitteen saavuttamiseksi sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden on toimittava saumattomasti yhteen. Kokoomuksen mielestä sillä ei ole merkitystä, mikä taho palvelut tuottaa. Hyvinvointialueillakin palvelut voidaan parhaiten turvata, kun niitä tuottavat yhteistyössä julkinen sektori, yritykset ja järjestöt. Hyvinvointialueen asukkaille tulee tarjota mahdollisuus valita palveluntarjoaja perustuen vertailutietoon laadusta ja saavutettavuudesta, jolloin palvelun tarvitsijalla on aito mahdollisuus valita, hakeeko hän palvelunsa julkiselta,

yksityiseltä tai järjestösektorilta. Näin linjataan vuonna 2023 hyväksytyssä ja julkaistussa Kokoomuksen soten korjaussarjassa.

Kokoomuksen mielestä lainsäädännön tehtävänä tulee olla laadukkaiden sote-palveluiden järjestämisen mahdollistaminen, ei ideologinen alueiden tuotantotapojen rajoittaminen. Jotta hyvinvointialue pystyy toteuttamaan järjestämistehtävänsä, täytyy sillä olla riittävä mahdollisuus organisoida toimintaansa vapaasti.

Kokoomuksen tavoitteena on saatavat, laadukkaat, vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut. Tärkeintä on se, että palveluihin pääsee, ei se, että palvelut tuotetaan hyvinvointialueen omana tuotantona. Tämä edellyttää yhteiskunnan kaikkien terveydenhuollon voimavarojen valjastamista toimivalla monituottajuudella. Palveluita on tarkoituksenmukaista ostaa yksityisiltä toimijoilta tai järjestöiltä silloin, kun monituottajuudesta hyötyminen on mahdollista ja on olemassa aidot ja toimivat markkinat. Onnistuneesti toteutettu monituottajuus mahdollistaa resurssien käyttämisen nykyistä tehokkaammin ja julkisen sekä yksityisen palvelutuotannon toisiltaan oppimisen, kun palveluiden tavoitteissa pysymistä ja tuloksia vertaillaan. Kokoomuksen soten korjaussarjassa otetaan kantaa myös siihen, että palveluiden järjestäjä ja tuottaja erotettaisiin nykyistä vahvemmin toisistaan.

Sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden järjestämistä vastuulle. Sote-uudistus tehtiin, jotta palveluita katsotaan yhden kunnan sijaan koko hyvinvointialueen näkökulmasta ja palveluita voidaan järjestää laajemmassa yhteistyössä aiempaa kustannustehokkaammin. Viime vuonna voimaan tullessa uudistuksessa luotiin kuitenkin vasta hallinnon malli, joka ei sinällään ja yksin ratkaise vielä palveluiden turvaamista.

Kokoomus ei kannattanut nykyisen kaltaisen sote-hallinnon rakentamista. Samaan aikaan se kuitenkin tunnisti välttämättömyyden jatkaa vasta voimaan astuneen uudistuksen perusratkaisuun nojautuen. Tämä ei kuitenkaan poista tarvetta kunnianhimoisesti kehittää nykyistä järjestelmää ja arvioida erilaisia mahdollisuuksia tulevien vuosien uudistamistarpeelle.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu monia kokoomuksen tärkeinä pitämiä tavoitteita sosiaali- ja terveystalvuiden kehittämiseksi. Monituottajuuden esteiden purkaminen on yksi näiden uudistusten kulmakivistä.

Hallitusohjelman mukaisesti arvioidaan ja tarvittaessa kevennetään hyvinvointialueen riittävään omaan palvelutuotantoon liittyvää sääntelyä. Sääntelyn tulee mahdollistaa hyvinvointialueiden tarkoituksenmukainen toiminta ja yhteistyö, myös yhtiömuodossa, eikä sääntely saa luoda keinotekoista estettä palvelujen hankkimiselle yksityiseltä palveluntuottajalta, kolmannelta tai neljänneltä sektorilta. Toteutetaan yksityisen palveluntuottajan alihankintaa koskien alihankintatyöryhmän esittämät lakimuutokset. Luovutaan sote-järjestämislain 12 §:ssä säädetystä päivystyksen hankinnan kiellosta soveltuissa päivystystoiminnoissa ja niin kutsutusta virkalääkärivaatimuksesta hoidon tarpeen arvioinnissa, mikäli perustuslaki ja potilasturvallisuuden varmistaminen sen mahdollistavat. Hyvinvointialueen päätös palvelutuotantotavasta on aina perusteltava.

Edellinen hallitus toteutti sosiaali- ja terveystalvuiden hallinnollisen uudistuksen. Seuraava vaihe on tarkastella palveluiden lainsäädäntöä, ja sen osana myös

sairaaloiden tehtäviä, eli erityisesti päivystyksen ja erikoissairaanhoidon työnjakoa valtakunnallisesta näkökulmasta.

Palvelujärjestelmän toimintaympäristö on merkittävästi muuttunut siitä, kun sairaaloiden ja ympärivuorokautisten terveydenhuollon päivystysten palveluverkko ja hierarkia on muodostunut menneinä vuosikymmeninä. Palvelujärjestelmää haastaa ammattitaitoisen henkilöstön ja osaamisen saatavuuden merkittävä huonontuminen lähes kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa ja ammattiryhmissä ja koko maassa, mihin ei ole näkyvissä nopeita ratkaisuja. Nykyaikainen erikoissairaanhoido tarvitsee monialaista erikoistunutta osaamista ja laajasti tukipalveluita, ja sen vaikuttava toteuttaminen edellyttää riittävää potilasvolyymiä. Hyvinvointialueiden toimintaa, ja laajemmin julkista taloutta, haastaa myös rahoituksen riittävyys. Erikoissairaanhoidon kustannuksiin menee yli kolmasosa hyvinvointialueiden rahoituksesta. Jotta voidaan varmistaa yhdenvertainen, kansallisesti tarkoituksenmukainen ja kustannustehokas, osaja- ja taloudellisten resurssien tasapainossa oleva sairaaloiden ja päivystysten palvelurakenne, palveluverkko ja palveluiden porrasteisuus, on lainsäädäntö uudistettava vastaamaan uutta hyvinvointi- ja yhteistyöalueiden toimintaympäristöä sekä valmiuden ja varautumisen edellytyksiä.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan säädetään kansallisesta sairaaloiden ja päivystysten kokonaisuudesta vuoden 2024 aikana ottaen huomioon pitkät etäisyydet ja kielelliset oikeudet. Esitys on lähetetty lausuntokierrokselle toukokuussa 2024.

Sairaala- ja päivystysverkkoa koskevassa esityksessä ehdotetaan myös säädettävän edellytyksistä, joiden perusteella hyvinvointialue voisi hankkia leikkauksia ja eräitä muita toimenpiteitä yksityiseltä palveluntuottajalta. Sääntelyn osittainen höllentäminen voimassa olevaan sääntelyyn nähden luo yksityisille palveluntuottajille mahdollisuuksia palveluidensa myymiseen.

Hyvinvointialueet uudistavat parhaillaan palveluverkkoaan myös omilla päätöksillään. Hyvinvointialueet ovat saaneet nykyisen palveluverkkonsa perintönä osin kuntapohjaiselta, osin kuntayhtymäpohjaiselta järjestäjätaholta ja ovat lähteneet palvelujen uudistamiseen keskenään hyvin erilaisista lähtökohdista. Hallinnonuudistus tehtiin, jotta palveluverkko voitaisiin suunnitella nykyistä tarkoituksenmukaisemmin yhden kunnan sijaan koko hyvinvointialueen näkökulmasta. Vaaleilla valitut päättäjät alueilla tekevät ratkaisut palveluista ja palveluverkosta siten, että ne parhaalla mahdollisella tavalla vastaavat hyvinvointialueen ja sen asukkaiden tarpeisiin. Nämä päätökset onkin parasta ja tarkoituksenmukaisinta tehdä lähellä ihmisten arkea.

Lähipalveluilla tarkoitetaan perinteisesti sellaisia usein käytettyjä palveluja, joita ihmiset tarvitsevat arjessa elämänsä varrella arjen sujuvuuden turvaamiseksi. Lähipalvelut ovat suurelta osin sosiaalipalveluja tai perustason terveystalv palveluja.

Lähipalvelujen sisältöön vaikuttaa myös ihmisten tarpeiden muuttuminen ja palvelujen kehittyminen uusien toimintamallien ja digitalisaation myötä. Yhä useampi palvelu on suurelle osalle väestöstä saatavissa digitaalisesti. Myös asiakkaiden kotiin ja lähiympäristöön vietäviä sekä liikkuvia palveluja tarvitaan sosiaali- ja terveydenhuollon tasapuolisen saatavuuden varmistamiseksi ympäri Suomen.

Puoluehallitus toteaa, että pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on lukuisia toimia, joilla pyritään vahvistamaan sitä, että yhteiskunnan kaikki terveydenhuollon voimavarat voidaan valjastaa käyttöön toimivalla monituottajuudella. Hallitusohjelman mukaisesti myös palveluiden saatavuutta kehitetään erilaisten käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden ja väestön perusoikeuksien yhdenvertainen toteutuminen varmistuen.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi vastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 147 ja 148 johdosta.

150. Kokoomuksen Naisten Liitto: Suruloma lapsensa menettäneille vanhemmille

Tilastojen mukaan Suomessa kuoli vuonna 2022 yhteensä 637 alle 30-vuotiasta. 18 vuotta täyttäneiden ja heitä nuorempien osuus heistä oli 229. Jokainen menehtynyt lapsi ja nuori on valtavan suuri menetys, paitsi ennen kaikkea vanhemmilleen ja sukulaisilleen, myös yhteiskunnallemme. Kehityssuunta on ollut vuosikymmenien ajan hyvä ja lapsia/nuoria kuolee vuosittain ennätyskellisen vähän. Vertailukohtaksi lähivuosisikymmenten positiivisesta kehityksestä sopii vuosi 2000, jolloin alle 30-vuotiaita menehtyi lähes 1020, näistä 0–18-vuotiaita 454.

Kun lapsi tai nuori kuolee, ei vanhemmilla ole Suomessa ole nykyainsäädännön suomaa oikeutta automaattiseen ja taloudellisesti tuettuun surulomaan. Ainoastaan oikeus lyhyeen palkattomaan vapaaseen löytyy. Mahdollisuus suruaikaan ilman työvelvoitteita riippuu hoitavasta lääkäristä, jolta vanhemmat pystyvät hakemaan hautajaisten järjestämiseen ja suremiseen toistuvia kahden viikon sairauslomaa. Nämä sairauslomat myönnetään useimmiten diagnoosilla nro F43 -"akuutti stressireaktio". Työnantajien ja voimassa olevien työehtosopimusten käytännöt vaihtelevat suuresti. Lainsäädäntö ei tarjoa tasavertaisesti lapsensa menettäneitä vanhempia koskevia käytäntöjä.

Toistuvien sairauslomien hakeminen, mahdollisesti jopa vaihtuvien lääkäreiden vastaanottojen kautta, aiheuttaa varsinkin alkujärkytyksen ja äärimmäisen traumaattisena ajankohtana kohtuutonta stressiä. Lisäksi tämä kuormittaa jo ennestään ruuhkautunutta perusterveydenhuoltoa. Vaikka lapsensa kuoleman kohdanneen vanhemman tarvitseman avun, sekä mahdollisen lääkityksen kartoituksen kannalta, lääkärikäynti saattaakin olla tarpeellinen, ei tämän kaltaisen avun hakemista pidä sotkea sairauslomien hakemiseen. Suru ei ole sairaus, vaan luonnollinen tunne, jonka kanssa lapsensa menettäneet opettelevat elämään. Mahdollinen henkinen tuki ja terapia lapsen kuoleman kohdalla pitää tarjota tarpeen mukaan esimerkiksi kriisipäivystyksen taikka sairaaloiden/saattohoitokotien tarjoavien tukijärjestelmien kautta.

Yleisen empatian ja pienen nuorisokuolleisuuden vuoksi on yhteiskunnan aika kantaa suurempi vastuu vanhempien tukemisessa heidän suurimman surunsa aikana. Vanhempien mahdollisuus suruun ja hautajaisten järjestämiseen ei voi olla riippuvaista yksittäisistä lääkäreistä, työpaikoista, voimassa olevasta työehtosopimuksesta tai edes hyvinvointialueesta. Tasavertaisen kohtelun takaaminen on aina lainsäädännöllinen toimenpide."

Edellä sanotun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että Kokoomus puolueena varmistaa lapsensa menettäneiden vanhempien yhdenvertaisen kohtelun ja oikeuden palkkasidonnaiseen surulomaan.

Puoluehallitus:

Yleisen elämäkokemuksen perusteella lapsen menetystä voidaan pitää syvimpänä kriisinä, jonka perheellinen ihminen voi kohdata. Se romahduttaa arjen ja rikkoo luottamuksen elämän lainalaisuuksiin. Suomessa noin 200 lasta syntyy kuolleena raskauden kestätyä vähintään 154 päivää. Noin sata lasta kuolee vanhempainvapaan aikana ennen 2-vuotissyntymäpäiväänsä. Aloitteen mukaan alle 18-vuotiaita kuolee Suomessa vuosittain kaikkiaan hieman yli parisataa.

Käpy Lapsikuolemaperheet ry:n mukaan lapsen kuollessa lapsen vanhemmat eivät nykytilanteessa ole keskenään yhdenvertaisessa asemassa. Esimerkiksi jos lapsi syntyy kuolleena tai kuolee synnytyksessä tai pian sen jälkeen, Kela maksaa raskaus- ja vanhempainrahaa 105 arkipäivältä synnyttäneelle vanhemmalle. Toinen vanhempi saa vanhempainvapaata vain 24 päivää. Sen jälkeen henkilön on palattava töihin, sovittava työnantajan kanssa muusta järjestelystä tai saatava sairauslomaa. Jos työpaikkaa ei ole odottamassa, on ryhdyttävä työnhakuun, sillä ansiosidonnainen etuus päättyy 12 päivässä. Mikäli lapsi kuolee vanhempainvapaa-ajan jälkeen, ei erillistä oikeutta ansiosidonnaiseen vapaaseen ole.

Lapsensa menettäneet vanhemmat ovat usein useita kuukausia pois töistä. Vuonna 2019 Käpy ry toteutti kyselyn koskien läheisensä menettäneiden työhön palaamista (n=557). Kyselyn vastaajista 60 % oli lapsensa kuoleman kokeneita vanhempia. Heistä 83 % oli ollut työstään pois vähintään kuukauden lapsen kuoleman jälkeen. Neljännes palasi töihin 1–2 kuukauden kuluttua lapsensa kuolemasta. Kolmannes vastaajista palasi töihin vasta 3–5 kuukauden kuluttua lapsensa kuolemasta. Neljännes vastaajista palasi töihin vielä tätäkin myöhemmin.

Suomessa vanhemmat joutuvat käytännössä usein jäämään lapsen menetyksen jälkeen sairauslomalle. Voidaan argumentoida, että lääkärin tapaaminen tällaisessa elämäntapahtumassa on perusteltua. Toisaalta, henkilön kokemus siitä, että suruaan ja työkyvyttömyyttään joutuu perustelemaan voi olla jopa nöyryyttävää. Haasteeksi muodostuu myös se, ettei surua ole sisällytetty nykyään käytössä olevaan tautiluokitteluun (ICD-10). Lapsensa menettänyt voi saada sairauslomaa esimerkiksi masennusdiagnoosin turvin. Masennusdiagnoosi voi kuitenkin myöhemmin olla este vakuutusten saannille tai haitata adoptioprosessia. Uudessa ICD-11-diagnoosiluokituksessa suru on aiempaa paremmin huomioitu. Sen käyttöönottoa Suomessa valmistellaan vuosien 2023–2026 aikana. Puoluehallitus toteaa kuitenkin, ettei uuden luokituksen mahdollisesti tuomat muutokset sairauslomakäytäntöihin ratkaise periaatteellista kysymystä siitä, tulisiko lapsen kuolema huomioida nykyistä paremmin sosiaaliturvajärjestelmässämme. Tapahtuma aiheuttaa kiistatta eriasteista alentunutta työkykyä, jonka aikana selkeä oikeus toipumiseen ja taloudelliseen mielenrauhaan on perusteltu. Puoluehallitus katsoo samalla, että kyse käytännössä olisi näiden jo käytössä olevien vaihtoehtojen järjestämisestä selkeämmällä ja

henkilön itsensä kannalta vähemmän kuormittavalla tavalla, eikä se sikäli muodostaisi millekään taholle kovin merkittäviä lisäkustannuksia nykytilanteeseen verrattuna.

Tanskassa astui vuoden 2021 alussa voimaan laki surulomasta, *sorgorlov*, joka takaa molemmille vanhemmille yhteisesti 26 viikon suruloman, jolta maksetaan päivärahaa. Arvioidut kustannukset Tanskan mallissa ovat noin n. 4,5 miljoonaa euroa vuodessa. Käytännössä ansiosidonnainen suruvapaa on mahdollinen alle 18-vuotiaana kuolleen lapsen molemmille vanhemmille. Selvennykseksi puoluehallitus toteaa, että sen kantana ei ole Tanskan mallin kopioiminen sellaisenaan Suomeen. Suomeen tulisi laatia omanlaisensa malli riittävän jatkoselvityksen pohjalta, joka huomioi suomalaisen sosiaaliturvajärjestelmän erityispiirteet.

Lopuksi puoluehallitus huomauttaa aloitteen tekijöitä aloitteen toimenpideosassa olevasta muotoilusta "Kokoomus puolueena varmistaa" jne. Aloitteella ei voida velvoittaa sellaista tahoa kuin "Kokoomus puolueena", vaan mahdollinen toimenpidevelvoite on osoitettava puoluehallitukselle. Toiseksi "Kokoomus puolueena" ei suoraan voi "varmistaa" mitään aloitteessa tarkoitettuja asioita, joten jos toimenpideosaa luettaisiin aivan kirjaimellisesti, aloite oikeastaan tulisi toteuttamiskelvottomana hylätä.

Näillä perusteilla, aloitteen toimenpideosan väärästä muotoilusta huolimatta ja aloitteen hyvän tarkoituksen perusteella puoluehallitus kuitenkin katsoo ohjeiden ja vakiintuneen käytännön vastaista toimenpideosaa läpi sormien ja esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

151.Kluuvin Kokoomuksen naiset: Uusi liputuspäivä evakoiden ja luovutettujen alueiden muistoksi

Toisen maailmansodan jälkeen solmittiin Pariisin rauhansopimus vuonna 1947. Sopimuksessa vahvistettiin Moskovan välirauhansopimus vuodelta 1944. Suomi joutui silloin luovuttamaan Neuvostoliitolle runsaasti alueita. Luovutettuihin alueisiin kuuluivat luovutettu Karjala, Suomenlahden ulkosaaret, Sallan–Kuusamon alue ja Petsamo.

Suomi menetti Karjalan kolme kaupunkia, Viipurin, Sortavalan ja Käkisalmen sekä kaksi kauppalaa, Koiviston ja Lahdenpohjan. Lisäksi Suomi luovutti kokonaan 39 maalaiskuntaa sekä osittain alueita 21 kunnasta. Karjalasta luovutetun alueen koko oli noin 24 700 neliökilometriä, noin kymmenesosa koko maan pinta-alasta.

Luovutetuilla alueilla oli 11 prosenttia kaikista Suomen asukkaista. Kun sota päättyi, Suomessa oli noin 430 000 siirtolaista. Heistä 407 000 oli karjalaisia. Monella suomalaisella on karjalaiset juuret. Kunnioittaaksemme sotasukupolvien ja evakoiden perintöä sekä muistaaksemme aina menetetyt alueet, ehdotamme, että perustetaan uusi liputuspäivä evakoiden ja menetettyjen alueiden muistoksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä ministeri- ja eduskuntaryhmää toimimaan siten, että liputuspäivä evakoiden ja menetettyjen alueiden muistoksi otetaan käyttöön.

Puoluehallitus:

Kansakunnan muistin vaaliminen on tärkeää, jotta ymmärtäisimme mahdollisimman hyvin, mistä olemme maana ja kansana kulkeneet tähän päivään. Toisessa maailmansodassa Suomi joutui kahden diktatuurin, Natsi-Saksan ja Neuvostoliiton etupiiriin uhriksi. Urhoollisesta puolustustaistelusta huolimatta Suomi joutui hyväksymään katkerat rauhan ehdot, joiden seurauksena kaikkiaan noin 420 000 ihmistä piti asuttaa muualle Suomeen.

Puoluehallituksen mielestä on aivan paikallaan pohtia tapoja, jotka arvokkaalla tavalla muistuttaisivat nykyisiä ja tulevia sukupolvia sodan kokeneista ihmisistä ja heidän perinnöstään. Se voi olla liputuspäivä tai jokin muu kunnioitusta osoittava toimintatapa. Puoluehallitus katsoo, että aiheesta tulisi käydä keskustelua ainakin siirtoväkeä ja heidän jälkeläisiään edustavien järjestöjen kanssa ja laajemminkin kansalaisyhteiskunnassa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen johdosta seuraavan lausuman: Puoluekokous pitää tärkeänä osoittaa kunnioitusta toisen maailmansodan seurauksena kotinsa jättämään joutuneille suomalaisille, ja sopiva tapa tämän edistämiseen kannattaa määrittellä laajassa vuoropuhelussa heidän perintöään vaalivien kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa.

162. Pirkkalan Kokoomusnaiset: Turvallisuuskoulutettujen vapaaehtoisten rekisterin perustaminen

Tällä hetkellä maassamme on koulutettu jo yli 10 000 naista NASTA-harjoituksissa. Nasta-harjoitukset ovat Naisten Valmiusliiton organisoimia, naisille kohdennettuja harjoituksia, jotka toteutetaan Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) kursseina Puolustusvoimien tuella. Harjoitusten päämääränä on lisätä osallistujien arjen turvallisuuteen ja varautumiseen liittyviä tietoja ja taitoja sekä valmentaa naisia toimimaan erilaisissa johto- ja kouluttajatehtävissä.

Naisten Valmiusliitto ry on valtakunnallinen yhteistyöjärjestö, joka on perustettu vuonna 1997. Liitto yhdistää 10 naisten vapaaehtoista maanpuolustus- ja kokonaisturvallisuustyötä tekevää jäsenjärjestöä, joissa toimii yli 100 000 naista.

NASTA-harjoitukset ovat erinomainen tilaisuus hankkia turvallisuustaitoja ja verkostoitua samanhenkisten naisten kanssa. Mukaan voi tulla ilman aiempaa osaamista, eikä osallistuminen edellytä minkään järjestön jäsenyyttä.

Suomen turvallisuustilanne on oleellisesti muuttunut ja yhteiskunnan on varauduttava erilaisiin häiriö- ja poikkeustilanteisiin. Ei-asevelvollisissa on suuri joukko naisia, jotka ovat hankkineet koulutusta erilaisista turvallisuusaiheista ja ovat halukkaita toimimaan vapaaehtoisena eri tilanteissa. Tällä hetkellä ei ole olemassa vapaaehtoisista koottua rekisteriä, mistä olisi nähtävissä osallistujien saamat tiedot ja taidot, joita voisi hyödyntää häiriö-/poikkeustilanteissa. Rekisterin myötä olisi helpompaa ja nopeampaa koota yhteen osajia ja kouluttajia erilaisiin tilanteisiin, kuten esimerkiksi luonnonkatastrofeihin tai muihin poikkeustilanteisiin. Lisäksi

rekisterin avulla voitaisiin seurata osallistujien kehitystä ja tarpeita paremmin, sekä kohdistaa koulutusta yksilöllisemmin tarpeiden mukaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin, jotta turvallisuuskoulutettujen vapaaehtoisten naisten rekisteri perustetaan.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 165 jälkeen.)

163. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Valmiuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä siviilipalvelusjärjestelmä on kytkettävä osaksi kokonaisturvallisuuden toimintamallia ja varautumista

"Yhteiskuntamme kriisinsietokyky on joutunut viime vuosina koetukselle; globaali terveyskriisi koronapandemian muodossa ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ovat heikentäneet turvallisuus- ja toimintaympäristöämme. Yhteiskunnan toimintakykyyn kohdistuu vaikeasti ennakoitavia uhkia kuten kyberhyökkäykset, aggressiivinen informaatiovaikuttaminen, pandemiat, ilmastonmuutoksen tuomat sää- ja ympäristökatastrofit, suuronnettomuudet tai vaikkapa rapistuneen infrastruktuurin romahduksista aiheutuvat paikalliset poikkeustilat kuten Espoossa tapahtunut päävesijohdon vuoto osoitti.

Kriisit ovat tuoneet päivänvaloon varautumiseen liittyviä kehittämiskohteita, joista yhdeksi merkittäväksi nousee siviilipalvelusjärjestelmän integroiminen osaksi kokonaisturvallisuuttamme. Valtioneuvostolle vuonna 2021 annetun mietinnön ("Yleisen asevelvollisuuden kehittäminen ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttäminen Parlamentaarisen komitean mietintö") mukaan nykyinen siviilipalveluslaki ja siviilipalvelusjärjestelmän rooli yhteiskunnassamme ovat uudistuksen tarpeessa, jotta ne vastaisivat turvallisuus- ja toimintaympäristössämme tapahtuneisiin muutoksiin.

Yhteiskuntamme elintärkeiden toimintojen turvaaminen lepää viranomaisten ja reserviläisten harteilla sellaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa, jotka eivät täytä liikekannallepanon kriteereitä. Siviilipalveluslaissa ei ole säännöksiä siviilivarannon käyttämisestä viranomaisen virka-apuna tai muissa kuin liikekannallepanon aikaisissa olosuhteissa. Työ- ja elinkeinoministeriöltä ja siviilipalveluskeskukselta puuttuu yhteinen valmiussuunnitelma siviilipalvelusvelvollisten käyttämisestä poikkeusoloissa. Asevelvollisuuslaissa on sen sijaan säädetty reserviläisten käyttämisestä poikkeusoloissa, kuten erityisen vakavan suuronnettomuuden sekä pandemioiden varalta. Asevelvollisuuslaissa on myös säädetty virka-aputehtäviin osallistumisesta normaalioloissa.

Säätelyn nykyinen tila ei kohtele yhdenvertaisesti maanpuolustusvelvollisuuden alaisia reserviläisiä ja siviilipalvelusvelvollisia. Varautumisen kannalta merkittävät resurssit jää hyödyntämättä, kun siviilipalvelusvelvollisten työpanos ja heidän osaamisensa, asiantuntemuksensa ja koulutuksensa eivät ole yhteiskunnan käytössä poikkeus- ja kriisioloissa, joissa ei ole kyse sotilaallisesta konfliktista.

Mietinnössä nostetaan esiin myös siviilipalvelusrekisterin heikko hyödynnettävyys poikkeustilanteissa. Rekisterissä ei ole osoitettu siviilivarantoon kuuluville yksilöllisiä

sijoitussuunnitelmia ja tehtäviä poikkeusolojen varalta. Rekisteri ei myöskään tarjoa luotettavaa informaatiota siviilivarantoon kuuluvien työpalvelun sisällöstä, palvelussa kertyneestä osaamisesta tai työkokemuksesta johtuen siviilipalveluspaikan tarjoavien organisaatioiden vaihtelevista kirjauskäytännöistä.

Orpon hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite valmiuslain kokonaisuudistuksesta. Eri ministeriöt ja sektorit kattavalla uudistuksella pyritään parantamaan varautumista niin siviili- kuin sotilaallisiin kriiseihin.

Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri näkee, että valmiuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä on välttämätöntä uudistaa siviilipalveluslaki siten, että siviilipalvelusjärjestelmästä tulee selkeä osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja siviilipalvelusviranomaisesta tulee yksi varautumisesta vastaava taho.

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kansallisen Kokoomuksen eduskuntaryhmää ja ministeriryhmää siten, että siviilipalveluslakia uudistetaan siviilipalveluksen kytkemiseksi osaksi julkisen hallinnon varautumistyötä ja yhteensovittamista muiden varautumisesta vastuussa olevien viranomaisten kanssa, ja siviilipalvelusrekisterin tiedot saatetaan vastaamaan varautumisen tarpeita.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 165 jälkeen.)

164. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri: Kansallisen valmiusrekisterin valmistelu aloitettava kiireellisesti ja sen kehittämiseksi on osoitettava rahoitus valtion budjetista

Venäjä hyökkäsi Ukrainaan vuonna 2022, minkä seurauksena Suomessa alkoi nopea sotilaallinen varautuminen. Suomesta tuli 4.4.2023 puolustusliitto NATO:n jäsen, puolustusvoimat on saanut lisärahoitusta puolustustarvike- ja asehankintoihin ja kertausharjoitusten määrä on moninkertaistunut.

Lain mukaan jokaisella Suomen kansalaisella on maanpuolustusvelvollisuus. Sen konkreettinen merkitys sotilaallisissa konfliktissa tai muissa yhteiskunnan toimintaa uhkaavissa poikkeus- ja kriisioloissa on lähtökohtaisesti selkeämpi asevelvollisuuden suorittaneille reserviläisille, terveydenhoitoalan ammattilaisille ja työntekijöille, joista heidän työnantajaorganisaationsa on tehnyt joko Puolustusvoimille tai Siviilipalveluskeskukselle henkilövarauksen (VAP) organisaation kriittisten toimintojen turvaamiseksi poikkeusoloissa. Asevelvollisten sodan ajan sijoituksia hallinnoidaan Puolustusvoimien asevelvollisuusrekisterissä. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa poikkeusoloissa terveydenhuoltoalan ammattilaisten työvelvollisuusrekisterin perustamisesta työvelvollisuuden täytäntöönpanoa ja työvoiman ohjausta varten.

On kuitenkin paljon suomalaisia, joilla on heikompi maanpuolustustietämys, ts. heillä ei ole riittävää käsitystä, mitä heidän odotetaan tekevän poikkeus- ja kriisitilanteissa maanpuolustusvelvollisuutensa täyttämiseksi. Voidakseen täyttää velvollisuutensa yksilön tulee tiedostaa maanpuolustusvelvollisuuden merkitys ja päämäärä sekä oma roolinsa kansalaisena maanpuolustuksen kokonaisuudessa.

Ryhmiä, joilta poikkeus- ja kriisitilanteissa puuttuvat selvät nuotit maanpuolustusvelvollisuuden konkretiasta, ovat mm. vapaaehtoisessa varautumis- ja maanpuolustustyössä erilaista osaamista hankkineet sekä siviilivarantoon kuuluvat siviilipalveluksen suorittaneet. Tieto vapaaehtoisista ja heidän osaamisestaan on järjestöillä, jotka hallinnoivat sisällöltään ja tarkkuudeltaan erilaisia rekistereitä. Rekistereitä ja niiden tietoja ei kuitenkaan ole millään tavoin linkitetty osaksi kokonaisturvallisuuden järjestelmäämme. Ja vaikka Siviilipalveluskeskuksen hallinnoima siviilipalvelusrekisteri sisältääkin tietoja siviilipalvelusvelvollisten liikekannallepanon aikaisesta sijoittamisesta, ei siviilivarantoon kuuluville ole laadittu yksilöllistä sijoitussuunnitelmaa sotilaallisen konfliktin tai sen uhan varalle.

Orpon hallitusohjelmaan sisältyy kirjaus valmiuslain kokonaisuudistuksesta sekä yhteistyön parantamisesta vapaaehtoista varautumis- ja maanpuolustustyötä harjoittavan järjestösektorin kanssa. Tavoitteena on vapaaehtoistyöhön osallistuvien rekisteröinti heidän tavoittamisensa helpottamiseksi poikkeusoloissa.

Valmiusrekisteri mahdollistaa koulutettujen vapaaehtoisten nopean kutsumisen ja hyödyntämisen viranomaisten tueksi häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri pitää tärkeänä, että valmiusrekisteriin kerättävät tiedot ovat ajantasaisia ja yhdenmukaisia. Poikkeusolojen sijoittumisen ja tehtävän määrittämiseksi rekisteriin tulisi sisällyttää tieto henkilön koulutustaustasta, viimeisimmästä työhistoriasta sekä tiedot järjestöissä hankitusta koulutuksesta. Rekisterin kehittämisessä ja hallinnoinnissa tulisi huomioida kokonaisturvallisuudesta vastaavien eri hallinnonalojen tarpeet sujuvan ja saumattoman tietojenvaihdon varmistamiseksi poikkeus- ja kriisitilanteissa. Valmiusrekisterin käyttöönoton myötä vapaaehtoisen varautumisen ja maanpuolustustyön potentiaali pystytään hyödyntämään aiempaa laajemmin kokonaisturvallisuuden tuottamisessa. Vapaaehtoistoimintaan osallistuvien sitoutuminen kokonaisturvallisuuden tuottamiseen vahvistuu, kun tiedot poikkeusolojen sijoittumisesta ja tehtävistä on virallisesti rekisteröity. Vapaaehtoistyöhön osallistuville maanpuolustusvelvollisuuden sisältö konkretisoituu ja kirkastuu valmiusrekisterin käyttöönoton myötä. "

Edellä mainitun perusteella Kokoomuksen Naisten Helsingin piiri esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa Kansallisen Kokoomuksen eduskuntaryhmää ja ministeriryhmää, siten että kansallisen valmiusrekisterin valmistelu aloitetaan kiireellisesti ja siihen osoitetaan tarvittava rahoitus valtion budjetista.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 165 jälkeen.)

165.Pirkan Kokoomusnaiset: Kohti kestävämpää maanpuolustusvelvollisuutta

Kaikkien suomalaisten pitää tulevaisuudessa tietää tehtävänsä kriisitilanteessa. Kaikkien koulutusta vaativien tehtävien vaatima perehdyttäminen on turvattava. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on osoittanut sen, että kaikkia kansalaisia tarvitaan, jotta yhteiskunnan toiminta turvataan kriisissä. Perustuslain 127§ mukaisesti maanpuolustusvelvollisuus koskee kaikkia Suomen kansalaisia. Tällä hetkellä koulutusta poikkeusoloihin antavat pääosin järjestöt. Tätä osaamista ei ole

keskitetyksi kerätty mihinkään tietovarantoon, eikä pitkällekkään kouluttautuneiden osaajien taitoja ole varattu riittävän jäsenytyneesti siviiliviranomaisen käyttöön.

Asevelvollisten Puolustusvoimilta saama koulutus on tunnistettu asevelvollisuusrekisterissä. Asevelvollisia koulutetaan tehtävänsä Puolustusvoimien kertausharjoituksissa ja vapaaehtoisissa harjoituksissa ja Maanpuolustuskoulutuksen kursseilla. Siviilien kouluttautuminen ja siviilipalvelus on muotoiltava uudelleen ja ratkaisun on palveltava nykyistä paremmin kokonaisturvallisuutta. Suomeen on luotava järjestelmä, joka mahdollistaa kansalaisille riittävät tiedot ja osaamisen maanpuolustusvelvollisuuden täyttämiseen. Koko ikäluokka pitää kouluttaa tavalla, joka on sekä kansalaistaitoja että kokonaisturvallisuutta lisäävä.

Asevelvollisuusjärjestelmää on kehitettävä siten, että perustuslaissa määritelty maanpuolustusvelvollisuus on mahdollista toteuttaa tosiasiallisesti kaikille. Jokaisella kansalaisella tulee olla oikeus tietää tehtävänsä poikkeus- ja kriisioloissa, ja saada sitä varten tarvittava osaaminen. Muutoksilla mahdollistetaan ikäluokkien kutistumiseen vastaaminen. Suomen uskottavan puolustuksen turvaamiseksi tarvitaan vuosittain 20 000 uutta reserviläistä. Vuosina 2034–2040 tämä tarkoittaa sitä, että reserviin on oman ikäluokkansa miesten lisäksi koulutettava 3000–5000 naista vuosittain. On ilmeistä, että täydelliseen vapaaehtoisuuteen perustuva naisten palvelusjärjestely ei turvaa tätä tarvetta, kun vuosina 1995–2022 reserviin siirtyi 12 262 naista yhteensä koko tarkastelujaksolla.

Edellä mainitun perusteella Pirkan Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää toimimaan siten, että Suomeen perustetaan kaikkia maanpuolustusvelvollisia koskeva varaamisrekisteri, jonne poikkeusoloihin soveltuva osaaminen kirjataan, ja maanpuolustusvelvollisuuden kehittämiseksi selvitetään kaikkien ministeriöiden tarpeisiin vastaavien koulutuspolkujen luominen ja koko ikäluokan kouluttaminen poikkeusolojen varalta kriisinkestävyiden varmistamiseksi.

Puoluehallitus (Vastauksena aloitteisiin 162, 163, 164 ja 165):

Venäjän laittoman hyökkäyssodan myötä Suomen ja Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut perustavanlaatuisella tavalla. Suomelle elintärkeä kansainvälinen sääntöpohjainen järjestelmän ja monenkeskisen yhteistyön asema maailmassa on heikentynyt ja kansainvälinen tilanne on vaikeasti ennakoitava. Erilaiset konfliktit, kiihtyvä suurvaltakilpailu ja vastakkainasettelu leimaavat kansainvälisen järjestelmää. Oman turvallisuutensa varmistamiseksi Suomi on liittynyt puolustusliitto Natoon. Jäsenyys tuli virallisesti voimaan 4.4.2023.

Suomeen mahdollisesti kohdistuvat uhkakuvat ovat muuttuneet yhä moninaisimmaksi ja erilaiset hybrdivaikuttamisen muodot ovat lisääntyneet. Suomen kokonaisturvallisuusmalli on maailmassa ainutlaatuinen. Mallin tavoitteena on taata Suomelle parhaat mahdolliset edellytykset vastata kaikenlaisiin häiriö- ja poikkeustilanteisiin sekä turvallisuusuhkiin. Suomen historiassa on pitkä perinne vapaaehtoisten hyödyntämisestä erilaisissa poikkeustilanteissa. Puoluehallitus toteaa, että kaikkien kansalaisten maanpuolustusvelvollisuus on tärkeä osa Suomen puolustuskykyä ja sitä tulee vaalia ja vahvistaa.

Orpon hallituksen tavoitteena on tehostaa ja virtaviivaistaa Suomen kokonaisturvallisuusmallia, varautumista ja valmiuslainsäädäntöä. Puoluehallituksen mielestä aloitteissa esitetty ajatus rekisteristä on tärkeä ja lisää Suomen kykyä toimia poikkeustilanteissa. Orpon hallitus on kirjannut hallitusohjelmaansa tavoitteen rekisterin käyttöönotosta seuraavasti: parannetaan maanpuolustuksen kanssa yhteistyössä toimivien kolmannen sektorin yhdistysten ja järjestöjen koordinaatiota ja luodaan mahdollisuus heidän kouluttamiensa henkilöiden rekisteröintiin näiden tavoittamiseksi tarvittaessa.

Tämän lisäksi Orpon hallitusohjelmasta löytyy kirjaus valmiuslain uudistamisesta. Orpon hallitusohjelman mukaan toteutetaan myös kaikilla hallinnonaloilla häiriö- ja kriisitilanteiden sääntelyn kokonaistarkastelu. Tämän lisäksi hallitus kehittää siviilipalvelusjärjestelmää tarkoituksenmukaisemmaksi parlamentaarisen työryhmän raporttia hyödyntäen ja kytkien palveluksen nykyistä selkeämmin kokonaisturvallisuuden toimintamalliin. Hallituksen tavoitteena on kasvattaa vapaaehtoiseen palvelukseen hakeutuvien naisten määrää 2 000:een vaalikauden lopussa. Puoluehallitus ilmaisee tyytyväisyytensä hallitusohjelmaan kirjattuihin tavoitteisiin.

Puoluehallitus yhtyy aloitteissa esitettyihin näkemyksiin, että maanpuolustustietämys on tärkeä osa kokonaisturvallisuuden mallia. Jotta kaikki kansalaiset voisivat täyttää maanpuolustusvelvollisuutensa, on heillä myös oltava hyvä ymmärrys niin maanpuolustuksesta kuin omasta roolistaan. Puolustusministeriön asettama kutsuntojen kehittämistyöryhmä ehdotti tammikuussa 2024 kaikille 17-vuotiaille yhteistä oppilaitoksissa toteutettavaa maanpuolustuspäivää. Päivän aikana nuorille jaettaisiin tietoa maanpuolustuksesta, asevelvollisuudesta ja kokonaisturvallisuudesta. Puoluehallituksen mielestä ehdotus olisi hyvä tapa edistää kaikkien kansalaisten maanpuolustustietämystä.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden johdosta.

166.Sastamalan Kokoomusnaiset: Luonnonvaraisia eläimiä hoitavien vapaaehtoistoimijoiden maksuvelvoite poistettava

"Eläinten hyvinvointilaki astui voimaan 1.1.2024. Tämä laki edellyttää luonnonvaraisia eläimiä hoitavien tahojen tekevän toiminnastaan ilmoituksen aluehallintovirastoon. Tämän ilmoituksen käsittelyhinnaksi on määritetty 85 euroa. Hinta on sama kuin minkä virasto veloittaa luonnonvaraisten eläinten tarhausilmoituksen osalta. Nämä ovat kuitenkin kaksi eri asiaa; luonnonvaraisten eläinten tarhaus on täysin kaupallista toimintaa, ja sen tavoitteena on tuottaa taloudellista voittoa. Luonnonvaraisten eläinten hoitamisella ei kukaan tee taloudellista voittoa, pikemminkin päin vastoin. Ilmoitus, ja myös maksu vaaditaan jokaiselta, joka hoitaa luonnonvaraisia eläimiä. Sitä ei voi tehdä esimerkiksi eläinsuojeluyhdistys vapaaehtoistensa puolesta.

Eri puolilla Suomea luonnonvaraisia eläimiä hoitavat pääosin vapaaehtoiset, joilla on asunnoissaan hoitotiloja rajallisesti ja hyvin vaihtelevia määriä. Merkittävä osa Suomen luonnonvaraisia eläimiä hoitavista tahoista ovat yksityisiä ihmisiä, jotka tekevät kaiken vapaaehtoisuutena. Luonnonvaraisten eläinten hoito on paitsi

vastuullista ja vaativaa, myös aikaa vievää ja raskasta. Hoidon kustannuksista vastaavat hoitajat itse sekä alueesta riippuen esimerkiksi eläinsuojeluyhdistykset hoitajien taloudellisena tukena.

Eläinten hyvinvointilain 7§ 3 momentissa todetaan, että "sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä on autettava." Tämä velvollisuus koskee jokaista. Joskus apu tarkoittaa eutanasiaa tai eläimen kuljetusta eläinlääkärille eutanasiaa varten, mutta monessa tilanteessa eläin on hoidettavissa luontoonpalautuskuntoon osaavan hoitajan huomassa.

Luonnonvaraiset eläimet kuuluvat lain mukaan valtion ja aluehallintoviraston alaisuuteen, mutta käytännössä luonnonvaraisten hoito- ja auttamistyö on jo vuosia ollut pääosin vapaaehtoisten harteilla. Hoitajat sekä paikalliset eläinsuojeluyhdistykset rahoittavat luonnonvaraisten eläinten eläinlääkäri- ja hoitokuluja, joita kukaan virallinen taho ei kontolleen ota. SEY Suomen eläinsuojelu tukee omalta osaltaan yhdistyksiä ja esim. SEY:n neuvoja, jotka hoitavat luonnonvaraisia eläimiä. Varsinaisen hoitotyön, kuljetukset, kiinniotot, vapautukset sekä neuvonnan tekevät vapaaehtoiset (joskus toki viranomaisten avulla). Nyt vaikuttaa siltä, että tämän lisäksi hoitoa tarjoavat tahot joutuvat maksamaan aluehallintovirastolle siitä, että voivat jatkaa toimintaansa.

Tämä rampauttaa jo ennestään haasteellista ja vaikeaa luonnonvaraisten eläinten hoitotyötä. Taksan mitoittaminen samaan kaupallisten toimijoiden kanssa aiheuttaa sen, että vapaaehtoiset eivät ilmoita toiminnasta, tai pahimmassa tapauksessa lopettavat toiminnan kokonaan. Luonnonvaraisten eläinten hoidon ja auttajien väheneminen sekä sen toiminnan vaikeuttaminen on suoraan ristiriidassa uuden hyvinvointilain kanssa. Luonnonvaraisten eläinten auttaminen omalta osaltaan ylläpitää luonnon monimuotoisuutta ja tukee myös suojeltujen lajien menestymistä. Tämän työn muuttaminen vapaaehtoisille maksulliseksi on käsittämätön linjaus."

Edellä mainitun perusteella Sastamalan Kokoomusnaiset ry (Kokoomuksen Edistysnaiset ry) esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskunta- ja ministeriryhmää toimimaan luonnonvaraisia eläimiä hoitavien vapaaehtoisten ilmoituksen käsittelyhinnan poistamiseksi.

Puoluehallitus:

Puoluehallitus kiittää Sastamalan Kokoomusnaisia luonnonvaraisten eläinten hoitamista koskevasta aloitteesta ja siitä, miten yhdistys nostaa tärkeän vapaaehtoistyön merkityksen esille. Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoimintaa pyöritetään usein juurikin vapaaehtois pohjalta.

Kuten aloitteen laatijat kirjoittavat, vuoden 2024 alusta tuli myös voimaan laki eläinten hyvinvoinnista, jonka mukaan avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitoa harjoittavan on tehtävä hoitolatoiminnasta kirjallinen ilmoitus aluehallintovirastolle. Ilmoitusvelvollisuus on uusi, ja se toi aluehallintovirastoille uuden tehtävän ilmoitusten käsittelijänä. Ilmoitusten käsittely vaatii aina tietyn työmäärän ja siten aiheuttaa kustannuksia aluehallintovirastoille. Maksut perustuvat arvioihin.

Ilmoitusvelvollisuuden tarkoituksena on ollut edistää uuden lain tavoitteen mukaisesti myös luonnonvaraisten eläinten hyvinvointia. Ilmoituksen avulla valvontaviranomaisen saa tietoonsa kansalaisten ja yhdistysten ylläpitämät luonnonvaraisten eläinten hoitolat. Hoitoloilla on tärkeä rooli luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin turvaamisessa. Puoluehallitus ymmärtää, että vapaaehtois pohjalta tehtävää tärkeää työtä ei saisi rampauttaa maksuilla, joita ei voida veloittaa edelleen. Ja olisi valitettavaa, jos arvokasta työtä tekevät hoitolat lopettaisivat toimintansa tämän 85 euron maksun takia.

Puoluehallitus kuitenkin katsoo, että aluehallintovirastojen tulee voida veloittaa kustannukset toiminnanharjoittajilta kustannusperusteisesti myös hoitoloiden osalta. 85 euron maksu on kohtuullinen verrattuna muihin aluehallintovirastojen suoritteisiin nähden. Tilannetta ja kustannustaakan vaikutuksia on kuitenkin tärkeä seurata, sillä luonnonvaraisten eläinten vapaaehtoisten hoitoloiden sulkeminen voisi aiheuttaa lisäkustannuksia muualle, sillä apua tarvitsevia luonnonvaraisia eläimiä pitää joka tapauksessa auttaa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

170. Kokoomuksen Naisten Liitto: Turkistarhaus historiaan

"Turkistarhausta on vastustettu jo 1980-luvulta. Ketut, minkit ja naalit ovat kaikki liikkuvia, leikkiviä, tuntevia eläimiä. Niiden pitäminen ahtaassa alle neliön tilassa metalliverkon päällä kylmässä, että turkki kasvaa, on julmaa eläinrääkkäystä. Häkit estävät niiden luonnolliset tarpeet kaivaa tunneli- tai luolapesä, päästä kylmää suojaan, saalistamaan, pentujensa hoitamisen ja luonnollisen lisääntymisen.

Nykyiset tekstiilit pitävät meidät lämpiminä ja turkiksien kasvatukselle ei ole mitään perustetta. Ihmisen turhamaisuuden ruokkiminen ei ole peruste tarhaukselle eikä enää pidä sallia julmaa eläinrääkkäystä. Siirtymäaika tarhauksen lopettamiselle varmaan löytyy, mutta sen tulisi olla kuitenkin enintään tarhaeläinten kasvatus ikä.

Turkistarhaajilla on ollut 40 vuotta aikaa laittaa eläinten olosuhteet vastaamaan niiden luonnollista ympäristöä, mutta näin ei ole tapahtunut ja vastuuta mistään parannuksista ei voi jättää tarhaajien vastuulle. Turkistarhaus tulee lopettaa. Eri ammatit ja alat loppuvat aikakausten mukaan syystä tai toisesta, tulee tilalle muuta aikaan sopivaa ja hyödyllistä työtä. Hoiva-ala, rakentaminen, tietotekniikka, puhtaat energiatekniikat ja liikenne, energian tuottaminen biokaasulla, viljely tms.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin, joilla se pyrkii edistämään turkistarhauksen lakkauttamista ja tarhaajien uudelleen koulutautumista sekä työllistymistä.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 171 jälkeen)

171.Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Turkistarhoilla siitokseen käytettyjen eläinten elinolojen parannus sekä häkkikoon suurentaminen

"Turkiseläinten hyvinvointi ei ole kauniista puheista huolimatta ykköstavoite turkiseläinten jalostuksessa ja kasvatuksessa. Turkiseläinten kasvatusta tähtää ensisijaisesti maksimaalisiin tuottoihin. Lainsäädäntö takaa eläimille ahtaat häkkiolot, eikä verkkopohjainen häkki mahdollista lajin mukaista käytöstä.

Ilman pesäkoppia on yksittäisen minkin/hillerin (jatkossa näätäeläin) häkkipohjan lattia-ala 2550 cm² eli 30 * 70 cm (Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta, liite 1). Tämä koskee myös siitokseen käytettäviä näätäeläimiä. Tämä lattia-alan kokovaatimus koskee myös eläimiä, joita mahdollisesti käytetään siitokseen useamman vuoden ajan. Siitoksessa käytettäville näätäeläimille ei asetus turkiseläinten suojelusta 20.10.2011/1081 takaa erikseen ympärivuotisesti suurempaa häkin verkkolattian kokoa. Lisäksi häkkivarusteluun kuuluu pesäkoppi, jonka minimi pinta-alasta ei lainsäädännöstä löydy määritelmää.

Ketun häkkikoko on noin 0,8 m², eli vähintään 75*100 cm (Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta, liite 1). Emolle pentueen kanssa on kirjattu häkin vähimmäistila vaatimukseksi 2m². Pesäkoppi on kettunaarilla käytössä poikimisajan, aina pentujen vieroitukseen asti.

Rämemajavalla vastaavat alat ovat 1 m² sekä pentueen kanssa 2 m².

Ero eläintarhoissa pidettävien eläinten aitauksiin ja sisätiloihin on turkistarhauksessa käytettyjen, täysin samojen eläinlajien kohdalla valtava. Eläintarhoissa ketuilla, supikoirilla ja naaleilla (myös turkistarhauksessa käytetyillä eläimillä) on oltava maapohjainen ulkotarha, vähintään 600 m². Sisätilan pinta-alan on oltava vähintään 25 m². Näätäeläimillä ulkotarhan pinta-ala on oltava vähintään 15 m² yhtä eläintä kohden ja sisätilan 10 m² (maa- ja metsätalousministeriön asetus nro 2/EEO/2003).

Nykyinen lainsäädäntö kaippaa, erityisesti siitokseen valittujen, sekä mahdollisesti usean vuoden ajan turkistarhoilla elämään joutuvien eläinten elinoloihin parannusta. Mahdollisuus kävellä edes ajoittain maapohjalla toisi erityisesti kettujen elinoloihin suurta kohennusta. Siitokseen käytettäville näätäeläimille taas mahdollisuus kiipeilyyn ja pentujen hoidon aikana käytettävään lisäpesään kasvattaisi näätäeläinten elämänlaatua huomattavasti. Minkeille ajoittainen mahdollisuus uimiseen olisi merkittävä lisäparannus."

Näillä perusteilla Hämeenlinnan Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sitoutumaan turkistarhoilla siitokseen käytettyjen eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi sekä toimimaan sen eteen, että tarvittavat lakimuutokset tehdään pikaisesti siitokseen käytettyjen eläinten hyvinvoinnin takaamiseksi.

Puoluehallitus (vastauksena aloitteisiin 170 ja 171):

Uusi eläinten hyvinvointilaki tuli voimaan 1.1.2024. Vasta voimaan astuneessa laissa säädetään niistä lajeista, joita saa pitää tuotantoeläimenä, ml. turkiseläimet. Lisäksi

laki edellyttää, että nisäkkäiden ja lintujen pysyvissä pitopaikoissa eläimillä on oltava jatkuvasti sulaa vettä saatavilla.

Laissa kuitenkin säädetään eräistä poikkeuksista juomavesivaatimukseen. Tähän on aloitteessaan myös Hämeenlinnan Kokoomusnaiset kiinnittäneet huomionsa. Siitoseläimenä pidettävien turkiseläinten pitopaikkoihin jatkuvan juomaveden vaatimusta sovelletaan 1.1.2030 alkaen. Kuitenkin jos nyt turkistarhalla tehtäisiin peruskorjaus tai rakennettaisiin uusi turkistarha, olisi valmistumisen jälkeen noudatettava myös siitokseen käytettävien eläinten osalta jatkuvan veden saannin vaatimusta. Lain valmistelun yhteydessä turkisalalan etujärjestö arvioi, että siitoseläinten häkkien jatkuvan veden vaatimus lämpöjuottoineen olisi aiheuttanut noin 10 miljoonan euron kustannukset.

Eläinsuojelulain nojalla annetut eläinlajikohtaiset asetukset jäivät lakimuutoksen jälkeen voimaan toistaiseksi ja niitä kumotaan sitä mukaan kuin uusia asetuksia saadaan voimaan. Myös turkiseläimiä koskevan asetuksen uudistamista on ryhdytty valmistelemaan maa- ja metsätalousministeriössä vuonna 2013 eläinsuojelulain uudistuksen rinnalla, mutta uudistus on vielä valmistumatta. Uuden lain nojalla annettavaa turkiseläinten suojeluasetusta varten maa- ja metsätalousministeriö on vielä halunnut tehdä taloudellisten vaikutusten arvioinnin liittyen turkiseläinten tilavaatimuksen suurentamiseen ja sitä odotetaan tällä hetkellä.

Kokoomus haluaa, että lakiuudistuksen nojalla annettavat asetukset ovat lain hengen ja tavoitteiden mukaisia eli parantavat eläinten hyvinvointia. Asetuksella voitaisiin parantaa eläinten asemaa asettamalla vaatimukset esimerkiksi tilavammista häkeistä, verkkopohjahäkkien luopumisesta sekä juomaveden takaamisesta kaikille eläimille. Samalla on huolehdittava bioturvallisuudesta, se on toiminnanharjoittajan vastuu ottaa riskit huomioon ja huolehtia kansanterveydestä ja turvallisuudesta omalta osaltaan.

Puoluehallitus pitää tärkeänä, että turkisala kehittää toimintaansa vastuullisemmaksi. Tämä tarkoittaa eläinten hyvinvoinnin edistämistä seuraamalla systemaattisesti tuotantoeläinten terveyttä, kehittämällä mahdollisuuksia eläinten luonnonmukaiseen käyttäytymiseen sekä parantamalla virikkeitä. Tutkimus- ja asiantuntijatiedon hyödyntäminen on välttämätöntä lainsäädäntöä uudistettaessa.

Turkiseläimissä esiintyvään lintuinfluenssaan on suhtauduttava hyvin vakavasti, sillä tartunnan siirtyminen nisäkkäistä toiseen voi johtaa uusiin virusmuunnoksiin, jotka lisäävät viruksen kykyä tarttua ihmisiin aiheuttaen vakavan taudin. Turkistarhaus voi vaarantaa ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin, ja suomalaisten turkistarhojen kautta on mahdollista kehittyä vakavia pandemioita. Lintuinfluenssa tuo siten lisähaastetta turkisalalan hyväksyttävyydelle.

Puoluehallitus katsoo, että tämä näkökulma on otettava vakavasti ja tarvittaessa on oltava valmius pohtia riittävän järeitä toimenpiteitä ihmisten terveyden suojelemiseksi. Puoluehallitus korostaa, että vastuullisuus koskee myös uusien riskien huomioimista ja niihin varautumista. Lisäksi on vastuullista varautua turkiseläinkehityksen haasteisiin, joita hyväksyttävyyden heikkeneminen tai ihmisillekin vaaralliset eläintaudit voivat tuoda. On turkisalalan toimijoiden näkökulmasta vastuullista pohtia etukäteen reittejä uudelleen koulutautumiselle ja työllistymiselle, joiden tarpeeseen myös Kokoomuksen Naisten Liitto aloitteessaan viittaa.

Puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 170 ja 171 johdosta.

179. Kokoomuksen Naisten Liitto: Veneily- ja vesistöturvallisuuden opetuksen varmistaminen opetussuunnitelman mukaisesti

Suomi on maailman vesistöisin ja Euroopan saaristoisin maa. Suomessa kaikilla on ainutlaatuisten jokamiehenoikeuksiemme turvin mahdollisuus liikkua vapaasti vesillä ihan

pienestä pitäen. Tästä syystä tulee mahdollistaa jokaiselle alakoululaiselle opetussuunnitelman

(OPS16) kirjattujen turvallisen vesillä liikkumisen ja vesipelastuksen sekä vesistövuorokauden perusteiden oppiminen. Vesillä liikkumiseen opettaminen on vastuullinen teko. Uudessa opetussuunnitelmassa painotetaan ilmiöopetusta ja vesistöturvallisuuden opettaminen soveltuisi hyvin ympäristöopin opetukseen peruskoulun

1–6-luokkalaisille.

Nykyaikaisia vesistöturvallisuuden opetusmateriaaleja kannattaa hyödyntää monipuolisesti eri opetusaineissa, jolloin lapset saavat itsetutkittavan ja harjoiteltavan kokonaisuuden työstettäväksi. Vesillä liikkumisen opettaminen laulujen, pelien ja liikunnallisten

vesiturvallisuusrastien kautta. Vierailu missä tahansa vesiharraste- tai kalastusseuran rannassa

tarjoaa oppilaille konkreettisen kokemuksen ja turvallisen keinon vesillä liikkumisen opetteluun. Uimataidon jatkuva kehittäminen tärkeimpänä vesiturvallisuustaitona nousee

silloin havainnollisesti esille.

Kokoomuksen Naisten Liitto esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimiin edistääkseen veneily- ja vesiturvallisuuden opetusta opetussuunnitelman mukaisesti.

Puoluehallitus:

Suomi on tuhansien järvien maa. Vesillä liikkumisen taidot ovat tärkeitä perustaitoja.

Jo tällä hetkellä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Nämä kuuluvat liikunnan oppiaineeseen.

Puoluehallitus katsoo, että voimassa olevien opetussuunnitelmien perusteiden osalta muutostarpeita ei ole vaan aloitteessa esitettyä opetusta annetaan jo tällä hetkellä.

Opetussuunnitelmien perusteita uudistetaan tietyin väliajoin. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ovat vuodelta 2014. Osauudistuksia opetussuunnitelman perusteisiin tulee välttää, minkä lisäksi opetussuunnitelman perusteita on aina arvioitava kokonaisuutena.

Puoluehallitus katsoo, että aloitteeseen sisältyvää asiasisältötarkastelua voidaan tehdä, kun perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden päivittäminen on jälleen valtakunnallisesti ajankohtaista.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

180. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite korkeakoulutuksen tutkintonimikkeistön tasavertaistamiseksi

Suomessa oleva dualimallinen korkeakoulutusjärjestelmä käyttää tällä hetkellä kaksia tutkintonimikkeitä.

Muually läntisessä maailmassa, Euroopassa ja Yhdysvalloissa, nimikkeistöt ovat jo korkeakoulujärjestelmistä riippumatta, samoja. Suomen erikoisesta nimikkeistöstä aiheutuu paljon tahatonta hämminkiä kansainvälistyvässä ja Suomen osalta vetovoimaisessa osaamisen viennissä.

Samalla aiheutetaan tarpeetonta eriarvoisuutta yhtäläisen tutkinnon suorittaneiden keskuudessa ja heikennetään suomalaisen korkeakoulusektorin kansainvälistä asemaa kansainvälisessä tarkastelussa. Ammattikorkeakoulujen tuottamat tutkinnot vastaavat laajuuksiltaan ja osaamisvaatimuksiltaan kansallisia alemmista ja ylemmistä korkeakoulututkinnoista annettuja asetuksia ja vaatimuksia, joten ne ovat jo nykyisin täysin rinnasteisia yliopistojen tutkintoihin kaikissa kelpoisuusehdoissa. Ainoa ero tutkintojen välillä on niiden vastaanottaneen korkeakoulun statuksesta johtuva tutkintonimikkeiden ero.

Näillä perusteilla Hämeenlinnan Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sitoutumaan ajamaan maamme korkeakoulutukseen tutkintonimikkeiden yhdenvertaisuusmallia, ja toimimaan sen eteen, että ammattikorkeakoulututkinnot (AMK) muutetaan nimeltään kandidaatin tutkinnoiksi ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot (YAMK) nimetään jatkossa maisteritutkinnoiksi.

Puoluehallitus: (Puoluehallituksen aloitevastaus on aloitteen 182 jälkeen)

181. Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite korkeakoulutusjärjestelmän opetus- ja tutkintonimikkeiden harmonisoimisesta

Suomen dualimallista korkeakoulutusjärjestelmää on kehitetty pian 30 vuotta. Järjestelmän molemmat osat, tiedeyliopistot ja ammattikorkeakoulut, tekevät nykyisin laadukasta ja kriteerit täyttävää koulutus- ja tutkimustyötä sekä yhdessä, että erikseen, mutta koko ajan myös kansainvälisemmissä koalitiioissa globaalisti.

Ammattikorkeakouluissa puhutaan kuitenkin edelleen tutkijayliopettajista, siinä missä yliopistoissa professoreista. Käytännössä näiden toimien ja virkojen haltijoiden koulutus-kriteerit ja osaamisen näytöt tehtäviin ovat nykyisin yhteneviä. Ammattikorkeakoulujen tuottama tutkimus kilpailee nykyisin yhä laajemmin

kansainvälisestä rahoituksesta. Kansallinen ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmä myös edellyttää tätä. Se, että tieteen tekijät eivät ammattikorkeakouluissa ole oikeutettuja käyttämään nimikettä "professori" on osoittautunut erikoiseksi kummajaiseksi muun maailman silmissä, jossa heidän koulutustasoaan ja tekemäänsä tutkimustyötä kuitenkin verrataan vastaaviin professoreiden tekemään tutkimukseen ja koulutustasoon, ja jonka todetaan olevan täysin rinnasteista muun maailman professoreiden kanssa. Luodaksemme selkeyttä Suomen korkeakoulutuksen kansainväliseen käsitteistöön ja kansalliseen yhdenvertaisuuteen, on nimike professori saatava laajennettua Suomessakin kattamaan koko korkeakoulutusjärjestelmä, kuten se muualla maailmassakin on.

Näillä perusteluilla Hämeenlinnan Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sitoutumaan siihen, että ammattikorkeakouluihin voidaan myös perustaa professuureja ja käyttää niiden haltijoista nimikettä professori.

Puoluehallitus:

(Puoluehallituksen aloitevastaus on aloitteen 181 jälkeen)

182.Hämeenlinnan Kokoomusnaiset: Aloite ammatillisista tohtoritutkinnoista

Suomen kaksitahtinen korkeakoulutusjärjestelmä, jonka muodostavat tiedeyliopistot ja ammattikorkeakoulut, on kehittynyt palvelemaan maamme ja kansainvälisen osaamisen tarpeita viimeisen 30 vuoden ajan tavalla, joka antaa nykyisin jo erinomaiset edellytykset laajentaa ammattikorkeakoulujen tutkintoihin myös jatkotutkinnot ja tutkijakoulutuksen. Tiedeyliopistojen päätehtävänä on kehittää tiedettä, ammattikorkeakoulujen tehtävänä on kehittää työelämää. Työelämän kehittämiseksi ei saa enää jatkossa asettaa teennäisiä kattoja, vaan nyt aika olisi oikea pilotoida ammattikorkeakouluissa myös jatkotutkintoja, ammatillisia tohtoritutkintoja. Vastaavat tohtorikoulutusohjelmat ovat käytössä myös muissa dualimallin maissa, Yhdysvalloissa ja useissa Euroopan maissa. Suomalainen työelämä tarvitsee korkeimman mahdollisen koulutuksellisen tuen. Avataan ammattikorkeakouluihin tämä koulutusta, tutkimusta ja myös niiden yksityistä rahoitus pohjaa kehittävä koulutus.

Näillä perusteluilla Hämeenlinnan Kokoomusnaiset ry esittää, että

hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sitoutumaan siihen, että Suomessa pilotoidaan ammatilliset tohtorikoulutusohjelmat ja tohtoritutkinnot osana ammattikorkeakoulujen omaa tutkimus- ja koulutustoimintaa.

Puoluehallitus: (vastauksena aloitteisiin 180, 181 ja 182)

Puoluehallitus kiittää Hämeenlinnan Kokoomusnaisia aloitteista, joissa tartutaan korkeakoulujärjestelmämme ja dualimallin kehittämiseen.

Kokoomus on jo pitkään kannattanut dualimallia. Viimeksi puolueen vuonna 2023 julkaisemassa koulutuspoliittisessa ohjelmassa todetaan, että

korkeakoulujärjestelmämme perustuu jatkossakin duaalimalliin. Tässä mallissa kummallakin puolella on oma keskeinen ja omaleimainen tehtävänsä osana koulutusjärjestelmäämme.

Duaalimallissa yliopistojen tehtävänä on tieteellisen tiedon ja tutkimuksen tuottaminen sekä opiskelijoiden akateeminen kouluttaminen. Ammattikorkeakouluilla puolestaan näkökulma on vahvemmin välittömässä työelämässä: nopeasti uudistuvaan työelämän osaamistarpeeseen vastaamisessa, yritysten uudistumisen tukemisessa ja alueiden elinvoiman kehittämisessä.

Puoluehallitus näkee, että mallin kumpikin puoli toteuttaa nykyisellään omaa tarkoitusta ja tehtävänsä, minkä takia erottautumiskyky ja erilaiset nimikkeet tutkinnoista ovat perusteltuja. Tutkintonimikkeiden yhdenmukaistaminen, opetusvirkojen nimien harmonisointi sekä tohtoritutkintojen laajentaminen ammattikorkeakouluihin olisivat askel pois päin duaalimallista ja ne voisivat luoda epäselkeyttä, hämärtäen mallia ja tehden siitä vaikeammin ymmärrettävän kokonaisuuden.

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto on puoluehallituksen mielestä hyvä esimerkki jatkuvan oppimisen kehittämiseksi tehdystä työstä. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto toimii suunnannäyttäjänä uudistettaessa koko koulutusjärjestelmäämme jatkuvaa ja elinikäistä oppimista tukevaan suuntaan. Ylempään ammattikorkeakoulutukseen pääsyn ehtona on vähintään kahden vuoden työkokemus alemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen. Tämä varmistaa ylempään ammattikorkeakoulututkimuksen työelämälähtöisyyden, mutta samalla tekee siitä luonteeltaan hyvin erilaisen yliopistojen perustutkintoihin verrattuna.

Puoluehallitus kannattaa ylempään ammattikorkeakoulututkinnon kehittämistä nykyiseltä pohjalta. Ammattikorkeakoulut ovat tehneet merkittävän työn profiloitakseen koulutusta. Koulutusmuodon itsenäinen sisällöllinen rooli ja sen mukanaan tuoma lisäarvo suhteessa yliopistojen tarjoamiin maisteriopintoihin pitää säilyttää. Tutkintonimikkeiden harmonisointi toisi epäselvyyttä tutkintojen väliseen eroon, joka on luonteeltaan merkittävä. Syy tutkintonimikkeitä koskevassa aloitteessa mainittuihin kaksiihin tutkintonimikkeisiin on nimenomaan se, että koko korkeakoulujärjestelmämme on perusluonteeltaan duaalinen.

Suomalaisissa ammattikorkeakouluissa ei ole professoreita, koska niiden koulutuksen ja tutkimuksen painopiste on käytännönläheisessä ammattikoulutuksessa ja soveltavassa tutkimuksessa, eikä niinkään tieteellisessä perustutkimuksessa, joka on tyypillistä yliopistoille. Ammattikorkeakoulujen henkilöstöön kuuluvat yleensä lehtorit, yliopettajat ja muut opettajat, jotka keskittyvät opetukseen ja käytännönläheisiin hankkeisiin. Nämä ovat arvostettuja ja työn luonnetta hyvin kuvaavia tehtävänimikkeitä.

Yliopistoissa professorin virka on akateeminen ja se liittyy vahvasti tieteelliseen tutkimukseen ja siihen perustuvaan opetukseen. Professorin nimike ja siihen liittyvät tehtävät ovat yliopistojen ja tieteellisten instituutioiden toimintakenttää. Ammattikorkeakoulujen opettajat ovat korkeasti koulutettuja asiantuntijoita omilla aloillaan, mutta heidän roolinsa painottuu enemmän ammatillisten taitojen ja soveltavan tiedon välittämiseen kuin uuden tieteellisen tiedon tuottamiseen. Tästä

syystä puoluehallitus näkee, ettei opetus- ja tutkintonimikkeiden harmonisointi ole perusteltua, vaan se olisi omiaan vain luomaan sekaannusta.

Tohtorintutkintojen tarjoaminen ja tohtorintutkintojen suorittaminen kuuluu Suomessa yliopistojen tehtäväkenttään, koska ne ovat tutkimuspainotteisia oppilaitoksia, jotka panostavat tieteellisen tiedon tuottamiseen ja sen pohjalta tapahtuvaan opetukseen. Ammattikorkeakouluissa pääpaino on puolestaan ammatillisessa koulutuksessa ja työelämälähtöisessä tutkimus- ja kehitystoiminnassa. Tämän takia puoluehallitus pitää perusteltuna, että tieteellisten jatkotutkintojen suorittamiseen tähtäävät koulutusvastuut säilyisivät yliopistoissa.

Samalla puoluehallitus pitää tärkeänä, että ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilla on mahdollisuus tohtorin tutkinnon suorittamiseen yliopistoissa. Tasollinen kelpoisuus jatko-opintoihin määräytyy eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen järjestelmän (EQF) mukaan. Tämä tarkoittaa, että maisterin tutkinto ja ylempi ammattikorkeakoulututkinto kumpikin ovat tutkinnon tason puolesta samalla viivalla tohtorikoulutuksen tasovaatimuksissa, ja valinnat tehdään sisällöllisten kriteerien kuten pohjakoulutuksen sisällön ja tutkimussuunnitelman perusteella.

Puoluehallitus pitää tärkeänä aloitteen tekijöiden tavoitetta koulutuksen yhdenvertaisuuden edistämisestä. Nimikkeiden ja termistön yhdenmukaistaminen ei kuitenkaan ole tähän paras ratkaisu, vaan toimivampi keino on panostaa ammattikorkeakoulutuksen laatuun ja erityisesti siihen, että tutkinnot vastaavat osaajia tarvitsevien alojen tarpeita. Arvostus syntyy laadun ja työelämän tarpeisiin vastaamisen, ei titteleiden kautta. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tunnettavuus ja sen tarjoama lisäarvo olisi tunnistettava työmarkkinoilla nykyistä paremmin. Esimerkkinä tästä voisi toimia työnantajien siirtyminen laajemmin käyttämään termiä "soveltuva ylempi korkeakoulututkinto" työpaikkailmoituksissa, mikä toisi ylemmän AMK-koulutuksen ylempien yliopistotutkintojen kanssa myös käytännön tasolla nykyistä paremmin tasavertaiseksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteiden 180, 181 ja 182 johdosta.

186. Vaasan kokoomusnaiset: Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Nykypäivänä kaikilla oppilailla ei ole turvallista opiskeluympäristöä kouluissa, koska inklusiota on toteutettu ilman riittävien resurssien lisäämistä opetukseen. Inklusio ei ole järkevä ratkaisu oppilaiden kannalta vaan lisää eriarvoisuutta. Oppilailla on oltava mahdollisuus turvalliseen ja motivoivaan opiskeluympäristöön. On myös järjestettävä turvallinen oppimisympäristö niille oppilaille, jotka väkivaltaisia ovat itseään tai muita kohtaan.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin, jotta Opetushallituksen sivuja täydennetään turvallisen oppimisympäristön toteutuksen osalta. Yksi virke ei riitä kertomaan, miten oppilaille käytännössä turvataan motivoiva ja turvallinen oppimisympäristö.

Puoluehallitus:

Kokoomus on sitoutunut toimimaan niin, että jokaisen lapsen koulunkäynti on turvallista ja oppimiseen kannustavaa.

Yhtenä tärkeimmistä Opetushallituksen ohjauskeinoista tämän tavoitteen saavuttamiseksi voidaan pitää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita, jonka yhtenä erityisenä tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle.

Kuten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa todetaan, opetussuunnitelman mukainen turvallinen oppimisympäristö on jokaisen oppilaan oikeus.

Oppimisympäristöjen kehittämisessä on otettava huomioon kouluyhteisön ja jokaisen oppilaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Ympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä ja edistää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaista tervettä kasvua ja kehitystä. Oppilaita pitää ohjata vastuulliseen ja turvalliseen toimintaan kaikissa oppimisympäristöissä.

Suomen koulutusjärjestelmässä yhtenä ohjaavana periaatteena on inklusioperiaate, joka tarkoittaa, ettei oppilaita luokitella ominaisuuksien tai taipumusten mukaan, vaan heitä kohdellaan tasaveroisesti. Lähikoululle tulee tällöin taata resurssit vastata kaikkien oppilaiden tarpeisiin.

Suomalaisessa järjestelmässä tulisi niin sanotun tasapäistämisen sijaan siirtyä siihen, että jokainen saa tarpeidensa mukaan. Tämä olisi myös parasta koulutuksellista tasa-arvoa ja resurssien viisasta käyttöä. Kysymys lienee ennen kaikkea kuntien käytössä olevista resursseista, joilla opetusta voidaan eriyttää.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

191. Savo-Karjalan kokoomusnaiset ja Joensuun kokoomusnaiset: Kulttuurin puolesta

Kulttuurikentällä kauttaaltaan on ollut voimakkaita rajoitustoimia korona-aikana. Tästä ajasta on jäänyt kuormaa kulttuurialoille, eivätkä kaikki toimijat pysty vieläkään jatkamaan toimintaansa ns. entiseen malliin. Talouden sopeuttamistoimet antavat syitä ja perusteluja jossain tilanteessa jopa perusteettomille kulttuuria runteleville ratkaisuille. Tämä kaikki siitäkin huolimatta, että kulttuurin positiivinen vaikutus terveyteen ja hyvinvointiin on tunnustettu kiistaton tosiasia. Kulttuurin tekemisen ja kuluttamisen kautta avautuu monipuoliset välineet myös monialaiseen tunnemaailmaan.

Sen lisäksi, että kulttuuri on voimavara, se voi olla myös jalostettu vientituote. Kokoomus on viime aikoina profiloitunut ihmisten mielessä kulttuurin vastaisena puolueena.

Asian oikaisemiseksi ja muuttamiseksi tarvitaan tehokasta mielipiteisiin vaikuttamista, mielikuvabrändäystä. Käyttöön on hyvä ottaa kaikki ne sosiaalisen median välineet, joita eri ikäluokat käyttävät. Erityisesti suuntana tulevaisuus ja nuoret. Uudenlainen brändäys ja vaikuttaminen on samanaikaisesti uuden sukupolven jäsenhankintaa.

Kulttuurimyönteisyys toimii eri sukupolvia yhdistävänä tekijänä. Kulttuurin tukeminen luo hyvinvointia ja terveyttä ja on satsaus tulevaisuuteen.

Edellä esitetyn perusteella Joensuun Kokoomusnaiset ja Savo-Karjalan Kokoomusnaisten piiri esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin niin, että Kokoomuksen uudenlainen kulttuurimyönteinen linjaus ja brändi, joka kohdistetaan eri somekanavien kautta julkisuuteen eri ikäryhmille ja aivan erityisesti nuorisolle.

Puoluehallitus:

Kulttuuri on keskeinen osa sivistysvaltiota. Elävä kulttuurielämä on rikkaus, jolla on myönteisiä vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin sekä turvallisuuteen.

Korona-aikana Kokoomus nosti erittäin aktiivisesti esille rajoitustoimenpiteiden haitallisia vaikutuksia kulttuurille ja luoville aloille ylipäätensä.

Kokoomuksen visio taiteen ja kulttuurin tulevaisuudesta julkaistiin vuonna 2023. Visiossa on tunnistettu, että kulttuuriala toipuu yhä koronapandemian jäljiltä ja yhteinen tehtävämme on saada se jälleen kukoistamaan. Kulttuurialan kasvu tukee koko yhteiskuntaa vahvistaen sen hyvinvointia, luovuutta, turvallisuutta ja kestävyyttä.

Puoluehallitus yhtyy aloitteessa esitettyyn näkemykseen sen osalta, että viestinnällisesti puolueen kulttuuripoliittisia linjauksia voitaisiin nostaa vielä enemmän näkyville. Puoluehallitus kuitenkin muistuttaa aloitteen tekijöitä siitä, että hyväksytty kulttuuripoliittinen visio sisältää paljon toimialalle myönteisiä linjauksia. Lisäksi puoluehallitus huomauttaa, että aloitteella ei eduskuntaryhmää voida velvoittaa vaan ainoastaan kehottaa.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

192. Joensuun Kokoomusnaiset ja Savo-Karjalan kokoomusnaiset: Liikkumattomuus: Piilevä uhka yhteiskunnallemme

Liikkumattomuus on hiljainen pandemia, joka kätkeytyy modernin elämäntyylin varjoon. Se on enemmän kuin vain laiskuutta tai passiivisuutta – se on yhteiskunnan terveydelle ja taloudelle merkittävä uhka.

Teknologian käytön vastapainona liikunta on tärkeä osa hyvinvointia. Liikkumattomuus on suoraan yhteydessä terveysongelmiin. Istumatyö, vähäinen fyysinen aktiivisuus ja liikunnan puute ovat keskeisiä tekijöitä monien sairauksien taustalla. Näiden sairauksien hoitaminen ja niihin liittyvä terveydenhuolto aiheuttavat kustannuksia yhteiskunnalle. Terveysongelmat aiheuttavat poissaoloja koulusta ja työpaikoilla.

Liikunnan puute vaikuttaa myös sosiaaliseen hyvinvointiin. Fyysisen aktiivisuuden puute voi johtaa eristäytymiseen ja yksinäisyyteen, mikä puolestaan lisää mielenterveysongelmien riskiä.

Liikkumattomuus vaikuttaa lapsiin ja nuoriin. Lasten ja nuorten fyysinen passiivisuus lisää riskiä kehityshäiriöille ja terveysongelmille, mikä voi vaikuttaa heidän koko elämäänsä.

Kouluissa tulisi panostaa enemmän liikuntaan ja fyysiseen aktiivisuuteen osana opetussuunnitelmaa. Liikunta ja digitalisoitunut yhteiskunta pitää pystyä kulkemaan rinnakkain, koska ne tukevat toinen toistaan.

Liikuntaa tarvitaan kouluissa teknologian käytön vastapainona. Opiskelijoita tulisi osallistaa enemmän. Esimerkiksi pitäisi luoda oppimisympäristö, jossa elektronisen laitteen käytön jälkeen tai sen aikana opiskelijaa aktivoidaan fyysisesti. Erityisesti liikunnan lisääminen on merkityksellistä, koska koululaisista ja opiskelijoista yhä enemmän on kuljetusoppilaita pitkien koulumatkojen takia. Liikunnasta on tullut "vapaaehtoinen" kouluaine, joka on kangistunut vanhoihin metodeihin.

Edellä esitetyn perusteella Joensuun Kokoomusnaiset ja Savo-Karjalan Kokoomusnaisten piiri esittävät, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja eduskuntaryhmää ryhtymään toimenpiteisiin niin, että koulutuksessa ja opetuksessa panostetaan nykyistä enemmän lasten ja nuorten liikuntaan ja fyysiseen aktiivisuuteen.

Puoluehallitus:

Liikkumattomuus on uhka niin kansalaisten terveydelle, toimintakyvylle kuin kansantaloudelle. Vain viidennes suomalaisista liikkuu terveytensä kannalta riittävästi. Liikkumattomuus lisää merkittävästi riskiä sairastua elintapasairauksiin ja johtaa jopa ennenaikaisiin kuolemiin

On ryhdyttävä kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin, joilla voidaan lisätä terveyttä edistävää liikuntaa. Tähän työhön tarvitaan monialaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Tarvitsemme lisää matalan kynnyksen liikuntamahdollisuuksia. Liikuntapaikkarakentamista on edistettävä määrätietoisesti, jotta meille syntyy kattava ja laadukas liikuntapaikkaverkosto. Huomiota on kiinnitettävä myös heikommassa sosioekonomisessa asemassa olevien liikunta- ja harrastusmahdollisuuksiin.

Valtion liikunta- ja urheilupolitiikan koordinoitua yli hallinnonrajojen on vahvistettava. Liikuntapolitiikkaa tehdään joko suoraan tai vähintään välillisesti jokaisella valtion eri toimialalla. Valtion ohjauspolitiikan kehittämiseksi valtioneuvoston on asetettava toimivallaltaan hallinnonrajat ylittävä toimielin.

Puoluehallitus kantaa aloitteen tekijöiden kanssa erityistä huolta siitä, että lapset ja nuoret eivät liiku riittävästi. Puoluehallitus muistuttaa, että tällä hallituskaudella on käynnistetty Suomi liikkeelle -ohjelma, jonka tavoitteena on kääntää liikkuminen kasvuun jokaisessa ikäryhmässä.

Näillä perusteilla – ja muistuttaen, että eduskuntaryhmää ei voida aloitteella velvoittaa vaan ainoastaan kehottaa - puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

196. Kokoomuksen Naisten Liitto: Tasavertaista liikuntapaikkarakentamista

Kokoomusnaiset nostavat esiin huolen liikuntapaikkojen olosuhdemäärärahojen epätasaisesta jakautumisesta sukupuolten välillä, mikä saattaa suosia miesten ja poikien liikuntalajeja ja jättää naisten ja tyttöjen suosimat lajit ilman riittävää tukea. Tasa-arvon tulisi näkyä yhtäläisten mahdollisuuksien tarjoamisena kaikille sukupuolille.

Ehdotamme, että viranomaiset ottavat sukupuolitietoisien lähestymistavan varojen jakamiseen, jotta tuki kohdistuisi tasapuolisesti eri urheilulajeihin. Tukemme laajentaminen valtion ja kuntien tasolla on tärkeää, jotta urheiluseurojen maksut eivät kasva. Lisäksi tarvitaan monipuolista lähestymistapaa niin arki- kuin huippu-urheilun tilojen rakentamisessa ja kunnostamisessa, huomioiden eri lajien tarpeet ja sukupuolten välinen tasa-arvo.

Edellä sanotun perusteella Kokoomuksen Naisten Liitto ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että Kokoomus puolueena varmistaa, että kuntien ja valtion tuki pysyy vahvasti mukana monipuolisessa ja tasavertaisessa liikuntapaikkarakentamisessa.

Puoluehallitus:

Kokoomusnaiset kiinnittää aloitteessaan huomiota tärkeään yhdenvertaisuuskysymykseen.

Liikunnan olosuhderahojen jakamisessa on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että huolehditaan mahdollisimman monipuolisesta rakentamisesta. Tämä tarkoittaa, että erilaisia liikuntalajeja tuetaan mahdollisimman tasapuolisesti.

Liikunnan ja urheilun liikuntapaikkarakentamista tulisi uudistaa niin, että Suomessa on hyvät arkiliikunnan ja koululiikunnan paikat, mutta myös urheilun ja huippu-urheilun harjoittelu- ja suorituspaikat. Valtion tukea tulee käyttää nykyistä tehokkaammin ja mahdollistaa myös uudenlaiset rahoitusmallit liikuntarakentamisessa sekä selvitetään innovatiivisia liikuntapaikkarakentamisen mahdollisuuksia.

Puoluehallitus katsoo, että on ensiarvoisen tärkeää huolehtia tasa-arvoisesta mahdollisuudesta liikunnan harrastamiseen ja että tasa-arvon toteutumista liikunnan tukemisessa edistetään.

Mitä tulee aloitteen toimenpideosaan, "Kokoomus puolueena" ei ole taho, joka voi "varmistaa" aloitteessa ehdotettuja asioita. Aivan hyvin riittää, että puoluehallitusta veloitetaan (ja eduskunta- ja ministeriryhmää kehoitetaan) edistämään aloitteissa ehdotettuja asioita. Tällä sivuhuomiolla ja edellä esitetyillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

hyväksyisi aloitteen.

197.Kokoomuksen Naisten Liitto: Tunnetaidoilla hyvinvointia lapsille ja nuorille

Tunnetaidoilla tarkoitetaan tunteiden tunnistamista, nimeämistä, ilmaisemista ja säätelyä. Tunnetaidot ovat elämän perustaitoja, jotta tulemme toimeen niin toisten ihmisten kuin itsemme kanssa. Tutkimukset osoittavat, että tunnetaitoja voidaan opettaa ja oppia. Niiden on todettu vaikuttavan suotuisasti lasten ja nuorten tunne-elämän kompetenssiin ja koko heidän myöhempään elämänselkkuunsa. Kompetenssin vahvistamisella ja tukemisella on suojaava merkitys mm. lapsen riskikäyttäytymisen ja syrjäytymiskehityksen ennaltaehkäisyn kannalta.

Uudessa hallitusohjelmassa on tuotu esille muun muassa perustaitojen, kuten luku-, kirjoitus- ja matematiikan taitojen, vahvistaminen lisäämällä perusopetuksen alempien vuosiluokkien oppituntimäärää. Haluamme korostaa, että tunnetaidot ovat myös elämän perustaitoja, jotka ovat pohjana muiden taitojen oppimiselle.

Esitämme, että uuden hallitusohjelman käytännön toteutuksessa painotetaan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tapahtuvaa nykyistä tavoitteellisempaa ja johdonmukaisempaa tunnetaitojen opettamista ja oppimista. Lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmien ehkäisemisessä ja hyvinvoinnin lisäämisessä tunnetaitojen vahvistaminen on tutkimusnäyttöön perustuva konkreettinen keino.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa vahvistetaan lasten ja myös opettajien tunnetaitojen opettamista ja oppimista.

Puoluehallitus:

On tärkeää, että tunne- ja vuorovaikutustaitoja opetetaan osana perusopetusta. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen on tärkeää lasten tasapainoisen kasvun näkökulmasta. Aloitteessa mainittuja sisältöjä tulisi käsitellä jo tällä hetkellä osana itsensä huolehtiminen ja arjen taidot -kokonaisuutta, joka on yksi uuden opetussuunnitelman seitsemästä laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuksista. Laaja-alaisen osaamisen on katsottu ylittävän oppiainerajat, joten koulutuksen järjestäjien onkin pohdittava, miten tämä kokonaisuus näkyy eri oppiaineiden opetuksessa.

Opetussuunnitelmien perusteita uudistetaan tietyin väliajoin. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet ovat vuodelta 2014 ja lukion opetussuunnitelman perusteet vuodelta 2021. Osauudistuksia opetussuunnitelman perusteisiin tulee välttää, minkä lisäksi opetussuunnitelman perusteita on aina arvioitava kokonaisuutena.

Puoluehallitus katsoo, että asiasisältötarkastelua voidaan tehdä, kun perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden päivittäminen on jälleen valtakunnallisesti ajankohtaista.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

208. Hämeen Kokoomusnaiset: Yhteinen ja tasavertaisesti yleissivistävä uskonto-opetus jokaiselle perusopetuksen oppilaalle

Tällä hetkellä uskonnonopetus ei ole jokaiselle perusopetusta saavalle lapselle tasa-arvoista eikä anna tasavertaista ja yhtäläisesti yleissivistävää opetusta. Huolimatta opetusministeriön opetussuunnitelmista, vaihtelee käytännössä annettavan opetuksen painoarvotus ja sisältö opettajan oman henkilökohtaisen uskonvakaumuksen mukaisesti. Uskonnonopetusta annetaan lapsille ja nuorille kirkkokunnittain tai kodin vaatimuksesta vakaumuksen mukaisesti eriytettynä. Tämän kaltaisilla järjestelyillä emme voi taata opetuksessa neutraalia ja yleissivistävää opetusta suurimpien uskontojen teeseistä tai esimerkiksi valtauskontojen vaikutuksesta yhteiskuntaan ja kulloisenkin valtion oikeuskäytäntöihin.

Lapsen hengellisen kasvatuksen toteuttaminen on kodin ja seurakuntien vastuulla. Perusopetuksen tehtävä on puolestaan tarjota monipuolista, tietoon ja tutkimukseen pohjaavaa sekä yleissivistävää opetusta. Mikäli opetus on kaikille yhteistä ja pakollista, sekä mikäli koulujen juhlissa huomioidaan suurimpien uskontokuntien pyhäpäivät sekä niiden viettotavat, pystymme varmistamaan jokaiselle oppilaalle yhtäläiset tiedot ja yleissivistyksen määrän. Yhtenäisellä, tasavertaisella ja jokaiselle oppivelvollisuuteen pakollisesti kuuluvalla uskonto-opetuksella pystymme tarjoamaan jokaiselle oppivelvolliselle nuorelle myös työkalut itsenäiseen ja kriittiseen ajatteluun.

Edellä sanotun perusteella Hämeen Kokoomusnaiset ry esittää, että

tämän aloitteen hyväksyessään puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta sekä kehottaa eduskuntaryhmiä toimimaan siten, että Kokoomus puolueena varmistaa jokaiselle lapselle yhtäläisen ja yleissivistävän uskonnonopetuksen tarjoamisen.

Puoluehallitus: (Vastaus aloitteeseen on aloitteen 209 jälkeen)

211. Turun Kokoomusnaiset: Valtakunnalliset toimintaohjeet oppivelvollisuuskouluihin kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja kiusaamistilanteissa toimimiseen

Koulukiusaamista voi olla toisen haukkuminen, nimittely, uhkaaminen, mitätöiminen, eristäminen, uhkailu, töniminen, lyöminen tai omaisuuden tuhoaminen. Kouluissa ja vapaa-ajalla tapahtuva kiusaaminen on useiden lasten ja nuorten arkea.

Väkivallan käyttäminen, uhkaaminen toisen kunnian loukkaaminen tai omaisuuden tuhoaminen eri muodoissaan on lailla kiellettyä ja ne voivat täyttää myös rikoksen tunnusmerkit. Rikoksen tekijä voi joutua siten rikos- ja vahingonkorvausvastuuseen teostaan.

Suomen lain mukaan alle 15-vuotias ei joudu vastaamaan rikoksesta oikeuteen, mutta hänkin voi joutua vahingonkorvausvastuuseen. Kiusatut lapset ja nuoret joutuvat sietämään jännitystä, pelkoa ja ahdistusta päivittäin. Kiusaamisen ja väkivallan aiheuttamat negatiiviset tunteet jättävät nopeasti jälkensä lapsen itsetuntoon ja mieleen. Pahimmillaan kiusaamiskokemus vaikeuttaa elämää vielä aikuisenakin.

Toistuva kiusaaminen on väkivaltaa – ja väkivalta jättää aina jäljen. Väkivalta vaikuttaa jollain tavoin kaikkien osapuolten elämään.

Koulukiusaamista ei löydy erikseen terminä rikoslaista, mutta siinä käytetyt keinot ovat usein samanlaisia kuin rikoksissa. Kiusaaminen voi pitää sisällään pahoinpitelyä, kiristystä, varastamista, vahingontekoa, uhkailua, vapaudenriistoa, pakottamista tai kunnianloukkauksen. Näin ollen niistä voisi seurata rangaistus. Koulukiusaaminen voi sisältää myös pelkästään henkistä väkivaltaa, jota vastaan on vaikea puolustautua.

Yhteiskunnassamme ei tunnisteta kiusaamista tarpeeksi hyvin. Jos kiusaaminen tunnistetaan, ei tiedetä, miten kiusattujen kanssa pitäisi toimia. Kiusattujen kokemuksia ja kiusaamisen seurauksia ei ymmärretä. Avuksi tarkoitetut toimenpiteet voivat valua hukkaan, eikä kiusattu saa tarvitsemaansa apua.

Me Turun Kokoomusnaiset ry esitämme, että selvitetään kiusaamiseen liittyvän lainsäädännön ajantasaisuus ja aloitetaan tarvittaessa lainsäädäntöuudistustyö lasten ja nuorten koulukiusaamisen kitkemiseksi. Lainsäädäntöuudistuksen myötä peruskouluille, ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin laaditaan selkeät ohjeet, kuinka ryhdytään torjumaan kiusaamista tehokkain ja monipuolisin toimin lasten ja nuorten terveyden suojelemiseksi.

Hyväksyessään tämän aloitteen puoluekokous velvoittaa puoluehallitusta ja kehottaa eduskuntaryhmää toimimaan siten, että lainsäädäntöä selkiytetään ja laaditaan yhtenevät toimintaohjeet kiusaamisen vastaiseen työhön.

Puoluehallitus:

Kiusatuksi tuleminen rikkoo perusoikeutta elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Lisäksi kiusaaminen aiheuttaa monia kielteisiä ja usein pitkäkantoisia seurauksia lasten ja nuorten kehitykselle. Siksi kiusaamista tulee ehkäistä ennalta ja puuttua esiin tuleviin kiusaamistapauksiin viipymättä kotona, koulussa ja vapaa-ajan harrastuksissa.

Varsinais-Suomen Kokoomusnaisten tärkeä aloite koskee koulujen ja oppilaitosten mahdollisuuksia puuttua kiusaamiseen. Kokoomus on sitoutunut tekemään tarvittavat toimenpiteet koulurauhan ja kouluturvallisuuden varmistamiseksi hallitusohjelman mukaisesti. Kouluista ja lapsen arjesta on tehtävä kaikille turvallista. Apua ja tukea on saatava nopeammin. Otamme hallitusohjelman mukaisesti käyttöön yhdenmukaiset suunnitelmat ja toimintamallit väkivaltaan ja kiusaamiseen puuttumiseksi, hybridyksiköt väkivaltaisimmille lapsille, viranomaisien tiedonvaihdon selkeämpää sääntelyä, opettajia ankkuritiimeihin ja enemmän tukea perheille. Vahvistamme myös aluehallintovirastojen toimivaltuuksia koulujen laillisuusvalvonnassa.

Tällä hallituskaudella koulujen valtuuksia puuttua kiusaamiseen ja mobiililaitteiden käyttöön lisätään. Kehysriihessä sovittiin viiden miljoonan euron rahoituksesta kiusaamisen vastaiseen työhön. Kaikkein kiusaamiseen ja väkivaltaan on oltava nollatoleranssi. Kokoomus on sitoutunut hallitusohjelman mukaisesti turvaamaan jokaisen lapsen oikeuden turvalliseen oppimisympäristöön ja koulurauhaan. Vahvistamme kiusaamisen uhriksi joutuneen oppilaan oikeusturvaa, sekä opettajien ja rehtoreiden toimivaltuuksia puuttua opetusta häiritsevään ja kouluaikana tapahtuvaan toimintaan.

Opetushallitus on toimittanut perusopetuksen ja toisen asteen oppilaitosten käyttöön ohjeistuksen kiusaamisen ennalta ehkäisyn ja siihen puuttumisen näkökulmista. Opetushallituksella on myös toimittanut oppilaitoksiin oppaan seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa, sekä materiaalia tasa-arvotyön, järjestyssääntöjen laadinnan ja ihmisoikeus- sekä demokratiakasvatuksen tueksi.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.

212. Keski-Suomen Kokoomusnaiset: Oppilaitosten pelastussuunnitelmien ja -määräysten ajantasaistaminen

Oppilaitosten turvallisuus on ensiarvoisen tärkeää sekä oppijoiden että henkilökunnan hyvinvoinnin kannalta. On varmistettava, että oppilaitokset ovat valmiita toimimaan hätätilanteissa, joten on välttämätöntä päivittää ja ylläpitää pelastussuunnitelmia ja -määräyksiä säännöllisesti. Varsinkin turvallisuuden tunteen rikkoutuessa on oleellista tai keskeistä herätä tarkastelemaan oppilaitosten pelastussuunnitelmien ja -määräysten ajantasaisuutta sekä niiden toimivuutta. Oppilaitokset opetuksen eri asteilla poikkeavat kooltaan ja toiminnaltaan. Yhteistä niille on, että kaikissa toimitaan yhteisöllisesti. Perusopetus- ja lukiolain (628/1998) (629/1998) sekä lain ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) mukaan oppilaitoksissa opetuksen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Oppilaitoksiin kohdistuvat uhkat ja kriisit voivat olla moninaisia. Nyky-yhteiskunnassa turvallisuusuhkat ja -vaatimukset muuttuvat jatkuvasti. Tämä tarkoittaa muun muassa uusien uhkien tunnistamista, kuten esimerkiksi digitaalisen turvallisuuden haasteet. Lisäksi pitää tunnistaa ja arvioida yksilöön ja yhteisöön kohdistuvat uhkat, riskit ulkoapäin, ympäristöstä johtuvat tai oppilaitoksen rakentaneisiin kohdistuvat uhkat.

Oppilaitosten on reagoitava muutoksiin ja varmistettava, että niiden pelastussuunnitelmat ovat ajan tasalla. Keskeisin turvallisen oppimisympäristön peruste on tarkistetun ja ajantasaisen pelastussuunnitelman laatiminen, joka perustuu pelastuslakiin (379/2011) ja valtioneuvoston asetukseen pelastustoimesta (407/2011). Pelastussuunnitelma tulee laatia rakennukseen tai muuhun kohteeseen. Pelastussuunnitelman laatimisesta vastaa rakennuksen haltija. Lisäksi on huomioitava, että monilla oppilaitoksilla saattaa olla vanhentuneita pelastussuunnitelmia, jotka eivät enää vastaa nykyisiä turvallisuusstandardeja ja -menettelyjä. Tällaiset suunnitelmat voivat olla vaaraksi oppijoiden ja henkilökunnan turvallisuudelle hätätilanteissa.

Pelastussuunnitelman tavoitteena on ennaltaehkäisevästi poistaa vaaroja ja suunnitella hätä- ja onnettomuustilanteisiin toimintamalleja. Se sisältää selvityksen oppilaitoksen omatoimisesta varautumisesta, mikä tarkoittaa selkeitä ohjeita oppijoille ja koulun henkilökunnalle, sekä riittävän useita pelastusharjoituksia. Pelastussuunnitelman ajantasaisuudesta huolehtii koulun rehtori tai se, jolle tehtävä on erikseen määrätty. Tarvittaessa poliisi ohjaa ja valvoo ”poliisijohtoisten” tilanteiden tai uhkien varalta tehtyä suunnitelman osaa. Yhteistyötahoja suunnittelussa ovat:

pelastus-, poliisi-, terveydenhuolto- ja työsuojeluviranomaiset, opetustoimi sekä kouluissa ja oppilaitoksissa opetushenkilöstö.

Pelastussuunnitelmassa on oltava selostus: vaarojen ja riskien tunnistamisesta ja ehkäisemisestä sekä rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä. Ajantasaisessa suunnitelmassa pitää olla selkeät oppilaitoskohtaiset toimintaohjeet, jotka voidaan ottaa nopeasti käyttöön. Näin ensitoimet voidaan hoitaa viivytyksettä ja tehokkaasti ennen vastaavan viranomaisen saapumista paikalle. Pelastustoimi neuvoo suunnitelman laatimisessa. Uhka- ja vaaratilanteiden osalta suunnitelman laadinnassa tehdään yhteistyötä poliisin kanssa. Käytännön pelastusharjoitukset ovat paras keino kehittää varautumista ja toimintakykyä.

Aloitteen toimeenpanolla edistetään yhteistyötä oppilaitosten, viranomaisten ja turvallisuusalan asiantuntijoiden välillä. Samalla seurataan aktiivisesti oppilaitosten turvallisuustilannetta ja tarvittaessa päivitetään lainsäädäntöä vastaamaan muuttuvia tarpeita.

(viitattu 3.4.2024 <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pelastusturvallisuuteen-liittyvat-suunnitelmat>)."

Edellä todetun perusteella Keski-Suomen Kokoomusnaiset ry. esittää, että

hyväksyessään aloitteen puoluekokous velvoittaa Kansallista Kokoomusta nostamaan keskusteluun sekä varmistamaan yhdenmukaiset ja ajan tasalla olevat turvallisuussuunnitelmat ja -määräykset oppilaitoksiin.

Puoluehallitus:

Kuten Keski-Suomen Kokoomusnaiset aloitteessaan toteaa, oppilaitosten ja päiväkotien pelastussuunnitelman tarkoituksena on avustaa oppilaitoksen vastuuhenkilöitä, henkilökuntaa ja oppilaita tulipalojen, onnettomuuksien ja muiden vaaratilanteiden ennaltaehkäisyssä ja niihin läheisesti liittyvien henkilöturvallisuusriskien poistamisessa. Suunnitelmassa annetaan ohjeita niistä ensitoimenpiteistä, joihin tulee ryhtyä vaara- tai onnettomuustilanteen sattuessa.

Pelastussuunnitelman sisältämät periaatteet ja toimintaohjeet on opetushallituksen oheistuksen mukaisesti tehtävä henkilöstölle, oppilaille sekä koulun tilojen muille käyttäjille tutuksi. Suunnitelman sisältö on kerrattava säännöllisin väliajoin ja päivitettävä tarpeen mukaan. Erilaisten pelastusharjoitusten täytyy olla säännöllisiä, jotta toiminta onnistuisi tositilanteessa mahdollisimman hyvin ja vahingot olisivat mahdollisimman vähäiset. Käytännön harjoitukset ovat paras keino kehittää toimintakykyä. Niiden avulla on myös luontevaa päivittää toimintaohjeita.

Pelastussuunnitelma tulee siis tarkistaa vuosittain tai oleellisten kohdetietojen muuttuessa muulloinkin. Pelastuslain edellyttämän pelastussuunnitelman laatiminen on tärkeä osa turvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden suorittamisessa. Se ei ole kuitenkaan ainut ja riittävä toimenpide todellisen turvallisuustilanteen parantamiseksi. Pelastussuunnitelman myötä on tarvittaessa parannettava turvallisuuteen liittyviä rakenteellisia järjestelyjä, hankittava vaaratilanteissa tarvittavaa materiaalia ja pidettävä se toimintakuntoisena, koulutettava turvallisuushenkilöstöä toimimaan erilaisissa vaaratilanteissa, perehdytettävä koko henkilöstö turvallisuustoimintaan ja

sisällytettävä turvallisuusasiat uusien työntekijöiden perehdyttämiskoulutukseen sekä ylläpidettävä turvallisuusasioiden tietotaitoa säännöllisin väliajoin toistettavilla koulutus-, harjoitus- ja perehdyttämistilaisuuksilla.

Viranomaiset valvovat turvallisuusjärjestelyjen toteuttamista antamalla asiaan liittyviä määräyksiä, tarkastamalla suoritettavien toimenpiteiden turvallisuusjärjestelyjä, suorittamalla säännöllisin väliajoin tarkastuksia, antamalla lausuntoja, neuvontaa ja opastusta.

Näillä perusteilla puoluehallitus esittää, että puoluekokous

toteaisi aloitevastauksen riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta.